

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfo'yam.

Szubotica, 1927. VASARNAP január 30.

28. szám

Telefon: Kladóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-58
Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg. 5. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 5. (Minerva-palota)

Kuomintang

Huszonöt évvel ezelőtt alakult meg főleg a nyugati országokban tanult kínai diákokból a Kuomintang, egy katonásan fegyelmezett és az önfeláldozó engedelmesség gondolatára felépített szervezet, amely céljául tűzte ki annak az elvnek megvalósítását, hogy *Kína a kínaiaké*. Mialatt az európai diplomácia a nagyhatalmak egyensúlyozásával volt elfoglalva, egy háromszázharminc milliós ázsiai nép intelligenciája rendkívül szívs földalatti munkát végzett, hogy hazája politikai és gazdasági önrendelkezési jogát kivívja és a mennyel birodalmat, amely területre nagyobb, mint egész Európa, természeti kincsekben gazdagabb, mint Nyugat-Európa és az Amerikai Egyesült-Államok együttvéve, kiragadja a civilizáció nevében gyakorolt európai gyámság alól. A Kuomintang műve a diadalmasan előnyomuló kantoni hadsereg, amelyet az agnol és yankee sajtópropaganda vörös csapatoknak keresztelt el és ez a hallatlanul nagyarányú tömegmozgalom lüktet egy kolosszális világhatalom kifejlődését érlelő kínai eseményekben.

H. G. Wells, aki nagyszerű beltriszikai munkássága mellett időt szakít régmúlt történelmi korok lelkének felkutatására és szociális problémák mélyének kikémlésére, megállapítja, hogy mindaz, ami most Európában történik: a német-francia viszony formálódása, az erők új csoportosítását tervelő brit külpolitika, Mussolini erőszaka és retorikája, tulajdonképpen csak folyó ügyek intézése, míg Kína-belső tusaiban egy grandiózus világhistória korszak vajudik. Mint a csiga a házába, huzódunk be gondjaink közé és az *extra Europam non est vita* elhittségével kicsinyeljük le mindannak jelentőségét, ami az ugynevezett exotikus területeken történik. Pedig az, ami most a Távol-Keleten lejátszódik, belevág Európa egzisztenciális érdekeibe és következményeiben döntő kihatással lehet a civilizáció jövőjére. A Balti-tengertől a Kínai partokig ötszáz millió ember él és ha sikerül ennek az óriási embertömegnek politikai, gazdasági és kulturális életét egy organizálni, hogy kivonhatja magát Európa névcszázötven milliónyi népeinek szellemi és gazdasági szupremáciája alól, akkor vajmi könnyen bekövetkezhetik *der Untergang des Abendlandes*, amit Oswald Spengler olyan megdöbbentő akcentusokkal jósolt meg.

A Kuomintang a modern kultúra teljes arzenáljával tör célja felé. Wells ennek a különös szervezetnek impozánsul eredményes működésétől azt a következtetést vonja le, hogy *letűnt a nagy kalandorok ideje* és az evolúciót nem diktátorok és egyéni kiválóságok, hanem maga az egyesületek alakját öltö kollektív néplélek viszi előre. A világsajtó beállítással szemben, amely szerint a kantoni kormány bolsevik jellegű és Borodin, az orosz szovjet-nagykövet rángatja dróton, Wells rámutat arra, hogy Dél-Kína talpraállása tisztára nacionalista és kapitalista szabadságharc, a modern haladás eszméivel és a technikai tudomá-

nyokkal megerősödött mongol kultúra felkelése mindennemű európai beavatkozás ellen. Milyen ártatlan eszmei játék volt az a hindu demonstráció, amit Gandhi vezényelt a *non cooperation* jelszavával, a milliófeji Kuomintang félelmetes megmozdulásához képest!

— Mielőtt megvetően elnéznénk a Kínában sarjadzó civilizáció felett, emlékezzünk vissza arra a fölényre, amellyel Európa tekintett az Amerikai Egyesült-Államokra abban az időben, amikor ott a polgárháború kitört — inti Wells az európai rövidlátást a sárga veszedelemre,

amely nem vasbaöltözött, tankok dübörgő kerekein, hanem minden eddiginél katasztrófálisabb gazdasági válság képében közeledik. Európában *politici certant* és Ázsiában a Kuomintang világtörténelmet csinál a gyarmataiból élő Európa rovására.

Öfelsége meghallgatta a pártvezéreket

Koncentrációs vagy széles koalíciós kormány alakítását javasolták a királynak Davidovics a választások ellen, Pribicevics a választások mellett nyilatkozott. A radikálisok hajlandók a koncentrációra, de visszautasítják a régi feltételeket

Radics sem akar választásokat

Beogradból jelentik: A kormányválság kitörését mindjárt péntek este követték az alkotmányos szokásoknak megfelelő kibontakozási tárgyalások. Öfelsége pénteken késő este megkezdte a pártvezérek meghallgatását és az audienciák szombat délelőtt és délután is folytatódtak.

Péntek este féltizenegy órakor Mihajlovics Ilija, a radikális klub elnöke, mint a legnagyobb parlamenti párt szószólója jelent meg először Öfelsége előtt. Mihajlovics Ilija kihallgatása másfél óráig tartott. Mint radikális körökből meg lehetett tudni,

Mihajlovics Ilija tolmácsolta a radikális klub hangulatát és hármias koalíciót javasolt, amelynek élén Uzunovics állana.

Hír szerint hozzátette, hogy ha a pártok Uzunovicsot nem látják szívesen a kormányelnöki székhelyben, a radikális párt beleegyezne Trifkovics Márkó miniszterelnökségébe is.

Radics István széleskörű koncentrációt javasolt Öfelségének

Szombat délelőtt Öfelsége Radics Istvánt fogadta, aki féltizkor érkezett az udvarhoz Radics Pavle ki-

Radics és Davidovics találkozása az udvarnál

Davidovics Ljuba ugyanakkor jelent meg az udvarnál, amikor Radics István onnan távozóban volt. A két államférfi a királyi udvar kis kertjében találkozott, szívélyesen üdvözölték egymást és rövid ideig beszélgettek.

Davidovics több mint egy óra hosszat tartózkodott az udvarnál. Távozásakor a következőket mondotta az újságíróknak:

— Koncentrációs vagy széles koalíciós kormányt javasoltam Öfelségének.

Kifejeztem azt a véleményemet is, hogy a mai viszonyok között és a tartományi választások miatt lehetetlen újabb képviselőválasztásokba belemenni.

Pribicevics választásokat kíván

Davidovics Ljuba után Öfelsége a király Pribicevics Svetozárt fogadta. Pribicevics délután hosszabban nyilatkozott az újságírók előtt álláspontjáról.

— Ami az audienciát illeti — mondotta — amit Öfelségének mondtam, kifejezésre fog jutni egy kom-

szeretében. Kihallgatása tíz óra tíz percig tartott és utána a következő nyilatkozatot tette az újságírók előtt:

— Azt fogom most önöknek elmondani, ami a kihallgatásomról kiadott kommunikéban is benne lesz. Tekintettel arra, hogy az összes nagyobb pártok — egyet kivéve — a nemzeti megegyezés és a parlamenti munka mellett vannak,

az lesz a legjobb, ha a legszélesebb koncentrációs kormány alakul meg, amelybe belépnek a radikálisok, a demokraták, a paraszt párt és a szlovén néppárt.

Az újságírók megkérdezték Radicsot, hogy a parasztpártba betudja-e a földműves pártot is.

— Ez természetes — felelte Radics. — Ez kész dolog, csak néhány formáságot kell elintézni és a jegyzőkönyvet aláírni. Ami a szlovén néppártot illeti, erre nézve néhány megjegyzést tettem választási kiáltványukkal kapcsolatban. Három személyt említettem, akik véleményem szerint ilyen koncentrációs kormányt alakíthatnának: egy radikális, egy demokratát és a nemzeti parasztklub egy tagját.

münikében. Álláspontom a következő:

— A legegyszerűbb megoldás volna a szabad választások kiírása. A független demokrata párt nem utasítja vissza a parlamenti együttműködést sem, ha elfogadják azokat a követeléseket, amelyeket a párt felállított,

különösen a közigazgatás rendezése és a gazdasági szanálás terén.

Arra a kérdésre, hogy a Pribicevics-párt milyen pártokkal volna hajlandó együttműködni, Pribicevics így válaszolt:

— Ez a kérdés egyelőre nincs felvetve. Ha bárki felvetné, válaszolni fogunk erre is.

Az újságírók megjegyezték, hogy sokat beszélnek a nacionalista blokk feloldásáról.

— Ezt csak azért beszéljük — mondotta Pribicevics — hogy megijesszük Radicsot, aki tudvaleg nem nagy hős a politikában.

Pribicevics ezután foglalkozott Radicsnak azzal a nyilatkozatával, amely szerint a tartományi választásokon mindenkivel szemben követ-

tek el erőszakosságot, csak Pribicevicsékkal szemben nem. Pribicevics kijelentette, hogy éppen a tengerparti tartományban, ahol ő a legerősebb, volt a legnagyobb erőszak pártja ellen és ezért Radics éppen olyan felelős, mint a radikális párt.

— Van-e lehetőség munkakormány alakítására? — kérdezték az újságírók.

— Nem hiszem, hogy ebben a parlamentben egy szolid kombináció megvalósítása lehetséges volna. A konturok még nem láthatók. Az a kérdés, hogy ki és milyen programmal alakít kormányt és csak ha ezt tudjuk, lehet megállapítani, hogy várható-e siker tőle.

A radikális klub elnöke a kibontakozás lehetőségeiről

Mihajlovics Ilija délután egy órakor meglátogatta Uzunovics Nikolt. Távozása alkalmával az újságírók megkérdezték tőle, van-e tudomása arról, hogy Davidovics széles koncentrációs kormány alakítását tanácsolta Öfelségének. Mihajlovics Ilija erre így szólt:

— Ha Davidovics valóban ilyen tanácsot adott a koronának, ez nagyon szép tőle. A mi véleményünk is az, hogy nem kell az országot a választásokkal még nagyobb káoszba kergetni.

— Milyen fogadtatásra fog ez a javaslat találni a radikális párt tagjainál?

— Azt hiszem, a javaslatot a radikális párt minden tagja szívesen fogadja.

— Mi lesz, ha a demokraták az ismert feltételeiket állítják fel? Fog-nak-e önök engedni?

— Ha ők a már ismert feltételekkel jönnek és azokból nem engednének, akkor mi sem engednénk követeléseinkből.

— Ez azt jelenti, hogy ebben az esetben ez a koalíció nem fog létrejönni.

— Ha nem jön létre a koalíció a demokratákkal, itt vannak a többi csoportok: a független demokraták, Korosec és a többiek.

— Ugy hiszik, hogy Pribicevics nem akar munkakormányba lépni, csak választási kormányba.

— Ha egyetlen kombináció sem sikerül, akkor belemegyünk a választásokba.

— Ki kapná ebben az esetben a mandátumot?

Mihajlovics erre a kérdésre egy vállrándítással felelt.

Korosec, Spaho és Vukicsevics Velja a királynál

A délután folyamán Korosec, Spaho és Vukicsevics Velja voltak a királynál. Korosec nem volt hajlandó az újságíróknak nyilatkozni. Spaho a következőket mondta:

— Minthogy a kül- és belpolitikai viszonyok megkövetelik, hogy a kormány dolgozzon, azt hiszem, legjobb volna koncentrációs kormány alakítása. Ha ez nem lehetséges, akkor minél szélesebb koalíciót kell teremteni. Minden attól függ, hogy a radikálisok milyen belátást fognak tanúsítani.

Vukicsevics Velja kijelentette, hogy koalíciós munkakormányt hozott Öfelségének javaslatba.

Miután Nikics nem tartózkodik Beogradban, az ő csoportja nem kapott meghívást az udvarhoz.

Tárgyalások a radikális párt és a Jovanovics-párt között

A radikális klubban — mint ismeretes — komoly akció indult meg, hogy a Jovanovics-csoportot visszahívják az anyapártba és több radikális képviselő írásbeli javaslatot terjesztett erre nézve a klub elnökségéhez. A radikális klub ülését délutánra össze is hívták, hogy ezt a kérdést megvitassák. Az ülés megtartására azonban nem került sor, ellenben megindultak a tanácskozások a Jovanovics-csoporttal. A kora délutáni órákban Uzunovics kabinetjében konferenciára jött össze Trifkovics Márkó, Mihajlovics Ilija és Nincsics. Este hatkor a parlament elnöki szobájában folytatott megbeszélést Trifkovics Márkó, Mihajlovics Ilija, Nincsics és Vukicsevics Velja. Véglegesen még nem alakult ki a két párt álláspontja, de kilátás van arra, hogy sikerülni fog a megegyezés.

Radics újabb nyilatkozata

Radics István szombaton délután nyilatkozott a Politika munkatársának. Más újságírókat nem fogadott a horvát parasztpárt vezére. A *Bácsmegyei Napló* munkatársának sikerült néhány részletet megtudni a nyilatkozatból. Radics többek között a következőket mondotta:

— A horvát parasztpárt hajlandó, ha szükséges, ellenzékbe is menni, hiszen az országnak szüksége van hatékony ellenzéki ellenőrzésre. Ha választási mandátumra kerül a sor, azt nem a radikálisok fogják megkapni, hanem azok, akik a legjobban dolgoztak a parlamentben, akár kormányon voltak, akár az ellenzéken. Az egész nép belátta most már, hogy a horvát parasztpárt véglegesen és őszintén a nemzeti egység politikájára tért rá és a monarchia és a Karagyorgyevics-dinasztia mellé állott.

— Mi az ellenzéken hat hét alatt több szerb parasztpárt tudunk a pártunknak megnyerni, mintha két évig kormányon volnánk.

Radics ezután élesen támadta a radikálisokat, különösen Trifkovics Misát, akit horvátfalónak nevezett.

Trifkovics kijelenti, hogy valószínűleg Uzunovics kap megbízást

A radikális klubban folytatott megbeszélés után Trifkovics Márkó az újságírók előtt kijelentette, hogy valószínűleg Uzunovics Nikola kapja meg újabb a kormányalakítást megbízást, mert őt ajánlotta Öfelségének a radikális klub elnöke, Mihajlovics Ilija, hogy bízzák meg munkakormány alakításával.

Trifkovics Márkó kihallgatása

A parlament elnökeinek audienciája este fél kilenc óráig tartott. Távozásakor az újságírók azt a kérdést intézték hozzá, hogy kapott-e mandátumot.

— Nem kaptam. A mandátumot másvalaki fogja megkapni — válaszolta Trifkovics. Arra a kérdésre pedig, hogy Uzunovicsot ajánlotta-e kinevezésre, azt felelte, hogy személyeket nem a parlament elnöke,

hanem a pártvezérek hoznak javaslatba. Ezután a parlamentbe tért vissza, ahol a radikális klubban beszámolt kihallgatásáról a párt vezetőinek. Ezidejűleg Uzunovics ment kihallgatásra az udvarhoz.

Küszöbön a megegyezés a német lefegyverzés kérdésében

Nem változtatják meg Németország keleti határait

Párisból jelentik: A német lefegyverzés körül a versaillesi katonai tanács és a német kormány megbízottai között a keleti erődök kérdésében újabb nehézségek támadtak, de a Nagykövetek Tanácsa még nem mondott le arról a reményről, hogy január harmincegvedikéig sikerül a megállapodást létrehozni.

annál is inkább, mert a kérdés jogi része teljesen tisztázva van és még csak egyes technikai kérdések okoznak nehézségeket, amikre nézve Pawels tábornok Berlinből újabb utasításokat kért.

A *Journal* értesülése szerint a lengyel kormány utabb, az eddiginél nyomatékosabban figyelmeltette a francia kormányt a keleti erődök miatti aggodalmakra

és ezért Briand külügyminiszter a varsói francia követet utasította, jelentse ki a lengyel kormányának, hogy a német-francia tárgyalások során sem Genfben, sem Thoiry-ben egyetlen szó sem esett a jelenlegi német határok megváltoztatásáról és hogy

Franciaország a német keleti határokról szóló szerződésen nem hajlandó változtatni.

A Nagykövetek Tanácsa szombaton ülést tart és lehetséges, hogy már ezen az ülésen, de legkésőbb hétfőn határozatot is hoz és

már a jövő hét elején elmegy a legvzék Berlinbe, amellyel a szövetségi katonai ellenőrző bizottságot visszarendelik.

A Nagykövetek Tanácsának határozatát óriási érdeklődéssel várják Párisban.

Mestrovics Iván Szuboticán

A jugoszáv-magyar kultúra-éledésen fáradozik a világhírű szobrászművész — Októberben lesz Mestrovics szuboticiai kiállítása

Szombaton délnél Szuboticára érkezett Mestrovics Iván.

... A művészi eszme anyaméhe összérzékeink legkorábbi emlékeiből tevődik össze.

... Bármely művészetben a művészi fogantatás tartalma, amíg csupán spirituális, nem hajlik egyik érzékhez sem speciálisan, hanem mindegyikhez egyformán. Mihelyt kihangsúlyozódik az eszmei minőség, az rögtön meg is követeli a maga speciális táptáplálékát. A muzsikusknál tüstént a szelek zugásához, folyók csobogásához kapcsolódik, a festőnél a táj, az ég, vagy bármi más színéhez, a szobrásznál és architektánál: a hegyekhez, fatörzsekhez, emberekhez. Ha a muzsikos nem füllel, hanem szemlével, akkor is melódiát és ritmust vált ki nála minden, a festő, szobrász és architekták számára, az is amit hall, színt, formát és konstrukciót terem...

Ezeket írja Mestrovics Iván abban az intim önvallomásszerű és a művészi teremtés legbelsőbb műhelytitkaiba világító esszé-jében, amely *Michelangelo* címmel szól és a Nova Evropa egyik legutóbbi számában jelent meg. Tenger, dalnát sziklák, természet és ember heroikus viaskodása asszociálódnak Mestrovics művelnek szemlélőjében és a mester elmélete az alkotásain nyer igazolást. A grandiózítás, heroikus lendület és gígászli méretek művészei Mestrovics.

Gesztusait, beszédét is széles kemény, energikus attitűdnek képzeli az ember.

Ellenkezőleg. Kedvesen félszeg ember. Vézna figura, kis termet. Aránytalanul erős koponyáján ritkás fekete haj simul reliefes homloka fölött. Ragyogó tüzzemek. Gyermekek zavarral mosolyog a megszólításra.

Európa egyik legnagyobb szobrász. Szerényen, igénytelenül húzódik meg az ünneplő társaság partján, a dus asztalnál.

A vendéglátó Protics Márkó görögkeleti lelkész házában zárandokforgalom van. Mikor belépünk, éppen ekkor távozik Szántó Lajos magyar festőművész, aki a magyarországi sajtó részére készített portrét Mestrovicsról. Jönnek diákok, nők, intellektuelek a mesterhez. Protics Márkóné és leánya fogad

mindenkit lakomára, mint egy véd-szentünnepen. A házigazdán kívül itt van Mandics Mihó, a városi könyvtár igazgatója, dr. Mahusev Dusan főorvos és Manojlovics Dusan gyárigazgató, azok, akik meghívták a művészt Szuboticára. Mestrovicsot elkísérte Csurszin Milán, a zagrebi Nova Evropa főszerkesztője és dr. Popovics Laza egyetemi tanár. Csütörtökön Noviszadon voltak, ahol Mestrovics átadta a Matičának ajándékművét, Miletics Szvetozár mellszobrát.

Ha megkérdezzük Mestrovics Ivánt, mi a véleménye a művészetről, új művészeti irányokról, akkor is szükségzav marad. Huzódozik attól, hogy beszéljen. Jellegzetes mosolyával mondja: — Indirekte megállapítható a felfogásom a Michelangelóról írt munkámban.

— Bár kétségtelen, hogy a művészre is, mint minden más emberre, befolyással vannak környezetének materiális és morális viszonyai, befolyásolják világnézetét és fantáziáját is, mégis ez a befolyás, lényegileg nem játszik döntő szerepet és bizonyos emberek kivételnek az idő és körülmények közvetlen befolyásán...

... a mi ifjú művészgenerációnkat is rágecsélni kezdi a dekadencia férgé, amely már mélyen beledrágta magát a kulturális Nyugat ódon törzsébe...

Mestrovics, aki — mint önvallomásszerű írásából is kitűnik — Phidias, Michelangelo, Rodin egyenes vonalának folytatásának érzi magát, az erő, egészség, józan, tiszta hit és tiszta látás művészetét hirdeti.

A magyarokról ezt mondja kérdésünkre:

— Azért szeretnék tőleg eleget tenni annak a kérésnek, hogy itt Szuboticán rendezek kiállítást, mert ezen a helyen van legközvetlenebb lehetősége a magyar művészettel való érintkezés felvételének. Régi vágyam ez. És meg akarom ismerni az országnak ezt a táját és az itt élő népet.

Átadja a szót Csurszin Milánnak, akinek munkatársi körébe tartozik és aki fáradozóan propagálja a liberalizmusnak, a politikai békének, a haladó demokráciának és Mestrovics művészetének.

Csurszin Milán a következőket mond-

ja Mestrovicsról, az őt követő művészcsoportról és a progresszív jugoszláv intelligenciának a nemzeti kérdésben vallott felfogásáról:

— Mestrovics, a zseniális művész, aki 1911-ben Rómában a szerb pavillonban állított ki, amiért be is börtönözhettek volna, ma azt vallja, hogy a nacionalizmus offenzív korszaka lezárult. Ma a lelkek békéjére van szükség és a kultúra békés fejlődésére. S a művészek nem várnak a politikusokra, spontán cselekedettel megkötik a békét. Tanácsának érte bennünket a tulzók, a mi kicsiny, de morálsan erős csoportunk ezt hirdeti: Ismerjük a magyar művészetet és meg vagyunk győződve magas kiváljáról, kiváló értékéről. A Nova Evropa hat évvel ezelőtt adott már ki magyar számot, amelyben Ady, Petőfi és a magyar kultúra nagyságát méltatta. Legközelebb újabb adunk ki ilyen számot. A jugoszláv-magyar kulturbékének mi-nél előbb meg kell lenni.

— Októberre tervezik Mestrovics Iván és csoportja szuboticiai kiállítását. Legjobb modern festőink: Becics, Kljakovics, Bobics és mások is részt vesznek a világhírű mesterrel együtt. Mestrovics azt a pauszát használja fel a kiállítás megrendezésére, amelyet legújabb nagy műve két részének elkészítése között nyert: *Chicago városa részére hatalmas emlékművet alkot: két lovas indiánt. A világ legnagyobb monumentuma lesz ez.* Az egyik már elkészült, a másikat a kiállítás után fejezi be a mester, aki Amerikában roppant népszerű. A múlt évben tizenhét kiállítást rendezett Amerika városában, diadallal.

Szombaton este a Bány-étteremben Mestrovics tiszteletére társasvacsora volt a szuboticiai szláv intelligencia részvételével. Éjfélkor Mestrovics Iván és kísérel elutaztak Zagrebba. M. F.

Ki a tolvaj?

Tárgya és a szuboticiai törvényszéken

A szuboticiai törvényszéken szombaton tárgyalta Pavlovics István törvényszéki elnök tanácsa a lopással vádolt Gömöri Antal büntügyét. A vád szerint Gömöri 1919. év október havában Faragó Antal zsednikai gazdálkodótól három pár lószerszámot lopott.

Az általános kérdéseknél a vádlott bement a nevének, korát, majd így szól: — Még ahogy bejöttem ide két évvel ezelőtt októberben, azóta még kint se voltam.

Gömöri lopás miatt két évi börtönnel volt elítélve, amely büntetését múlt év novemberében töltötte ki, de miután volt még az igazságszolgáltatással egy felintézetlen ügye, bentartották vizsgálati fogságban. A szombati főtárgyalásra a fogházból vezették elő.

A novemberben kitöltött két évi börtönbüntetésen kívül már 1920-ban is két évre ítélték el, mert — ahogyan mondta — »lopott dolgot hozott el.« Egy hónapra volt elítélve, mert kocsijával véletlenül elütött egy kislányt, aki a szenvedett sérüléseibe belehalt.

Az ellene emelt vád ismertetése után Gömöri kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert ő Faragótól nem lopott el semmit.

A vádlott után Faragó Antal károsultat hallgatta ki a bíróság tanuként. Elmondta, hogy 1919 őszén elveszett tanújáról három pár lószerszám, közte két pár új és egy pár régi. Nem tudja, hogy ki lopta el a szerszámokat, csak annyit tud, hogy a vádlott lovain felismerte a tőle ellopott szerszámok közül az egyiket. A vádlott akkor mint fuvaros kukoricát szállított lőzszá. A vádlott nem tagadta, hogy a lovain fölismert szerszám Faragóé volt, azonban ő azt az ócskapiacra vásárolta.

A bizonyítási eljárás ezzel véget ért. Csulinovics Ferdó dr. államügyész fentartotta a vádat. Verdeski István dr. ügyvéd felmentést kért. A bíróság a vádlottat felmentette, miután nem látta be igazolva a lopást és egyúttal elrendelte azonnali szabadlábrahelyezését.

KISEBBSÉGI ÉLET

A bukaresti kamarában érdekes vita folyt le a kisebbségi iskolákról. Az egyik képviselő, Muzetescu interpellációt intézett Petrovici miniszterhez, hogy mi van a középiskolai törvénnyel. Petrovici kijelentette, hogy a legrövidebb időn belül a kamara elé terjeszti a törvényjavaslatot, mely megvédi a nemzeti érdekeket.

Sumuleanu: Ismerek egy tanárt, aki nem tud románul.

Petrovici: Az lehetetlen. Én nem engedek olyan tanárt tanítani, aki nem tudja az államnyelvet.

Cuza: És a zsidóknak miért engedte meg, hogy szombaton az iskolában ne irjanak?

Petrovici: Az államnak türelmesnek kell lenni a kisebbségekkel szemben és nekem, mint román miniszternek nem szabad soha elfelejtenem azt, hogy ebben az országban kisebbségek is élnek.

*

Az afrikai Kongóban, mely francia fennhatóság alatt él, a benszültt nép hosszú küzdelem után sok politikai és kulturális engedményt vívott ki. Az egyik kongói népművész Párisban, ahol hosszabb időt töltött, a Petit Journal munkatársának a következőket mondotta a kongói helyzetről:

— Kongóban az első oktatás az anyanyelven: bangala nyelven történik, addig, míg nem lehet franciául tovább folytatni, hét éves kortól aztán tizenháromig francia nyelven tanulunk. Az oktatás kötelező eddig a korig. A tanítóink franciák és kongolézsek. Tanító csak olyan ember lehet, aki tökéletesen beszél franciául és jól beszél a mi nyelvünket is. Ez vonatkozik a hivatalnokokra is, mert minden hivatalban, bíróságnál és más ügyes-bajos dolgaink elintézésénél jogunk van bangala nyelven beszélni. A tananyag a saját történelmünk, Franciaország történelme, földrajz és matematika.

*

A csehszlovákiai német keresztény-szocialista párt schluckeanui népgyűlésén Mayr-Harting igazságügyminiszter hosszabb beszédet mondott, melyben kifejtette a kisebbségi pártok kormánybalépésének jelentőségét. »A német nép — mondotta — új jövő küszöbét lépte át. Az államot nyolc éven keresztül a nemzeti koalíció vezette, melynek rezsimje alatt a nem-cseh nemzetiségeknek alantas szerep jutott. Azonban a szükségesség arra a meggyőződésre készítette a németeket és cseheket, hogy egyszer más utat is megkísérüljenek. Ez a szükségesség a cseheknek abban jutott kifejezésre, hogy a cseh pártok egysége egyre lazult. A vám- és kongruajavaslatok elintézése után a német aktivisták elhatározása következtében új parlamenti többség alakult. Akárhogyan is gondolkoznak az eseményekről, ennek a lépésnek kettős jelentősége van. Egyrészt vita folyt arról, hogy nemzeti vagy nemzetiségi állam-e a köztársaság. Azzal a ténnyel, hogy nemcsak egy nemzet kormányoz, hanem csehek és németek együttesen, már el is van döntve a vitás kérdés. Másrészt az államot eddig a cseh koalíció kormányozta, amely a benne helyet foglaló pártok programjának ellenétes volta miatt eredményes munkát nem végezhetett. Mi a munkaképtelen koalíciót egy munkaképes többséggel pótoltuk.«

*

Súlyos sérelem érte a szatmárvidéki Sárköz község katolikus társadalmát. Pintea szubrevizor nemrégiben kiszállt Sárközre, ahol megjelent a római katolikus iskolában. A szubrevizor ahelyett, hogy a gyermekek tanulmányi előmenetelét tette volna vizsgálat tárgyává, a legnagyobb alaposággal sorrakérdette a tanulók neveit. Röviden kint, hogy nemcsak ötletesen, vagy minden előzetesen feltett szándék nélkül tette azt, hanem azért, mert román hangzású neveket után kutatott. De szerencséje is volt, mert Sárközön egy igen népes Mihálku nevű családja él, amelynek

több gyermeke jár a katolikus iskolába, ezenkívül pedig egy Pintye nevű tanuló is felfedezett. A Pintye- és Mihálku-gyermekek előtt, ugyszintén ezeknek szülői előtt kijelentette a szubrevizor, hogy a nevüket határozottan románhangzásúnak találja és az ő véleménye és megállapítása szerint ők elmagyarosodott románok, akiknek vissza kell térniük. Ezek után a vissza-

térítést önmaga kezdte meg azzal a rögtön szóbeli és írásbeli rendelettel, amellyel a Mihálku-gyermekek és a Pintye-flut kitiltja a római katolikus iskolából és a helybelli állami iskolába utalja át őket, tekintet nélkül arra, hogy a szülőknek tetszik-e ez, vagy nem. A kitiltott gyerekek szülei memorandummal fordultak a közoktatásügyi miniszterhez, akitől sürgős orvostlást kértek.

Megegyeztek a nagyhatalmak a magyar katonai ellenőrzés megszüntetésében

Angol lap szemrehányást tesz a jugoszláv kormánynak, hogy meg akarja akadályozni a katonai ellenőrzés megszüntetését

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* tudósítója a lap szombati számában részletesen foglalkozik Magyarországgal, Jugoszláviával és Olaszországgal egymáshoz való viszonyával és megállapítja, hogy

a magyarországi katonai ellenőrzés megszüntetése közvetlen külsőben van. A szövetséges hatalmak az ellenőrzés megszüntetése ügyében elvben már megegyeztek

és most már csak néhány részletkérdés rendezése van hátra. Az an-

gol politika felelős irányítói azon vannak, hogy

a katonai ellenőrző bizottságot a lehető legrövidebb időn belül rendeljék vissza Magyarországból

és ezt a törekvést Olaszország is támogatja.

A lap súlyos szemrehányást tesz a jugoszláv kormánynak, amely a *Daily Telegraph* szerint ugylátszik mindenáron meg akarja akadályozni a magyar katonai ellenőrzés megszüntetését.

A kínaiak megtámadták a hankai amerikai konzult

Az angol kommunisták a kínai háború ellen

Londonból jelentik: Az angol kommunista-párt pénteken pártértekezleten foglalkozott a kínai helyzettel és határozati javaslatában

erélyesen tiltakozott a kínai csapatszállítások ellen és felhívta a kommunista érzelmi hájlókat, hogy ne szolgáljanak olyan hajókon, amelyek csapattal szállítanak Kínába.

A kommunista-párt három kommunista agitátort küld Portsmouth kikötőjébe azzal az erélyes utasítással, hogy

folytassanak erélyes propagandát az ott behajózott csapatok körében a kínai háború ellen. A *Chicago Tribune* sanghaji jelentése szerint

kínai tüntetők pénteken megtámadták a hankai amerikai konzult.

akit angolnak nézett. A konzult, aki a fején és a hátán sebesült meg könnyebben, kínai rendőrök szabadtették ki a tüntetők kezéből. Az amerikai kormány tiltakozását jelentette be a kantoni kormánynál a konzult bántalmazása miatt.

Washingtoni jelentés szerint Coolidge elnökhöz közelálló körökben hangsúlyozzák, hogy

a sanghaji helyzet egyelőre nem ad okot az aggodalomra és a Sanghainban élő amerikai állampolgárok vagyonszövetségének ezidőszere szerint nem forog veszedelemben. Az amerikai kormány ennek ellenére minden eshetőségre készen megtett minden intézkedést és Guam szigetének helyőrségéből újabb ezerköt száz embert mozgósított, hogy bármely percben utba indíthassa őket Kínába.

Ujabb váratlan akadályai vannak a német kormány megalakulásának

Hindenburg megtagadta a nacionalista Graeff igazságügyminiszter kinevezését

Franciaországban rossz fogadtatásra talált a jobboldali német kormány

Berlinből jelentik: Az új kormány megalakulása elé váratlanul egész szokatlan nehézségek tornyosultak. Marx kancellár — mint a *Bácsmegyei Napló* jelentette — a kormány listáját már pénteken a késő esti órákban Hindenburg elé terjesztette és politikai körökben biztosra vették, hogy a kabinetlista szombat reggel már megjelenik a hivatalos lapban.

A kormány kinevezése azonban nem történt meg

és óriási meglepetést keltett, hogy Hindenburg még szombat délelőtt sem írta alá a kormány kinevezését.

Izgatottan találgatták politikai körökben, hogy mi lehet a kormány kinevezése szokatlan elodázásának az oka, míg végre délutánra kiderült, hogy miért húzódik a kinevezés.

Hindenburg elnök semmi szin alatt sem akarta aláírni a német nacionalista párt Graeff igazságügyminisz-

teri kinevezését, mert amikor Graeff alelnöke volt a birodalmi gyűlésnek és az alkotmány értelmében a törvényhozás elnöksége tisztelegni ment Ebert néhai elnökhöz. Graeff nem akart a fogadtatáson megjelenni. Hindenburg most csatlakozott a köztársasági pártok fellegeléséhez és Graeff tettében a köztársaság elnökének és a köztársaságnak megsértését látja.

Ebben a rendkívül kínos helyzetben Westarp gróf, a nemzeti párt vezére kihallgatáson jelentkezett Hindenburgnál és olyan előterjesztést tett, hogy Graeff helyett a párt szívesen látná az igazságügyminisztérium élén Lindeiner-Wildaut. Most tehát arról folynak a tárgyalások a német nemzeti párt vezére és Marx kancellár között.

Beavatott körökben úgy tudják, hogy Graeff kinevezése ellen a centrum és a néppárt együttesen emelt kifogást és

Hindenburg nem zárkozott el annak a ténynek a figyelembevételével, hogy az igazságügyminiszternek kiszemelt nacionalista politikai annakidején megsértette Ebert elnököt. De nem egyedül Graeff személye hátráltatja a kormány megalakulását, hanem

Hergt helyettes kancellár ellen is aggodalmat táplálnak a centrum és a néppárt egyes vezetői,

akik nem akarják, hogy Hergt legyen a kancellár helyettese. Ebben a kérdésben valószínűleg úgy hidalják át az ellentéteket, hogy az új kormánynak nem lesz helyettes kancellárja.

Hindenburg erélyes állásfoglalása Graeff ellen óriási izgalmat idézett elő a nacionalista pártban, amelynek zöme ragaszkodik Graeff igazságügyminisztériumához

és szemrehányásokat tesz Westarp grófnak, hogy ónhatalmúlag a párt megkérdezése nélkül ajánlotta Graeff helyett Lindeiner-Wildaut, akinek az igazságügyminiszteri kinevezésével a párt sok tekintélyes tagja nem ért egyet.

Párisi jelentés szerint a szombat reggeli lapok csak egész röviden kommentálják az új német kormány megalakulásáról szóló híreket, általában megállapítható azonban, hogy

a jobboldali német kormány megalakulása a legkedvezőtlenebb fogadtatásra talált Franciaországban.

Ezuttal nemcsak a nemzeti blokk tagjai, hanem a szocialista sajtó is látható idegességgel fogadja a német jobboldali kormányt és így a szocialista Populaire a leghatározottabban leszögezi, hogy a locarnói politika veszélyben forog és az új német kancellár nem is Marx, hanem Westarp gróf, a nacionalisták vezére.

Három királyné

Mária királyné kandallókat rendelt dr. Radványi Sándor erdélyi kályhamesternél

Az erdélyi Szováta-fürdő egysejű két ország érdeklődésének került a középpontjába. Az érdeklődést ezuttal nem politikai esemény keltezte fel, hanem dr. Radványi Sándor, »a szováta remete«, Székelyföld híres cserépes-kályhamestere. Dr. Radványi cserépes-mestert az a magas kitüntetés érte, hogy nemrégén három királyné látogatta meg szováta magányában. A magas vendégek Otelsége Mária királyné, Mária román és Erzsébet görög királyné voltak.

Még a nyár folyamán történt, hogy Mária román királyné Mária és Erzsébet királynék, valamint Pavle herceg társaságában kirándulást tett Szováta-fürdőn. Itt jutott el hozzájuk a szováta remete híre, aki magányában azzal tölti idejét, hogy csodálatos szép cserépkályhákat és kandallókat készít. A Felsőcsiz asszonyok nem sajnálták a fáradságot és felkeresték a remetét barlangszerű otthonában. A már kész kandallók és a készülőlélben levők tervei annyira megnyerték Mária királyné tetszését, hogy két kandallót nyomban megrendelt a beogradi palota és a blédi kastély számára. Ugyancsak rendelt egy kandallót Mária román királyné is és dr. Radványi az udvartól már kapott is egy táviratot, hogy azonnal jelenjen meg a bukaresti palotában a kandalló elkészítése végett. Amint ezt a munkáját befejezi, eleget fog tenni Mária királyné rendelkezésének is és valószínűleg még a nyár folyamán Beogradba jön.

SVETISLAV
PETROVIĆ

Iőszerelője

a VÁROSI MOZI mai műsorának

Interpelláció

a bácskai kiutasítások miatt
Törvénnyel kell rendezni
az állampolgársági kérdést

Beogradból jelentik: Grol Milán szubotivai kerületi demokrata képviselő írásbeli kérdést intézett Makszimovics belügyminiszterhez. A demokrata képviselő kérdésében a következőket mondja el:

— A választások előtt egy héttel a bácskai járásban néhány magyar ember, köztük egy református lelkész, kiutasítását kellett volna végrehajtani. A kiutasítottak nem voltak hajlandók a kormánypárttal szövetséges magyar párt érdekében dolgozni. Ennek a kiutasításnak az értelmét csak akkor lehetett tisztázni, amikor a jegyző, a helyi radikális szervezet elnöke és a járás radikális képviselője a minisztériumot meg sem kérdezve, szuverén módon felfüggesztették a kiutasítási aktust és a kiutasított emberek aktív agitátorai lettek a kormánypártnak. Szentán hasonló, de súlyosabb az eset. Ez a hely, ahol a magyarok mint a demokrata-párt régi tagjai megtagadták, hogy belépjenek a magyar pártba, miután a nemzeti zászló alatt való szervezkedést az államban elfoglalt helyzetük rendezésének, gazdasági és kulturális fejlődésük akadályának fogták fel, melyeket nem érhetnek el az osztrák polgári szolidaritás, a teljes, kölcsönös bizalom élvezése nélkül. Azért, mert a szentán magyarok a magyar párt ellen szavaztak és dolgoztak, most kiutasítják őket, hivatkozással az optálásra és az állampolgárságra vonatkozó kétértelmű aktákra, melyeket a belügyminiszterium állandóan készenlétben tart ilyen esetekre, szükség esetén azonban a döntést meg is változtatják. Azok között a személyek között, akiket kiutasítással fenyegetnek — körülbelül kétszáz — olyan emberek vannak, akik a legbecsületesebben megféleltek katonai és polgári kötelezettségüknek. Tudomására hozva mind ezeket, kérem a miniszter urat szíveskedjék válaszolni:

1. Az ország konszolidációja érdekében találja-e, hogy polgárokat erőszakkal vonjanak ki országos pártokból és erőszakkal kényszerítsék őket nemzeti-ségi, faji pártokba.

2. Az állam és törvényesség érdekében találja-e, hogy azokat a magyarokat, akik nem akarnak a magyar pártba lépni, Magyarországra utasítsák ki. Grol Milán interpellációja egyoldalú és a tényeknek nem mindenben megfelelő információk alapján ismerteti a feketési kiutasítások előzményét. Jelentem, hogy a demokrata képviselő sem mutat arra rá, hogy *büntetőtörvénykönyvbe ütköző cselekedetet követ el, aki*

SHS állampolgárt az országból kiutasít. Az azonban a feketési sajnálatos esztől is nyilvánvaló, hogy *az állam és az egyes polgárok érdekében a legnagyobb mértékben káros, ha mindehki fölött ott lóg a kiutasítás Damokles-kardja.* Sürögösen meg kellene hozni az állampolgársági törvényt, hogy ne egyesek kapzsisága, rosszindulata, vagy tudatlansága döntsen abban a kérdésben, hogy ki a jugoszláv állampolgár s ki nem az.

Leégett az osijeki butorgyár

Husz millió dinár a kár

Oszijekről jelentik: Oszijeken pénteken este hat óra tájban *kigyulladt és teljesen leégett az ország legnagyobb butorgyára.* A hatalmas tüzvész, melyhez hasonló Oszijeken még nem volt, hat órákig keletkezett és mire a tüzoltóság kivonult, az egész gyártelep egy lángtenger volt.

A forgalmas Dráva-parti város a tüzvész kitörése után pánikszzerű képet mutatott. A város összes gyártelepeinek szirénája bugott, a templomokban *télreverték a harangokat*, a közönség pedig, amely azt hitte, hogy *az állomás épülete, vagy az annak közelében levő gyufagyár ég, hatalmas tömegben hőmpölygött a füst irányában.*

A vasútállomástól jobbra áll Kaiser Rudolf butorgyára, amelyben a hatalmas tűz kitört. A butorgyárban a tűz kitörésekor még ott tartózkodtak az összes hivatalnokok és a munkások, a kilet a járókellők tettek figyelmessé a gyárépület forgácskamrája felől kiszivárgó füstoszlopokra. A munkások azonnal a raktárajtóhoz rohantak és felnyitották, de akkor már hatalmas lángokkal égett az egész butorkészlet. Értésítették a tüzoltókat, akik teljes szerelvényvel percek alatt a lángoló gyárépületnél voltak, melyet ekkor már *ezekre menő tömeg vett körül.* Leghatalmasabb volt a tűz a forgácskamra környékén, a honnan *tíz-tizenöt méter magas lángok csaptak ki és perzselővé tették a levegőt.* A tüzoltóság nem tudta megközelíteni a lángcentrumát, *mert nem volt elegendő víz a szivattyúk táplálására.* A tüzoltóknak csak a tartályokban magukkal hozott víz állt rendelkezésre, mert sehol a környéken kutat nem találtak. Megnehezítette az oltást, hogy a tűz

épen a gyárépület centrumában tört ki, ott, ahol a leggyúlékonyabb anyagok voltak felhalmozva. Mikor a tüzoltóság az oltáshoz fogott, a tűz már a raktár épületbe kapott. *A raktárban több millió értékű kész butor állott.* A raktár mellett jobbról volt a gépház, amelynek egyik fala *kevéssel hat óra után hatalmas robajjal* beomlott, maga alá temetve a gépek egy részét.

Félhétkor megérkezett az első század katonaság és ujult erővel törekedtek a tűz lokalizálására. A tüzoltásban ekkor a katonaságon és a tüzoltóságon kívül részt vett a gyár valamennyi munkása és a közönség hatalmas csoportja is. Hét órákig megtalálták a vízvezetékét, de ekkor a gyár egyik része már teljesen leégett.

A tüzoltóság most csak arra törekedett, hogy a nagyértékű gépeket és a kész butorokat megmentse. A gyár és a többi oszijeki gyárak mechanikusai, szerelői és gépészei *haláltemető bátorsággal behatoltak a gépházba és egymástól szerelték le és vitték ki a szabadba a géprészeket.*

Hét óra után megjelent a tűz színelőn *Dimitrievics* tábornok hadtestparancsnok is, aki újabb katonaságot rendelt ki. A borzalmas tüzvész méretei csak szombaton reggel bontakoztak ki teljes egészükben, mert a gyártelep még az éjjeli órákban is égett és csak reggel felé sikerült teljesen elfojtani a lángokat. Annyit hozzávetőleges számítás szerint sikerült megállapítani, hogy a tüzvész közel *huszmillió dinár kárt okozott.* Nagyon sok kész butor, továbbá feldolgozatlan fa, gép és épületrészek pusztultak el a lángokban, melyek a gyártelep kétharmad részét teljesen el-

hamvasztották.

A tűz okát eddig még nem sikerült megállapítani, valószínűnek látszik azonban, hogy a tűz valamelyik munkás gondatlansága folytán keletkezett.

A gyárat Kaiser Rudolf alapította, aki három évvel ezelőtt meghalt. A gyárat azóta felesége, illetve veje, Szemenov Mihály volt orosz balettmester vezette, aki az algéri színház tagja volt, mielőtt a Kaiser-leányt feleségül vette.

A tűz oltása közben több kisebb-nagyobb sebesülés történt. A tüzvizsgálatot szombaton fogják megtartani, amely véglegesen megállapítja a tűz keletkezésének okát. A rendőrség az irányban folytat nyomozást, hogy nem gyújtogatás okozta-e a nagyarányú tüzet.

Pusztító vihar Angliában Glasgowban házakat döntött össze az orkán

Londonból jelentik: Angliában és Skóciában óriási vihar pusztított csütörtökön és pénteken. *A legnagyobb kárt Skóciában, Észak-Angliában, Észak-Walesben és Írországon okozta.* Skóciában a szél sebessége *százkét mérföldnyi volt és tizenkét embert ölt meg,* nyolcat pedig súlyosan megsebesített Glasgowban, ahol *házakat döntött a vihar,* több mint száz ember sebesült meg, három ház teljesen elpusztult, a romok alá temetve a lakókat.

Egy expressz vonat, amely Edinburgh-tól New-Castle felé haladt, a nyílt pályán negyven percig volt kénytelen vesztegelni, mert az orkán miatt nem tudott előrehaladni. *A vasuti kocsik úgy inogtak, mint a hajó a viharos tengeren.* Egy repülőgép, amely London és Köln között bonyolítja le a forgalmat és amely a nagy viharban husz mérföldnyi sebességgel haladt, a csatorna felett hosszú ideig *kénytelen volt mozdulatlanul vesztegelni* és csak úgy menekült meg, hogy nagy magasságba emelkedett.

A távíró- és telefonvonalakat teljesen lerombolta az orkán, úgy hogy *minden összeköttetés megszakadt Skócián, Észak-Wales, valamint a Scylli-szigetek irányában.* Észak-Wales-ben árvíz tetőzte a vihar pusztításait és az alacsonyabban fekvő vidékek viz alatt állanak.

Az utolsó levél!

Bizonyára tudod, drága Irmám, hogy lent jártam még egyszer gyerekkorunk városában. Téged vártalak, azonban nem engedték az országhatárok. Nem volt nekem amarra bajom soha senkivel, most is szíves örömmel köszöntöttük egymást régi ismerősökkel — valahogy úgy érzem mégis, hogy utoljára láttam a várost. Lassankint elmúlik mindenki, aki vonzana, az örök megtérés pedig mellétek olyan bajos, olyan nehéz, hogy az utolsó szabad hely egyetlen kis családi hajlékunkban nem az enyém lesz.

Azzal az érzéssel jártam az uccákat, hogy már nem találkozunk többé, illő hát bucsut venni mindentől, ami az életet jelentette valamikor, a gyermekkort, az ifjúságot, az első álmokat, amikből olyan kevés érett valósággá. Nincs már meg a régi erdő, amely varju tanyáival zengő liget volt, látta apró bajokon való nagy elbusuláson s ujjongó szívem dobbanására felfigyelt, amikor senki mástól meg nem érthető öröm ért. A fákat kiirtották, most búzát terem az egykori madárdalos terület — kenyér lesz belőle, mint általában minden ábrándból.

A nagy templom, ahol a szombat délutáni vecsernyéket annyiszor átsírtam, alig változott, legfeljebb a freskói szakadoznak, mint sok hit, amely végül is halálrafarasztja beteljesületlenségével az idegrendszerét. Megkerestem oltárait, a melyeket gyenge térdeim koptattak valamikor, zúgó füllel figyeltem a harang szavára, de olyan más volt az, mint a *minek beszédét* egykor értettem. Meg se mertem kérdeni, hátha az én harangjaim ágyukba olvadtak a világégésnél, ezek már idegenek. Mit kíváncsiskod-

jam, maradjon minden úgy, mintha én öregedtem volna meg.

Eltűntek a koldusok is, új generáció csuszott le a soraikba. Hol van a Mijó verklis, a vak Jani, a hűdéses szemhéjú öreg Anna?

A régi piaristatemplomban sápadt arcu franciskánus imádkozott hosszasan, a zárt ajtó mögött csak ketten voltunk, de zengett a templom, nekem még mindig *Herz Ödön* tanár ur orgonáján, kíséri a praefatiót, amit *Linder Róbert* kegyes atya énekel minden prófán művésznél, művésznél szebben.

Bementem a vármegyeházára és megálltam apánk hajdani hivatali szobájának ajtaja előtt. Szinte vártam, hogy egyszerre csak kilép, valami nagyon meg se döbbsztem volna. Csak álltam ott, bá-méskodtam, alig tudtam tovább menni.

— Kit keres? — szolt rám egy idegen.

— Szigethy József urat — feleltem a teljes igazat.

— Olyan nevű ember itt nem található.

— Persze, ő is a temetőben van már, — mormogtam magamban. Oda vándorol lassankint mindenki.

Vártalak Dudikám, borzasztóan vártalak, köd borult a szívemre s te nem jöttél. Elmentem hát a begaparti lakásba, benéztem az udvarba, a kertbe, a honnan apánk pontosan, mint a kalendárium, hozta fel az Ilona-napi első szöveget. Az almafa, amelyen száznál nevesebb veréb sohasem csiripelt, már nincs meg. Kiszáradt, akárcsak az ember, aki lelkének gyümölcsét tárja sokáig mások elé, aztán a végén használhatatlannak minősítik.

A Mazur-ház meg van még, de a Zachariás-gyerekek épp úgy szerteszéledtek, akárcsak mi. Az Ilona gyerekei emberről emberek, Ilona minden fiókjában

van csokoládé, mert jönnek az unokái és jól tudják, hogy nagyanya szereti a legjobban elrontani az apróságokat.

Prassák Sárítól kaptad valamikor az első virágszálakat, a jóságos gyerekkori barátó fonta meg számodra a koszorukat is. Mennyivel vidámabb volt az élet akkor, mikor még csupa dal zsongott a levegőben s pünkösdi fehér ruhában büszkébb voltál mindenkinél, hosszú skót szalaggal a derekadon.

Mindenhova elmentem, ahol együtt voltunk gyerekek. Csak a vér szava szerint testvérek, egyébként a legjobb pajtások, cimborák, játszótársak, sokban fiús-természet magad is. Mikor sokkal később ültünk a falusi ház üvegfolysóján, ahányszor megcsodáltál, amiért mindenki eszembe jut Becskerekéről, olyanok is, akik csak futólag szerepeltek az életünkben.

— Dudikám, mindent el tud az ember felejteni. Akárhányszor zavarban vagyok és nem mernék eskütni tenni rá, hogy valakivel tegnap beszéltem-e, vagy egy hét előtt — azonban a harminc, a negyven éves emlékek eltörölhetetlenek, akárcsak a papírend.

Jól tudod, hogy érte a vetésemet jég jó néhányszor; dideregtem kánikulában s kivet a forráság téli zivatarban — a mikor azonban elkerült az álom, hosszú éjszakákon hazamentem lecsendesedni. Olyankor nem kellett vizum, egy-kettőre átröpültem határokon s az Uri-uccába toppantam, ahol együtt hógolyóztam veled a diákokkal, akik a tisztelekre arrafelé kuncsorogtak. Hová lettek? — eltűntek ők is, csak Gyuri bácsi, az öreg *Fülöp*, maradt meg nyolcvanasztendős korában is legényesnek, fiatalnak.

Hányszor készültünk, hogy egyszer majd együtt járjuk végig az uccákat. Keressük az emlékeket! Aztán gyerekes gondatlansággal kacagunk mindenen, a

mi nekünk szokatlan és találgatjuk, ki lehet az a rokon, akiről a multakban az anyánk megemlékezett? Mert akkor még nevetéssel voltunk tele és nem maradt időnk a figyelésre, ezért nem vagyok soha tisztában a különféle nénikkel és bácsikkal, az ösrégi mult atyátaival. Csak illek veled Szentjánoson az iverges gangon, most kísérem le az édesanyánkat, vagy a látogatására érkeztem s előtti minden porcikámat a szent csönd és nyugalom aranylávája; szinte zsihbadt vagyok a gyönyörűségtől, hogy kikerülhettem a város lármájából, ülünk ketten éjjel után is, amikor már mindenki alszik s beszélünk gyermekes semmi-ségekről. Mikor bejárta fantáziám a régi várost, ide térek mindig és ide fogok megtérni még nagyon sokáig; alszom az ágyban, amelyikben az anyánk utolsó sóhajtott, megcirógatom a törpe körtefát, amelyet a hugunk is látott, hallgatom a galambok turbékolását, felolvasok a primitív örömlőkben s ellenállhatatlanul vonz magához a kert őszi illata, a hervadó avar, miközben megszűröl idehalom a kanász túlkölését.

Ha nem is találkozhattunk utoljára, most már jobban együtt leszünk, mint bármikor voltunk. Épp úgy elsrunk-sírdogálunk s lehajtom a fejemet, ha valamerről a te nótádat fujja felém a szél, ha a Balaton ezer színében keresem a lelked csillogását. Beszélj rólam az öregeknek, akikkel megint közös föld alá kerülél, bár alig valamivel magasabb a menyete, mint szegény gyerekkorunk lakásáé volt. Mond meg, hogy nemcsak a természet rendelkezése, de az életben való kifáradtság címén is én vagyok a soros és hogy emberi intékezés, országbolcsélet csak tesztileg választhat el bennünket, mert az éjjeli órában mindig veletek van a ti **Viltek.**

NAPRÓL NAPRA

Chaplin fizessen!

A világhírű filmszínész válása még mindig témát ad az amerikai sajtónak. A válásnak minden processzusa a nyilvánosság előtt folyik le. Legutóbb Chaplinné kérte a bírót, hogy ítéljen meg neki havi kétezer dollár tartásdíjat.

A bíró ítéletileg kimondotta, hogy a végzés kiadható. A jegyzője azonnal meg is írta a végzést, amely szóról-szóra így hangzik:

»Chaplin urat arra kötelezem, hogy azonnal fizessen ki a felesége számára kétezer dollárt.«

Másnap Chaplinné ismét megjelent Hempsey bírónál.

— Az ügyvédem költségei — mondja eddig négyezer dollárra szaporodtak. Arra kérem a bírót, kötelezze végzésileg Charlie Chaplint, hogy fizesse ki ezt az összeget.

Mint hogy ez a kérés szabályszerű volt, Hempsey bíró kimondotta, hogy Chaplinné kérése jogos s ezt a végzést is meghozta:

»Chaplin urat arra kötelezem, hogy azonnal fizessen McNab ügyvéd úrnak négyezer dollárt azon a címen, hogy McNab ur ügyvédi tanácsokkal látja el Chaplinné asszonyt, aki Chaplin ur ellen válókeresetet indított.

Hempsey, sk.«

Ezt a végzést is azonnal elküldötték a filmszínész lakására. Chaplin nem akart ajtót nyitni a bírósági kiküldött előtt, ezért a végzést kiszögezték az ajtajára.

Chaplinné még ennyivel sem elégedett meg. Ismét beállított a bíróhoz és a törvény értelmében azt követelte, hogy a bíró végzésileg biztosítsa számára a két gyermek fölött való gondoskodást.

— Charlie Chaplin — érvelt a védő egyszerűen nem törődik a gyermekekkel... A kisujját sem mozdította meg, amikor a felesége elment és magával vitte a két gyermeket. Az ilyen apa nem érdemli meg, hogy apai jogokat gyakorolhasson a gyermekei fölött.

— Ha a gyermekek az uccán sértáltak — tudakolta a bíró — nem akart-e Chaplin a közelükbe jutni, hogy megcibrogassa őket.

— Szó sincs róla — nevetett hisztérikusan Chaplinné — nem olyan ember az én férjem... Annak csak nők kellenek, nem pedig ártatlan gyermekek...

Néhány pillanat alatt megvolt a végzés, amelynek szövege így hangzott:

»Bírói hatalmammal fogva elrendelem, hogy Charlie Chaplin két kiskorú gyermeke, a két éves Charlie és a kilenc és fél hónapos Spenser kizárólag Chaplinné asszony, az anya őrizete alá helyeztessék. Szülői jogokat csak is Chaplinné asszony gyakorolhat felettük.

Hempsey, sk.«

Chaplinné asszony azonban még ennyivel sem elégedett meg.

— A férjem hihetetlenül erőszakos ember — panaszkodott újból Hempsey bíró előtt — és egyáltalán nem hasonlít arra, akit az emberek a vászorról ismernek... Chaplin mindenre képes... Képes arra, hogy betörjön családi szentélyembe... Én tehát arra kérem a bíróságot, rendelje el végzésileg hogy Charlie Chaplin meg ne látogathassa a gyermekeit.

— Engem az amerikai nép fizet — jelentette ki Hempsey bíró félig tréfásan, félig komolyan — és ezért a pénzért én már napok óta nem csinálom mást, mint végzéseket hozok Chaplinné asszonynak. Nem fogja ezt az amerikai nép megszokálni?

E tréfás megjegyzés után mégis meghozta a végzést, amelyet a jegyző így fogalmazott meg:

»Bírói hatalmammal fogva megtiltom Charlie Chaplin filmszínésznek, hogy a Charlie Chaplinné asszony felügyelete alatt álló két gyermekét meglátogassa mindaddig, míg a közöttük levő válóperben ítélet nem hozatik és ez az

ítélet nem intézkedik arról, hogy Charlie Chaplin meglátogathassa-e gyermekeit, vagy sem. Hempsey sk.«

Chaplinné eltávozott, de egy óra múlva ismét a bíró előtt állott:

— Éppen most értesültem arról — mondotta remegő hangon — hogy a férjem, Newyorkba utazott. Az eddig hozott végzéseket mind figyelmen kívül hagyta... Arra kérem a bíróságot, hozzon végzést, amellyel felhatalmaz arra, hogy Charlie Chaplin kasszáját kinyithassam és kivehessem belőle azt az összeget, amelyre a végzések értelmében szükségem van.

Hempsey bíró elrendelte, hogy a

jegyző írja meg a végzést. Ez a végzés így szól:

»Bírói hatalmammal fogva megengedem, hogy Chaplinné asszony kinyithassa Charlie Chaplinnak azt a pénzszekrényét, amely a dolgozószobájában van s onnan annyi pénzt vehessen ki, a mennyinek a fizetésére az előbbi végzésekben Chaplint köteleztem.

Hempsey sk.«

A végzéssel a kezében Chaplinné asszony azonnal a filmszínész villájába sietett, ahol a bírói kiküldöttek jelenlétében lakatosok törték fel a pénzszekrényt.

Fényűző pompával nyitották meg a magyar országgyűlés két házát

Horthy kormányzó a jugoszláv-magyar tárgyalásokról
A megnyitó beszéd szerint Olaszországgal csak a fiúmei kérdésben szükségesek a tárgyalások

A szocialisták tüntettek a megnyitó ülésen Héjjas Iván ellen

Budapestről jelentik: Nagy ünnepélyességgel nyílt meg szombaton a két-kamarás magyar országgyűlés. Az eseménynek külső fényt adott a képviselőház kupolacsarnokában lejátszódott ragyogó ünnepség, az államfő megjelenése, a diszbe öltözött előkelőségek és a diplomáciai kar részvétele.

Nagyjelentőségű Horthy Miklós kormányzó megnyitó beszéde, amelyben határozottan hangsúlyozta Magyarország békés törekvéseit és azt, hogy Magyarország a jó szomszédság elősegítésére törekszik.

A kupolacsarnokban összegyülekezett ünnepelő közönség lelkes tapsal között a kormányzó kijelentette, hogy az SHS királysággal döntőbírói szerződés megkötése és gazdasági jellegű kérdések tárgyában előkészítő tárgyalások folynak.

Az ünnepélyes megnyitást az egyes felekezetek templomaiban istentisztelet vezette be és a képviselőház és a felsőház tagjai ezekről az istentiszteletekről érkeztek a képviselőházba, ahol már feltizenegykor kezdtek gyülekezni. A parlament épülete előtt autók és hintók végtelen sora vonult fel és majdnem valamennyiből pompás díszmagyarba öltözött urak szálltak ki, akik a kupolacsarnokába siettek. A folyosók tizenegy órakor már zsufoltak.

Az ellenzéki képviselők egyszerű fekete öltözetben érkeztek, míg a kormánypárt tagjainak nagyrésze díszmagyarban van.

Különösen festői képet nyújt a felsőház tagjainak felvonulása. A felsőházi folyosón és a kupolacsarnokot övező körfolyosón tarka szín-egyveleget alkotnak a díszmagyarok, amelyek közül a vörös, bordó, meggyiszin és a fehér dominál és ezek közé vegyülnek a papi talárok és tábornoki uniformisok. Különösen

feltűnik Albrecht főherceg meggyiszini díszmagyarja, amit tudvaleg Dánffy Miklós gróf tervezett.

Káprázatos képet nyújt a kupolacsarnok. A széles márványlépcsőház szönyegekkel van fedve, kétoldalt a lépcsőkön diszbe öltözött koronaőrök állnak sorfalat, fenn a lépcsők végén pedig díszmagyarba öltözött miniszteri tisztviselők és a ház frakkos tisztviselői kalauzolják a megérkező előkelőségeket. A karzatok zsufolva vannak a legelőkelőbb és legegységesebb közönséggel. Pompás selymek, hermelinek és szikrázó drágakövek láthatók az arisztokrácia hölgyein a másik karzaton a díszmagyarba öltözött főispáni kar, mellettük a külföldi követek, ügyvivők, a teljes diplomáciai tisztviselői karral, valamennyien díszegyenruhában, kitüntetésekkel, köztük

a budapesti jugoszláv követ és a követ-ség tisztviselői kara is.

Kevéssel tizenkét óra előtt erkezik Horthy kormányzó családja: neje, leánya, veje és fia, azután megérkeznek a főhercegnők: Augustia, Anna, Izabella és Gabriella. Teljes tábornagyi díszben jelenik meg Frigyes főherceg, Albrecht, József és József Ferenc főhercegek társaságában.

Ezalatt a lépcsőházban összegyűlnek a kormány tagjai, akik a kormányzó megérkezését várják. Az országgház főbejárata előtt fellátszóan díszszázad tisztelvege fogadja az érkező előkelőségeket.

Tizenkét órakor kürt jelzi Horthy kormányzó megérkezését, aki a himnusz hangjai mellett érkezik ellentengernagyi ruhában, mellén az összes kitüntetésekkel. Ellép a díszszázad előtt, majd kíséretével elindul a parlament bejáratához, a hol a képviselőház tisztviselőinek sorfala között Karaffiáth Jenő háznagy fogadja és kíséri fel a lépcsőkön.

Horthy kormányzó megnyitó beszéde

A kupolacsarnok bejárata előtt a kormányzó a kormány tagjai, élükön Bethlen miniszterelnökkel és a két ház koronái fogadják. Amint Horthy kormányzó ezeknek kíséretében belép a kupolacsarnokba, a felsőház tagjai és a képviselők viharos éljenzéssel fogadják, amely átragad az ünnepelő közönségre is. A képviselők kalapjaikat és cilindereiket lengetik a kormányzó felé, aki mozdulatlanul állva várja be a percekig tartó ünnepelés befejezését. Ezután Bethlen miniszterelnök lép a kormányzóhoz és átnyújtja neki elmondandó megnyitó beszédének kéziratát, amit a kormányzó átvesz és nyomban felolvass.

A megnyitó beszédben a kormányzó elsősorban örömmel üdvözlö az országgyűlés tagjait, majd történelmi visszapillantást vet az elmúlt esztendőkre, a melyeknek során hosszú és fáradtságos ut vezetett el a mai ünnepélyhez. Küzdelmes, nehéz időket élt át az ország azóta, hogy az első nemzetgyűlés összeült. Hálával és elismeréssel emlékezik meg a kormányzó beszéd a nemzet áldozatkészségéről, amely lehetővé tette az ország konszolidációját.

— A minden téren fokozódó érintkezés országunk és a külföld között — mondja a kormányzó beszéd — lehetővé tette, hogy az elfogulatlan külföldi közvélemény hazánkról, a bennünket ért igazságtalanságokról és jelenlegi helyzetünkről tárgyilagossá képet alkothasson és ma már kell, hogy mindenki előtt nyilvánvalóvá legyen az az igyekezetünk, hogy

az általános békét valamennyi államhoz való jóviszonyunkkal a ma-

Chaplinné melión nyult bele a szekrénybe s különböző kötegeket vett ki onnan. A kötegekben azonban nem voltak bankjegyek... Ujsággöríták voltak, amelyek Chaplin egy-egy filmjével foglalkoztak.

— Gazember, gazember — rikácsolta, a mikor nyilvánvaló volt, hogy nem talált pénzt a szekrényben... Gazember... gazember... Megint megcsalt... Mindig megcsalt a gazember...

Chaplinné asszony elhatározta, hogy a férjét Newyorkban is üldözni fogja.

— Még a bőre alól is kiszedem a pénzt — jelentette ki az ügyvédje előtt. (+)

gunk részéről is előmozdítsuk. Szomszédainkhoz való viszonyunk a békekötéssel kapcsolatos rendezés folytán csak az idő múlásával alakulhatott rendes szomszédi viszonyra és igyekezetünknek egyes vonatkozásokban immár látjuk is az eredményeit, több függő kérdés sikeres rendezésében.

Most az SHS királysággal döntőbírói szerződés megkötése és gazdasági kérdések tárgyában előkészítő tárgyalások folynak. Ezeket a megbeszélésekkel kapcsolatban az Adriai-tenger flumei kikötőjéhez való kijutás kérdése az olasz kormánnyal igényel tárgyalást.

Törekvésünk a jövőben is oda fognak irányulni, hogy a békés érintkezés az összes államokkal zavartalanul fejlődhessek és hisszük, hogy ezt az igyekezetünket szomszédaink a maguk részéről is elő fogják mozdítani. Változatlanul azon leszünk, hogy az államok társaságában teljes egyenjogúságunkat biztosítsuk és ezen a téren az eddigi helyzettel szemben azt a változást is várjuk, hogy

a békeszerződés rendelkezésének folyományképpen véget ér a magyarországi katonai ellenőrző bizottság működése.

A külső békét belső vonatkozásban ki kell, hogy egészítse a nemzeti szolidaritás érzéséből fakadó szociális béke a magyar társadalom egyes rétegei és osztályai között. A magyar munkásság nagy része már belátja, hogy életszínvonalának emelését és kulturális szükségleteinek az eddiginél teljesebb kielégítését csak a többi társadalmi osztályokkal karöltve és azokkal a nemzeti eszmében egybeforrva érheti el.

A megnyitó beszéd további részeiben a kormányzó a magyar törvényhozás feladatait jelölte meg, még pedig a népoktatás általánossá tételét, állami beruházásokkal a gazdasági élet fellendítését, a törvényhatósági élet korszerű reformját, majd isten áldását kérve az országgyűlés működésére, azt megnyitottak nyilvánította.

Horthy kormányzó beszédét, percekig tartó taps és viharos éljenzés követe, majd a himnusz hangjai mellett Horthy kormányzó kíséretével együtt elvonult.

Héjjas Iván első parlamenti szereplése

Az ünnepség után egy órákor összeült az alsóház, amelynek ülésén a képviselők bemutatják megbízóleveleiket. Az elnök felhívására sorban jelentkeztek a képviselők és letették mandátumukat a Ház asztalára. Különös érdeklődés fogadta Héjjas Iván első parlamenti szereplését. Amikor a jegyző Héjjas Iván nevét szólította, a baloldali második

mezőnyéről egyszerű fekete zakkóba öltözött, borotvált arcú, teljesen jelentéktelen megjelenésű fiatal ember állt fel és az elnöki emelvény felé tartott. A szociáldemokraták padsoraiból ebben a pillanatban éles megjegyzések és közbeküldések röpökdték Héjjas felé.

— Aha! Orgovány! Izsák! Siófok! — kiáltották Héjjas felé, aki a Ház asztala mellől szembenézett a szocialistákkal és egy furcsa, félszeg gesztussal, féltesttel a szociáldemokraták felé fordulva, hátrazott léptekkel sietett a helyére. A szociáldemokraták közbeszólásait a fajvédők tapsa követte, amit az egységspárt egyrésze is átvett, úgyhogy Héjjas Iván tapsok közepette ült le újból a helyére.

Szünet után az elnök kihirdette, hogy a képviselőház legközelebbi ülését hétfőn tartja.

Geréb Klári képiállítása

A terméketlen szuboticiai humuszon vannak azért néhányan, akik csöndben, feltűnés és reklám nélkül, de dolgoznak. Ezek közé tartozik Geréb Klári is, aki időnkint a nyilvánosság elé lép munkáival és minden ilyen alkalommal kellemes meglepetést okoz, tehetségével és sokat ígérő fejlődésével.

Vasárnap délelőtt a Bunyevacska Maticában megnyíló kiállításával Geréb Klári, akit eddig mint nagyon ügyes és tehetséges iparművésznőt ismert a közönség, sokoldalúságáról tesz tanúságot. Mint festő mutatkozik be a fiatal művésznő egy villa falaira tervezett hatalmas koncepciójú képsorozattal, amely a hónapokat ábrázolja. Ugy az elgondolás, mint a kivitel minden figyelmet megérdemel. A kép lágy, meleg színei és kompozíciója, valamint az a gondolat és szimbólum, ami a képeken végigvonul, beszédesen bizonyítják. Geréb Klári tehetségét és azt a komoly fejlődést, amit legutóbbi kiállítása óta tett.

Értékes darabjai a kiállításnak a grafikai munkák és litográfiák. A kőrajzok közül is a legsikerültebbek az újabb párisi litográfiák, amelyek néhol meglepően visszaadják Páris hangulatát. Mindent összevetve Geréb Klári kiállítása érdekes dokumentuma a fiatal szuboticiai művésznő fejlődésének és tehetségének. (I. I.)

Kokain-csempész bandát fogtak el Budapesten

A banda vezetője Söhár Elek rovtöltött szuboticiai egység.

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség hónapok óta erélyes munkát fejt ki az egyre jobban szaporodó kokaincsempészés és üzérkedés megakadályozására. Gyakori razziákkal tették nehezzé a kokainnal kereskedő kertes egzisztenciák helyzetét és sikerült is a megszokott helyeken mozgásukat lehetetlenné tenni. Ennek ellenére azonban a rendőrség megállapította, hogy mégis újabb és újabb kokainadagok kerültek forgalomba Budapest éjszakai életében és ezért újabb erővel indította meg a nyomozást a kokainterjesztők ellen.

A nyomozás eredményeképp péntek délután őrizetbe vették Huszár Ilona rendőri felügyelet alatt álló nőt, aki beismerte, hogy egy Söhár Elek nevű barátja van, aki kokaincsempészéssel foglalkozik. Söhár régi ismerőse a rendőrségnek. Büntetett előéletű egység, aki Szubotícáról került Budapestre. Az apja Szubotícán fogházi felügyelő volt, Söhár Elek pedig ügyvédi írnok volt és a háború előtt dr. Klein Mátyás ügyvéd nevére váltott hamisított, majd két társával egy takarékbetétkönyvet is meghamisított és azt budapesti főpincérekkel értékesítette. Emiatt Söhár Eleket Szubotícán egy évi börtönre ítélték, amit ki is töltött, majd ezután Budapestre költözött és üzelmek székelyét.

A kokaincsempészés ügyében Söhár egyúttal a budapesti rendőrség kezébe került. Vegyész-mérnöknek adta ki magát és ilyen minőségben a városi táj-

hivatalnál volt alkalmazva. Amikor azután kiderült előléte, elbocsátották állásából, tíz évre kitiltották Budapestről. Söhár azután Budapest környékén valami üzletet szerzett, de állandóan bejárt Budapestre és tovább folytatta a kokainnal való üzérkedést. A detektívek Huszár Ilona lakásán lepték meg Söhárt és ott az éjszaka folyamán le is tartóztatták. Vele együtt letartóztatták

Szalmázi Zsigmond régiségkereskedőt, Klein Árpád állásnéküli gyógyszerészt, Moldoványi István nyomdászt és Kláster Jenő munkanélküli pincért. Valamennyiük lakásán házkutatást tartottak és rengeteg kokaint találtak elrejtve. A rendőrség a letartóztatottakat átviszéri az ügyészségre. A rendőrség most precedenst akar teremteni a Kokaincsempészés szigorú megtorlásával.

Gimnazisták kommunista szervezete

A bec kerek rendőség szombaton újabb tizenhat embert tartóztatott le

Becskerekéről jelentik: A becskereki rendőség nagy apparátussal folytatja a nyomozást a leleplezett kommunista szervezet még szabadságon levő tagjainak kikutatására. A nyomozás részleteit a rendőség a legnagyobb titokban tartja és így nem lehet tudni, hogy a szervezkedés méreteiről milyen adatok vannak birtokában.

A szombati nap folyamán újabb letartóztatások történtek Becskereken és környékén. Becskereken szombaton délelőtt két munkást, azonkívül egy negyedik és egy hatodik osztályos gimnazistát tartóztattak le. Ugyancsak a szombati nap folyamán Melencérről is

tizenkét embert szállítottak be a becskereki rendőségre. Hír szerint a letartóztatások azért történtek, mert a letartóztatottak lakásán kommunista iratokat és könyveket találtak.

A rendőségen a letartóztatott emberek kihallgatásuk alkalmával azt vallották, hogy a lakásukon talált röpiratokat egy Szemlikán nevezetű beogradi ember hagyta náluk, azzal, hogy vissza megy értük. Ők azonban nem tudják, hogy milyen iratok azok, mert nem olvasták.

A rendőség a nyomozást tovább folytatja és előreláthatólag újabb letartóztatások is várhatók.

Uzunovics az udvarnál

A lemondott miniszterelnököt ajánlották deszignált miniszterelnöknek

A szombati napon lefolyt tárgyalások közepett még távolról sem lehetett megállapítani, milyen megoldással fog a válság végződni. A válság tárgyalások külső formalitásai ismét az alkotmányos eljárás természetes módján folytak le, ahogy azt minden kormányválság alkalmával megszoktuk és a király ismét az összes pártvezérek meghallgatása után jelölte ki mandatóriusát. Nem meglepetés, hogy az első megbízást újból Uzunovics kapta meg, hiszen az eddigi öt Uzunovics-kormány után csak természetesnek látszik, hogy ezt a rendkívül elasztikus politikust javasolja a kibontakozási tárgyalások lefolytatására. Nem lehet előrelátni, hogy ezek a tárgyalások meddig fognak tartani. A helyzet nagyjából ugyanaz, mint a legutóbbi kormányválság idején volt és

miután a pártok nagyrésze a választások ellen nyilatkozik, a kibontakozási tárgyalások első-

sorban munkaképes kormánykoalíció alakítására fognak irányulni.

A nehézségek egy ilyen kormány megalakítása tekintetében éppoly nagyok, talán még nagyobbak, mint a múltkor, mert a radikális párt és a Radics-párt viszonya minden eddigi esetről élesebbre fordult. A többi pártoknak a koncentráció eszméjével szemben elfoglalt álláspontja sem változott meg. A helyzet csak a radikálisoknál módosult annyiban, hogy Radicsnak Uzunovics ellen és általában a centrum politikusaival intézett támadásai annyira-amennyire összekovácsolták a Pasic-csoportot a centrummal, úgy hogy a többi pártok most egységesebb radikális párttal állnak szemben, mint a karácsonyi vásár alkalmával voltak.

Háromnegyed tizenegykor udvari autó ment Uzunovicsért, aki az udvarba hajtatott audienciára.

Szegény ember bánatát boldog isten bírja

Az alkonyuló délután fölé szürke hályogot huzott az idő, a város kéményei álmosan pipálnak a ködben és a sarki kiskocsmból riadt trombitás hangzik. Trará! Trará! Egy okvetetlenkedő részeges mulat amegy istenigazában. Dobok peregnék és sir a klarinét a borogózs falak százszorosán visszhangoznak és a hangok, amelyek egymás hegyére-hátára torlódtak, mint rémült birkanyáj, nem tudnak kimenekülni a csukott ajtón. A reze-banda gyászindulókat játszik, szívrepesző halotti dalokat, amelyek csak kántorok ajkára méltók és nem a részegember borszagu állkapcsai közé. Az ucca is gyászol, a torony is szomorú és a verebek az aszfaltot tépik fel elemózsiáért.

— Tá-tá-tátá-tátááá! — éneklia a részeg patakzó könnyekkel, mert a részeg emberben nincs semmi frivolitás, ő tényleg a szívére vette a bubánatot, amelyet most zenével akar kiűzni a lelkéből. Az ördögöt misével, a fájdalomt muzsikával sétáltatja vissza a pekolba.

— Mindenemet ráírtam! — zokogja az első kürtös nyakába csimpaszkodva — a földet és a tanyát!

Az első kürtös letörli orcájáról az édes nyálát, amely a részeg csókijából omlott rá és undorral fújja tovább a harsonnát. Ha ő itt minden nyavalyás

palkó bánatán elérzékenyülne, már rég elorsvadt volna a leiki gyötrelmekből. Csak zenél, zenél tovább kitarótán, hogy minél magasabbra rugjon majd a taksa, mert a szomorúságnak is ára van, akár a szappannak, vagy a piros pántlikának.

— Csalfa mind az asszony! — kockáztatja meg a réztrombitás, mire a mulató alany felüvölt:

— Csak az enyém, csak az enyém! — és majd megreped a féltékenységtől. Látszik rajta, mennyire szeretné elmesélni valakinek az egész históriát; egész az elejéről, amikor egy harmatos reggelen megismerkedett a Rozáliával a berek alján. De nem kíváncsi senki se a tragédiájára. Elég nekik a maguk baja, itt fujni tele tudóval ennek a részeg disznónak, míg otthon bög a gyerek és a feleség moziba szeretne menni!

— Ruhákat vettem neki...

A trombiták dühösen felhorkantak. — Gyöngyöket...

Az öblös kürt eszeveszetten rikoltozott, a hangok bukdácsoltak és kordcsolyáztak fülekbe be, fülekbe ki, mint megriasztott denevércsorda.

— Mindig kocsin járt. Tapodtat se engedtem gyalog...

Trará! trará! Mint egy lovasrohamra, úgy uszítottak, tomboltak a kürtösök. — A szobája csupa selyem és tükör...

Ekkor az egyik trombitás áuultan hátrahanyatlott a merev kocsmai széken. A pincérleány cecéért szaladt, a mélabus részeg pedig felcibéledott.

— Fiakkert! — üvöltött a boros gyerekre — két darab fiakkert!

Aztán feltuszkolták a bőrülésre, a ködmönét kibombolta a párázó hidegben és két zenészt ültetett magával szemben a kisülésre. A többiek a másik kocsin kucorodtak össze.

— Hadd hajja az egész világ! — mondta elborult tekintettel és a zenekar rázendített a legkomolyabb gyászindulóra, hogy az uccajáró népek, akik a ködös alkonyatban nem láttak az orrukig sem, azt hitték: temetés megy el mellettük és fisztelettel megsüvegezték a szívserelmét temető részeg embert.

(I. I.)

Nincs munkaerő

a magyarországi okmányok lemásolására

Szubotica nem tud eleget tenni a belügyminiszter rendelkezésének

A magyar kormány megkeresésére a belügyminisztérium a múlt év őszén felhívta a szubotici városi hatóságot, hogy gyűjtse össze azokat az iratokat, telekkönyvi okmányokat és könyveket, amelyek azokra a földbirtokokra és épületekre vonatkoznak, amelyek a határmegállapítás következtében Magyarországra estek, de azelőtt Szuboticiához tartoztak. Hasonló rendeletet küldött a belügyminisztérium a többi vajdasági határmenti városoknak és községeknek is és a munkálatok megszervezésével Veselinovics Milorád dr. volt bácskai alispánt bízta meg. Veselinovics Milorád nemrégien kellő utasításokkal látta el a városi hatóságokat, amelyek nagy része már elkészítette az átadásra kerülő anyagot.

A szubotici városi főjegyzői hivatal a számvevőség véleményét kérte ki ebben az ügyben, mert a számvevőség tartja nyilván ma is azokat a szerződéseket, amelyeket a város annakidején kötött a város magyarországi földjén levő bérlelőkkel. A városi számvevőség átirathat értesítette a főjegyzői hivatalt, hogy ezeket az okmányokat, tervrajzokat és könyveket nem tudja kiadni, mert azokba a könyvekbe vannak beiktatva a lugosláviában maradt földek bérlelőinek adatai is. A főszámvevői hivatal azt indítványozta, hogy a magyar hatóságok, amennyiben szükségük van az iratokra, küldjenek Szubotícára megfelelő számú munkaerőt és másoltassák le az okmányokat. A szubotici hatóságok nem rendelkeznek fölösleges munkaerővel és így nem teljesíthetik a magyar kormány kívánságát.

A szubotici városi tanács legközelebb ilyen értelemben fog válaszolni a belügyminisztérium átiratára.

FEMY?

A modern nők modern szőrtelenítő szere!

Borovál nélkül néhány perc alatt eltávolítja a fölösleges hajzapot. Teljesen ártalmatlan és a testnek minden részén használható.

Nem éget és ha használta által a bőr nem lesz vörös!

Siker garantálva!

A sötétben világító

Femy szőrtelenítő szappan

neked is lehetetlen kelőke a hajszálatlanodnak

MINDENÜTT KAPHATÓ

Vezetékpózelet:

COSMOCHEMIA K. D., ZAGREB

Račkova ulica 7. 195

HIREK

— **Lemondott a kereskedelemügyi miniszter helyettese.** Noviszadról jelentik: Dr. Koszics Mirkó egyetemi tanár, a kereskedelemügyi miniszter helyettese még a kormányválságot megelőzőleg benyújtotta lemondását. Dr. Koszics visszatér a noviszadi kereskedelmi és iparkamarához, melynek főtitkára. Dr. Koszics, mint miniszterhelyettes számos praktikus gazdasági törvényjavaslatot kodifikált.

— **A szomboriak a tartománygyűlési székhelyért.** Szomborból jelentik: Szomborban mozgalom indult meg a tartománygyűlési székhely megszerzéséért. A radikális klub legközelebb ülést tart, amelyen részletes programot dolgoznak ki és küldöttséget menesztenek Trifkovic Márkóhoz, a parlament elnökéhez. A küldöttség kéri fogja, hogy a tartománygyűlési székhely Szomborban legyen.

— **Ujabb kormányválság fenyeget Görögországban.** Athénből jelentik: A görög belpolitikai helyzet ismét válságossá vált. A krízist az első hadtestparancsnokság manővere idézte elő, azaz, hogy kémekkel megfigyeltette a monarchista párt vezetőit. A monarchisták ez ellen tiltakoztak és követelik, hogy a manőver miatt az első hadtestparancsnokot, a parancsnokság kebelében működő politikai osztály vezetőjét és még több tisztet becsozzanak el a hadsereg szolgálatából. Amennyiben követeléseiket nem teljesítik, a koalíciós kormány három minisztere lemond és így felborul a koalíció.

— **Eljegyzés.** Faith Ilit eljegyezte Decei Ernő. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A zagrebi diákok is beszüntették a sztrájkot.** Zagrebból jelentik: A zagrebi egyetem rektorátusa szombaton táviratot kapott a közegészségügyi minisztériumtól, mely közli, hogy téves az a felfogás, mintha a gyakorló orvosoktól megvonták volna a fizetést. A minisztérium szerint a költségvetésben csupán néhány gyakorló orvosi állást töröltek, azt a kedvezményt azonban továbbra is fenntartja, hogy a gyakorló orvosok önköltségi áron a kórházban kaphassanak ellátást. A rektorátus a távirat szövegét közölte a sztrájkoló diákság vezetőivel és felszólította őket, hogy a sztrájkot szüntessék be. A diákok nem adtak végleges választ, de elhatározták, hogy vasárnap délelőttre összehívják az egyetemi ifjúság nagygyűlését, mely dönteni fog a sztrájk kérdésében. Az egyetemi hallgatók hangulatából ítélve valószínű, hogy a nagygyűlés a sztrájk betegezése mellett dönt.

— **A sztaribecseji autóbust helybellek nem használhatják.** Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji főszolgabíróóság rendeletet adott ki, amelyben megtiltja, hogy a sztaribecseji autóbust helybellek lakosokat szállítson és csak vidéki és továbbutazó utasoknak engedje meg az autóbuston való utazást. Erre a rendeletre az az elkeseredett harc adott okot, amely évek óta a sztaribecseji autóbust- és bérkocsitulajdonosok közt dult. Ugyanis a Sztaribecsej és Novibecsej között közlekedő autóbust forgalombahozása óta annyira megesökkent a sztaribecseji bérkocsisok jövedelme, hogy az a veszély fenyegetett, hogy harminc bérkocsis család kenyér nélkül marad. Ezért a bérkocsisok sztrájkba is léptek. A sztrájkot később feladták, de a harc tovább folyt, deputációk jártak a főszolgabíróóságon, amelyek eredményeképpen kibocsátották a rendeletet.

— **Két és fél évi börtön lopásért.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szombaton két és fél évi börtönre ítélte Nemesek Milán becskerekai napszámost, aki Beeskereken múlt évi január 9-ikén Gajdok Ivántól 14.370 dinárt és múlt évi szeptember elsején Noviszadon Stankovics Nikoltól 13.250 dinárt lopott. Az elítélt felebbezett.

Va'ódi franci
VALDA-PASZTILLA
a köd és a nedvesség káros hatásai ellen
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

— **Megzavart betörők.** Szuboticián szombaton hajnalban néhány járókelő észrevette, hogy Vidákovics Katica Trumbiceva-uccai trafikjából fény szűrődik ki. Többen gyanusnak találták, hogy ilyen korán tartózkodnak a trafikban. Ezért odamentek és kopogtattak. Ekkor több ember kiszaladt a trafikból és eltűnt a sötét uccában. Az azon al kiszállt rendőri bizottság megállapította, hogy betörők jártak a trafikban, akik a trafik dohányszerelésének nagy részét zsákokba csomagolták és el akarták vinni. A lopást a véletlenül arra járók akadályozták meg. A rendőrség erélyes nyomozást indított az ismeretlen betörők után.

AUTO-TAXI
Elvállal hely és vidéki személy- valamint teherfuvarozást bármely időszakban.
Kalkusz Sándor
Paje Kujú zé. uica 4. 70
Telefonhívás 4-47

— **Elgázolták a lovak.** Szentárról jelentik: Sós Kálmánné felsőhegyi asszony Szentára ment kocsin. Amikor megérkezett és leszállt a kocsiról, a lovak megijedtek valamitől és el akartak vágtatni. Sós Kálmánné elájult, ugrott, hogy megíékezze őket, a lovak azonban eltaposták és a szerencsétlen asszonyon a kocsis is keresztül ment. Súlyos belső sérüléseivel beszálították a közkórházba.

— **Hitelbe vásárolt autót és azonnal eladta készpénzért.** Noviszadról jelentik: Petkovics Petár beogradi ügynökké- és bizományos cég noviszadi képviselője Wollner János autogarázstulajdonos utján múlt év decemberben eladott egy kis Opperl-kocsit 57.200 dinárért Viktor Béla molli állítólagos földbirtkosnak, akit Pollák Zoltán szentai lakos ajánlott a cégnek. Viktor Pollákkal lejött Noviszadra, megtekintette az autót, amellyel próbakocsizást végzett és mivel a kocsis megfelelt neki, azt meg is vette. Viktor Béla gazdag molli birtkosnak mondotta magát és állításainak igazolására egy szentai közjegyző által hitelesített adásvételi szerződést is mutatott be, amely szerint Viktor Bélának 120 hold prima földje van. Wollner János nagyobb óvatosság kedvéért elkísérte Vikort és Pollákok Szentára, ahol megmutattak nekik egy nagyobb birtkot, amelyről azt mondták, hogy az Viktor tulajdona. Wollner erre meg

is nyugodott és átvett Vikortól előlegként 5000 dinárt, valamint biztosítékul két kitéltetlen váltót adott át. Viktor azonban sem a decemberi sem a januári esedékességeket nem váltotta be, mire Petkovics Péter érdeklődött Viktor iránt és megtudta, hogy Viktor mindjárt az autó megvétele után a vételáron alul eladásra kínálta az autót, amelyet Matias Milorad molli malomtulajdonosnak 30.000 dinár készpénzért eladott. Petkovics és Wollner feljelentéseire a szenati rendőrség letartóztatta Viktor Bélát és átszállította Noviszadra.

Náthaláztól Téged
Kraljevbregei cognac
véd meg.

— **Revolveres támadás.** Noviszadról jelentik: Boldics Márkó állami hivatalnok péntek este tíz órakor hazajegyezt a Deák-uccában levő lakására, amikor az Uszpenzka-temető mellett levő egyik kőrakás mögül egy ismeretlen ember ugrott ki és előretartott revolverral megállította és pénzt követelt. Boldics kijelentette, hogy csak huszonkét dinárja van és szegény hivatalnok a revolveres támadó mégis elvette a tárcát, de ekkor Boldics vasbotjával fejbeütötte a támadót, aki eszméletlenül összeesett. Boldics erre pár lépéssnyire levő lakása felé sietett, közben észrevette, hogy egy kőrakás mellől előugrott egy másik ember és a temető felé rohant és ott eltűnt. Boldics azalatt kihozta farkaskutyáját, amely azelőtt rendőr-kutyaszolgálatot végzett és a temetőben kereste a támadót, de eredménytelenül. Boldics szombaton reggel feljelentést tett a rendőrségen, amely a mindgyakoribb utonállások tetteseinek kézrekerítésére széleskörű nyomozást indított.

Saját érdekében
mielőtt **RÁDIÓT** vásárol
kérj n ajánlatot
Leipnik Testvérektől
Hol az összes alkatrészek is kaphatók.
274 Terezijina ul. 5. Népkörrel szemben

— **Gondnokság alá helyezték a bécsi Sacher-szálló tulajdonosnőjének fiát.** Bécsből jelentik: A törvényszéken csüörtökön tárgyalták Sacher Edének, a Sacher-szálló jelenlegi tulajdonosnője fiának gondnoksági ügyét. Sacher Ede nemrég önállósította magát és kávéházat nyitott, de adósságai hamarosan úgy felgyülemlettek, hogy hitelezői szorongatták. Akkoriban egyességet kötött és a múlt évben a kávéház más kezekbe ment át. Sacher Ede pedig Berlinbe költözött, hogy új egzisztenciát teremtsen, majd visszatért Bécsbe és anyjának szállodájában kapott alkalmazást. A rokonok kérték ellene a gondnokság elrendelését azzal a megokolással, hogy megbízhatatlan és pénzrel egyáltalán nem tud bálni. A törvényszék gondnokság alá helyezte Sacher Edét.

— **Családi tragédiák napja Londonban.** Londonból jelentik: Rettenetes családi tragédia játszódott le a napokban Londonban. Egy Filson Sándor nevű betvennégy éves ember gyilkolta meg 14 és 10 éves leányát, valamint 19 éves fiát. Miután gyermekeit revolverlövésekkel megölte maga ellen fordította a fegyvert és öngyilkos lett. A jómódu család házvezetőnője másnap reggel vette csak észre, hogy gazdája és gyermekei vébeborultak, holtan fekszenek a hálószobákban. A rendőrség nyomozása szerint Filson minden valószínűség szerint elmezavarában követte el tettét. Az öreg ember, aki későn házasodott, egy évvel előbb veszítette el feleségét és az asszony halála huskomorrá tette. Ugyanaznap éjjel még egy családi tragédia játszódott le az angol fővárosban. Az 50 éves Emil White és 56 éves Péter fivére követte el együtt öngyilkosság s a ház harmadik lakója, közeli rokonuk, William White szintén súlyos sebesülten feküdt a lakásán, mikor reggel rájuk találtak. A család három tagja közös megegyezéssel ment a haláiba.

— **Megöltek egy lengyel rendőrkefmet.** Varsóból jelentik: Smolik rendőrkefmet a wilnai kerületben a fehér oroszok egyik titkos helyén megöltek. A rendőrség erre a helyi szervezet vezetőjét és a komité őt tagját letartóztatta.

— **Ausztria emeli a behozatali vámokat.** Prágából jelentik: A csehszl. v. osztrák kereskedelmi szerződési tárgyalásokat ezen a héten megszakítják, mert egyes kérdések miatt az érdekeltségekhez kell fordulni. A tárgyalások igen nehezen haladnak előre, mert az osztrák delegátusok a kiviteli cikkek részénél ragaszkodnak az osztrák kiviteli vámok felemeléséhez.

Radioamateurök

Sok oldalról megnyí váult kívánságnak teszünk eleget azzal, hogy az általunk kiírt

amateur díjazási versenyt
és
radioamateur kiállítás t

az eredeti kiírástól eltérőleg nem ez év február 2, hanem

1927 március hó 25-én
délután 2 órakor tartjuk meg

Minden egyéb feltétel megmarad

Amateurök!

Bizonyítsátok be képességeitek és vegyetek minél többen részt a versenyen!

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város mellett szám a hullámhossz eleztől)

Vasárnap, január 30

Bécs (517.2): 10: Kórus. 11: Szimfonikus hangverseny. 16: A bécsi Koncertorchester hangversenye. 19: »Faust« Gounod operája.

Zagreb (310): 17: A Mladost hangversenye. 20.30: Vig esti zene. 22: Tánczene.

Megör sz radioi pl. izai

„BLAUPUNKT“
fejhallgatóval.

Konrad d. d. Subotica

Prága (348.9): 10: Mise. 11: Matiné. 17: Hangverseny. 19.30: Filharmonikus hangverseny. 22.15: Tánczene.

London (361.4): 16.30: Koncert. 22.15: Kamarazene.

Lipce (365.8): 8.30: Orgona koncert. 12: Déli zene. 15: Zenekari hangverseny. 20.15: Szórakoztató zene. 22.30: Tánczene.

Superphone fejhallgató

175 dinár

Konrad d. d. Subotica

Frankfurt (428.6): 17: Koncert. 20.30: »A sevillei borbély« Rossini operája, utána jazzband.

Berlin (483.9): 11: Térzene. 13.10: Koncert. 16.30: Kamarazene. 20.30: Népszerű zenekari hangverseny. 22.30: Tánczene.

Budapest (555.6): 9.30: Hírek, szépségápolás. 10: Nagymise. 11.45: Szimfonikus hangverseny. 16.45: Művészdélután. 19: Operettelőadás. 22: A Ritz Hotel jazzbandja.

HORNIMANS TEA
LONDON

101 ÉV ÓTA A LEGJOBB
VEZÉRKÉPVISELET:
ADOLF SCHLOSSBERGER
NOVISAD 10527

— Kibővítik a noviszadi hidat. Noviszadról jelentik: Lakies János polgármester, Plašić, Nikola műszaki tanácsos, Kličin Mita, Popovics Dáka és dr. Popovics Jefta felkeresték a közlekedésügyi minisztert, akitől a küldöttség a noviszadi hid meghosszabbításához szükséges harmincöt méter hidrészt kiutalását kérte. A hidrészt Noviszadon van, de a közlekedésügyi miniszter a közelmúltban másképpen határozott annak felhasználása felől.

— Meztelen táncosnők Novibecsejen. Sztaribecsejéről jelentik: A novibecseji főszolgabíróhoz feljelentés érkezett, amely szerint a novibecseji Veszelinovics-féle vendéglőben esténként két fiatalkorú leány meztelenül táncolt. A főszolgabíró nyomozást rendelt el és miután megállapították, hogy a feljelentésben közölt adatok megfelelnek a valóságnak, a két leányt őrizetbe vették, a vendéglős ellen pedig megindították az eljárást. A táncosnőket illetőségi helyükre, Beogradba fogják szállítani.

— Világosságot — csak a minisztérium adhat. Szomborból jelentik: A főispáni hivatalhoz rendelet érkezett, mely kimondja, hogy a jövőben a községek villanyvilágításáról szóló tervezeteket jóváhagyás végett fel kell terjeszteni az építésügyi minisztériumba. Jóváhagyás nélkül a jövőben nem lehet villanyvilágítást bevezetni a községekbe.

TUNGSRAM

FEJHALLGATÓK

A LEGDRÁGÁBB GYÁRTMÁNYOKKAL
EGYENÉRTÉKŰEK, NOHA ÁRUK CSAK 135. D.

— Ki akarják zárni a kinevezett polgármestert a városok kongresszusáról. Beogradból jelentik: Kumanudi Koszta, Beograd város polgármestere szombaton este Zagrebba utazott, ahol részt vesz a jugoszláv városok országos kongresszusát előkészítő konferencián. Kumanudi hír szerint a konferencia elé azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy a tanácskozásokon való részvételből zárják ki a kormány által kinevezett polgármestereket, miután ezeket nem lehet az önkormányzati testületek képviselőjének tekinteni. Ha Kumanudi javaslatát a konferencia elfogadja, abban az esetben egyetlen vajdasági város polgármestere sem vehet részt a városok kongresszusán.

— A szombori baranyai menekültek figyelmébe. A baranyai menekültek szombori csoportja vasárnap délután négy órakor a Stöckl-féle vendéglőben taggyűlést tart. A gyűlésen részt vesz a központi kiküldött.

— A Noszty fiu esete Tóth Marival. A Népköri kitanú gárdája olyan nagy sikert ért el a bájos Mikszáth-Harsányi darab előadásával, hogy a közönség kívánságára újból előadják. A Népkör műkedvelői »A Noszty fiu esete Tóth Marival« című darabot február hó 2-ikán és 6-ikán fogják megismételni.

A spanyolnátha

ismét itt van! A nátha megelőzésére és leküzdésére

„Bayer“

ASPIRIN- TABLETTÁK

a legkiválóbbak. A nátha kísérelése: a láz, fejfájás és egyéb fájdalmak gyorsan megszűnnek

— A beszivárgó gáztól elájult két munkás. Noviszadról jelentik: A Krumes Testvérek noviszadi cég könyvnyomdájának egyik szobájában ma reggel eszméletlenül találták Pánics Julka és Bör Honka nyomdai alkalmazottakat. Az előhívott orvos megállapította, hogy a két leány gázmérgezés következtében vesztette el eszméletét. Mindkettőjüket beszállították a kórházba, ahol csak órák után nyerték vissza öntudatukat. A vizsgálat kiderítette, hogy az épület alatt elhúzódó gázcső megrepedt és a gáz átszivárgott a falakon.

— A Vrsaci Zsidó Nemzeti Egyesület közgyűlése. Vrsacról jelentik: A vrsaci Zsidó Nemzeti Egyesület csütörtökön tartotta Naschitz Ede elnöke alatt évi rendes közgyűlését. Az elnöki megnyitót után Bárkán Pál a titkári jelentést olvasta fel, majd dr. Fischer György referált az egyesületnek az elmúlt évben kifejtett tevékenységéről. Ezután megtartották a választásokat. Elnök lett dr. Donáth József, alelnökök: Naschitz Ede és Steiner Simon, titkárok: Bárkán Pál és Engländer Sándor, pénztárnok Brukner Samu.

— Kényszeregyezési eljárás egy Bánffy-báró ellen. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék elrendelte a csődönkívüli kényszeregyezési eljárást dr. Bánffy Zoltán nyugalmazott követelési tanácsos ellen. Bánffy báró Erdélyből jött Budapestre, ahol a külügyminisztériumban hamar vezető állásba került. Később nyugdíjazását kérte és különféle vállalkozásokhoz kezdett. Többek közt a Csellini ezüstáru gyár részvénytársaságnál vállalt érdekeltséget, a gyár azonban megbukott és báró Bánffy Zoltán is tönkre ment.

TUNGSRAM

VEVŐKÉSZÜLÉKEK

FEJHALLGATÓK, A WESTERN, TUNGSRAM és TELEFUNKEN SZABADALMAK
ELŐNYEIT EGYE ITIK

— Pénteken nem fordult elő újabb spanyol megbetegedés Budapesten. Budapestről jelentik: A tisztí főorvosi hivatal jelentése szerint a pénteki nap folyamán nem történt újabb spanyol megbetegedés Budapesten. A régebbi betegek közül egy spanyolnáthában meghalt. A kórházakban negyvenegy, magánlakásokban pedig nyolcvankét újabb influenzás beteget vettek ápolás alá.

— Négyezer influenzás beteg Szlovénkóban. Prágából jelentik: Az egészségügyi hatóságok kimutatása szerint a szlovénkói városokban január tizenhatodikától huszonkettedikéig terjedő héten összesen négyezrenegyvennyolc influenzás megbetegedés történt. A betegek közül tizenegyen meghaltak.

„FAUST“ MONUMENTAL FILM MEGJELENT

Bélrenyhesség, gyomor- és bélhurut, a vastagbélfal kezdődő megbetegedése, vakbélgyulladásra való hajlamosság esetén a természetes »Ferenc József« keserűvíz gyorsan és fájdalommentesen megszünteti a hasizervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a bélműködést kitűnően szabályozza. Kapható gyógyszertárakban és fűszerüzletekben.

— Noviszad a jugoszláv városok országos szövetségében. Noviszadról jelentik: Noviszad városa Kličin Predrag kulturatanácsnokot küldötte ki a jugoszláv városok országos szövetségének megalakítása ügyében vasárnap Zagrebba tartandó előértekezletre.

Meghűlésnél, náthánál, torokfájásnál, idegfájdalmaknál, szeggatásnál napon-ta fél pohár természetes »Ferenc József« keserűvíz rendes gyomor- és bélműködést biztosít. Egyetemi orvostanárrok véleménye szerint a Ferenc József víz hatása gyors, kellemes és megbízható. Kapható gyógyszertárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

— A Revü legújabb száma gyönyörű kiállításban, dus, értékes olvasnivalókkal jelent meg. A nívós színházi hetilap közli Szegedi Emil kritikáját a Noszty fiu szereplőiről, ezenkívül Tamás István cikkei, Kosztolányi Dezső versét, színes külföldi riportokat. A lap három dinárért mindenütt kapható.

Február 1-én Hollandiából érkezik városunkba a még nem látott világhírű Turl Damhoffer társulataival. Minden este a Nacional-kávéházban tiroli ének és táncművészettel szórakoztatja a n. é. közönséget. A díszletek Tirolból érkeznek. Asztalok előre rendelhetők. Vidéki vendégek 10% kedvezményben részesülnek.

A »Sreća« sorsolása. A »Sreća« jótékony kiházasító egyesület egy esztendő fennállásának évfordulóját február havában üli meg. Az igazgatóság az évfordulót sorsolással akarja emlékeztetése tenni. A hátralékban nem levő kiházasított tagok között a havi rendes tiz kiházasítási segélyen kívül még további öt házassági segélyt fizet ki sorsolás útján.

A SAND február hó 1-én a Bányászati helyiségekben megtartandó bálját óriási érdeklődés előzi meg. A bál sikerét garantálja a hatalmas rendezőgárda, akik sok kellemes meglepetésben fogják részesíteni a közönséget. A zenét francia jazzband és Markovics Jancsi zenekara szolgáltatja.

— Tűz Sztaribecsejen. Sztaribecsejéről jelentik: Reischl Pál sztariyecseji gazdálkodó náddal fedett lakóháza kigyulladt és teljesen leégett. A kár közel százezer dinár. A tűz oka ismeretlen.

— Egyhavi fogház vigyázatlanságból okozott emberölésért. Ivosevics Károly kanizsai földmives revolvere véletlenségből elsült és a golyó Marovics Lyubomir tíz éves kisfiu mellébe furódott, aki sérülésébe belehalt. A szubotícai törvényszék szombaton Ivosevicsét egy naponap börtönre ítélte vigyázatlanságból elkövetett emberölés miatt, azonkívül ezer dinár költség megtérítésére kötelezte. Az ítélet jogerős.

„FAUST“ MONUMENTAL FILM MEGJELENT

Gösta Börling. Langerlöf Zelma Nobel-díjjal kitüntetett regényét hozza filmen a Városi-mozi jövő heti műsora. A ragyogó szépségű Greta Garbo ezen filmszerepével tette világhírűvé magát, ugyhogy most Amerika egyik legnépszerűbb filmstárja. Méltó partnere, Lars Hanson (Gösta), a Svenska kiváló rendezésében adja vissza a regény szépségét.

— Leharapta a barátja ajkát. Szentáról jelentik: Ösz-Szabó Kálmán szentai ácsmester barátjával, Bábin Dusán gazdálkodóval szombaton délután az egyik külvárosi kocsmában mulatott. Munkás közben a kocsmá valamennyi ablakát bezúzták, majd összeverekedtek. Verekedés közben Bábin leharapta Ösz-Szabó ajkát úgy, hogy a súlyosan megsérült embert kórházba kellett szállítani. Bábin ellen megindult az eljárás.

— Ady-est Sztaribecsejen. Sztaribecsejéről jelentik: A sztariyecseji magyar népkör február 5-ére Ady-esttel kezd meg ez évi előadásorozatát. Az estélyen dr. Havas Lajos Szávay Gyulának Adyhoz írt költeményét adja elő, dr. Draskóczy Ede Adyról tart előadást, Buzogány Mihály Ady—Reinitz-dalokat énekel és dr. Faragóné Galambos Margit Ady-verseket ad elő. A nívós kulturális iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Óvakodjék a spanyolnáthától! A kimondottan legjobb szer a spanyolnátha ellen a dr. Wander-féle Anacot-pasztillák, amelyeket a világ minden részében a legjobb eredménnyel alkalmaznak. Az Anacot-pasztillákat a legjobb nevű világcég gyártja, melynek gyártmányai olcsóságuknál fogva minden európai és tengerentúli országban ismert. Óvakodjék az utóbbi időben minsűrűbben forgalomba kerülő készítményektől, amelyek az Anacot-pasztilláknak csak utánzatai.

— Megalakult a Narodna Odbrana noviszadi fiókja. Noviszadról jelentik: A Narodna Odbrana beogradi központi igazgatósága a noviszadi Matica helyiségében pénteken Kličin Mita elnökletével értekezletet tartott, melyen Dzsamonji Gyuró beogradi kiküldött beszéde után kimondták az egyesület megalakulását. Az ülésen megválasztották az ideiglenes vezetőséget.

Végh nővérek kozmetikai intézetüket Beeskereken, a Bem-udvarból, Aleksandrova ulica 24. szám alá, az emeletre helyezték át. Szeplők, májfoltok, szemölcsök, alkalmatlan hajszálak végtelen eltávolítása villannyal, karcusítás, bokavékonyítás garantált eredménnyel. Hajfestés, Manicur.

— A baranyai emigránsok figyelmébe. A baranyai emigránsok gazdasági szervezetének szubotícai csoportja felhívja azokat, akik tagdíjhátralékban vannak, hogy a tartozásaikat a közgyűlésig (február 13) rendezzék, mert ellenkező esetben az alapszabályok értelmében törölve lesznek.

— A szrbobrani főgimnázium Szent Száva ünnepéye. Szrbobranból jelentik: A szrbobrani főgimnázium tanárai és növendékei Szent Száva napján jól sikerült hangversenyt rendeztek. A szereplők közül kitűntek: Jojin Szlavka, Halbeal J., Gutmann J., Sztevanov Száva, Igics Todor, Vučkov Jelena, Manojlović Juliska és mások. Az előadás után tánc következett.

TUNGSRAM

RÁDIÓLÁMPÁKKAL

M. GLEPŐ EREDMÉNYT FOG ELÉRNI
ÁRA CSAK 66 DINÁR

— Hétfőn dönt a vádtanács Harmath Imre szabadlábrahelyezése ügyében. Budapestről jelentik: A letartóztatott Harmath Imre ismert kabarészerző ügyvéde egyezkedni próbált a feljelentőkkel és az öt feljelentő közül négy vissza is vonta a feljelentést. Mivel azonban a büneselkmény hivatalból üldözendő, az ügyészség fentartja a vádat és Harmath Imre előzetes letartóztatását indítványozta. A vizsgálóbíró elutasította az indítványt és elrendelte Harmath Imre szabadlábrahelyezését, miután azonban az ügyész felelbeztet, a vádtanács hétfőn fog dönteni Harmath Imre szabadlábrahelyezése ügyében.

— Eladták a noviszadi Wagner-palotát. Noviszadról jelentik: A Felszabadulás-téren levő legzebb palotát, a Wagner Testvérek-cég tulajdonát képező épületet 2,500,000 dinárért Forgács Benő noviszadi kereskedő megvette.

A szokatlan öléknépe a női arcnak egyike a legvonzóbb női hájknak, mert az a sok ezer gondolat, amely a nők szívében hegyet fog, a tiszta női arcon mind visszatükröződik. Ez a tisztaság, ez a finomság, a tökéletes arc, mely nélkül női hajjal sem képzelhető, csak cellulatos és ál-

landó a capotis utján nyerhető el és pedig oly arcpolással, melynek alapját a
SIMON KREME (Crème Simon)
SIMON PUDER (Poudre de Simon)
és a SIMON SZAPPAN (Savon Simon)
képezik.
Mindent kapható.
SIMON KRÉM, PUDER és SZAPPAN
Parfumerie Simon, 59. Fg. St. Martin, Paris

KÖZGAZDASÁG

A kendertermelők és feldolgozók értekezlete Odszácin. Noviszadról jelentik: A kendertermelők és kenderfeldolgozó ipartelepek kiküldötti szombaton délelőtt Odszácin értekezletet tartottak, melyen a kendertermelés feljavításának módozatait tárgyalták meg. Az értekezleten Erkl János, az odszaci-i kendergyár igazgatója elnökölt és résztvettek rajta Markovics M. dr., Frank Gyula, a noviszadi tőzsde delegátusai, Protics Sándor (Szombor), Michels Gyula vukovói kendergyári igazgató, Manics Sztévó (Szrkpszkimilitics), továbbá a vajszkai, novivrbászi, palánkai kendertermelők, kereskedők és gyárak képviselői, Zukermann Zoltán (Karavukovó), Kelemen Samu, Mahler Nándor (Bács-petrovorszé), Sulj Jakab, Hajós Gyula, Eisele Nándor. Az értekezlet úgy határozott, hogy kérni fogják a kormányt, hogy Olaszországból szerezzen be jó vetőmagot, továbbá felkérlik a noviszadi kamarát, hogy szerezze meg a külföldi államok kenderkereskedelmi szokványait és azok alapján készítsenek szokványt.

Vasutügyi konferencia Beogradban. Beogradból jelentik: Az október 30-ikán megkezdett, de be nem fejezett vasutügyi konferenciát január 31-ikén folytatják Beogradban. A konferencia előrelátólag három napig fog tartani, míg március 3-ikán plenáris ülésen hoznak végleges döntést a javaslatok felett.

Országos vásár Csantaviren. A csantaviri országos vásár február 2-ikán lesz megtartva, amelyre vézmentes helyről marhákat szabályszerűen kiállított járlatlével lehet felhajtani.

Fontos minden autótulajdonosnak!

Minden autótulajdonos jól fűtött műhelyben saját szofőrjével elvégeztetheti a szükséges javításokat és ahhoz egy megőrzést és a szükséges szerszámokat napi 100 dináért rendelkezésre bocsátom. 857

Fellegi József az ójavitó műhely
Nov sad, Fatčiki put 92.
Mindenféle autójavitásnál kérjen ajánlatot

Megalakult a répatermelők szövetezete. Szomborból jelentik: A bácskai mezőgazdák egyesülete vasárnap délelőtt igazgatósági ülést tart, amelyen a répatermelők szövetezetének megalakításáról fognak határozni.

A kamarák is képviseltetik magukat a hajózási tanácsban. Becekerokról jelentik: A közlekedésügyi miniszter javaslatára a minisztertanács legutóbb úgy határozott, hogy a hajózási tanácsba a kamarák képviselőit is bevonja. A becekeréki kamarához már meg is érkezett a minisztérium leirata, hogy jelöljön ki a kamara három tagot, akik közül egyet kineveznek a hajózási tanácsba. A kamara hír szerint Sztanovics Sándor kamarai titkárt, Risztics Gyóka kereskedőt és Mihajlovics Dusan gyárost jelölte.

Fűtő és gépkezelői vizsga Becekeren. A gépészvizsgát tartó bizottság a legközelebbi lokomobil fűtői és gépkezelői vizsgát február 19-én, a stabil fűtői és gépkezelői vizsgát február 24-én tartja meg. A vizsgára február 14-én délelőtt kell jelentkezni egy a stabilistáknak, mint a lokomobilistáknak. Ugyanazon nap délután kezdődik a vizsgáztató bizottság gépészmérnök tagjai által tartandó fűtői és gépkezelői tanfolyam. A vizsgázóknak a következő okmányokra van szükségük: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. erkölcsi bizonyítvány és 3. a hat hónapi gyakorlatot igazoló bizonyítvány, melyben igazolva, hogy a gyakorlatot vizsgázott gépész mellett végezte. Az igazolvány a község által hitelesítendő.

A hadmentességi díj alapjai és fizetésének szabályai. A hadmentességi díj 1924. évtől kezdve az új törvény szerint vetendő ki, mely kivételnek az alapjai: föld, ház és házbéradó, I., II., III. és IV. oszt. keres. adó, tőke és já-

radékadó, valamint az ezek után eső által. Jöved. pótladó és végül a jövedelem és vagyonadó állami pótlékalakkal (rendkívüli pótladó nélkül) amely adóknak 50%-a hadmentességi díj, vagyis a fent felsorolt összadóknak a fele. Azok a hadkötőfészek, akik 1924. év előtt nyilvántartattak a katonai szolgálatra alkalmazhatatlannak, a régi törvény szerint adóznak 32 éves korukig; míg azok, akiket 1924. év után mentesítettek a katonai szolgálat alól, az 1924. évben életbe lépett új törvény alapján 50 éves korukig fizetik a hadmentességi díjat. Azok a hadmentesek, akik vagyontöbbletben élnek, a hadmentességi díjat a vagyontöbbletből reájuk eső vagyonszám adója után fizetik.

KINTORNA

— Van védőügyvédje?

— Nincs szükségem ügyvédre. Az igazat fogom vallani.

A vendéglősnek gyermeke születik. Boldogan veszi az újszülöttet a karjára és így kiált fel:

— Istenem, milyen kicsi... alig három porció.

A könyvelő hajlongva járul főnöke elé:
— Főnök ur, kérek három napi szabadságot, meg akarok nőszülni.
— Most nincs szabadság, rengeteg dolog van az üzletben — feleli a főnök.
— Köszönöm, főnök ur! Igazán hálás vagyok.

A fiatal férj nászuton van a feleségével, egy törékeny, kedves nővel. A fiatal asszony a vonatfülké ablakánál ül, a férfi a közepén. Így szól fiatal hitveséhez:

— Jó helyed van?
— Igen, drágám.
— Ruganyos legalább az ülése?
— Igen, drágám.
— Nem ráz ott?
— Nem, drágám.
— Nincs léghuzam?
— Nincs, drágám.
— Helyes. Akkor add át a helyedet.

Reuma Köszönőlevél

Tek.

Dr. Rahlejev Ivan urnak
Beograd, Kosovska 43

Igen tisztelt Doktor Ur! Nem mulasztom el az alkalmat, hogy a legmelegebben megköszönjem az ön „Radio Balsamica” orvosságát. Már tizenegy éve nem tudtam járni és az orvosok a t mondták, hogy megborulok, mióta az ön orvosságát használok, újra tudok menni, ezért az ön orvosságát a környéken minden reumásnak a legmelegebben ajánlom. Most veszem és re, hogy ma június 24-e van, Ivan nap, az ön nevenapja, ez alkalommal üdvözölöm Önt és kérem az is-tent, hogy minden jót adjon meg Önnek.
Virje (konak Medvedica) 1926. VI. 24.

Terezija Franje Rednatica

A „Radio Balsamika” orvosságot készíti, eladja és utánvételt szétküldi:
**Dr. Rahlejev Ivan, „Radio Balsamika”
laboratórium, Beograd, Kosovska 43.
földszint 6.**

SPORT

Alsözövetségi vizsgálat a noviszadi sportháboru ügyében

A kerület határon kívül helyező dr. Vilt Vimosnak, a NAK elnökének felfüggesztését

Noviszadról jelentik: Zsivkovics Szvetisláv dr., a beogradi labdarugó alsözövetség alelnöke, amint már jelentettük, pénteken Noviszadra érkezett, hogy a noviszadi kerület által önmaga ellen kért fegyelmi vizsgálatot lefolytassa. Dr. Zsivkovics Szvetisláv nemcsak a NAK által beadott felebbezésben szerepeltett vádakat vizsgálta meg, hanem az egész adminisztratív és pénztári kezelést is. Dr. Zsivkovics többrendbeli kihallgatást eszközölt és a kerület egyik delegátusa utján kihallgatta dr. Vilt Viltmost, a NAK elnökét is, aki tudvalevőleg a NAK felebbezését aláírta.

A kihallgatás alkalmával dr. Vilt kijelentette, hogy a kérdéses felebbezés sértő tartalmáról előzetesen nem volt tudomása, mert *Giadrossich* István, a NAK főtitkára egy magyar nyelvű levél kíséretében küldötte el a szerb nyelvű felebbezést, amelyről a kíséző levélben csak annyit írt, hogy a felebbezés csik leírása a november 7-iki NAK-OSKV mérkőzésen történt eseményeknek. Dr. Vilt kijelentette, hogy a felebbezésnek csak ilyen szellemű részével azonosítja magát, viszont ami azon túl benne van, arról nem tudott és az nem fedi álláspontját.

Dr. Zsivkovics kihallgatta *Giadrossich* Istvánt, aki felsorolta azokat az okokat, amelyek arra készítették, hogy a kerület és annak elnöke ellen a felebbezésben vádakat emeljen. Különösen két esetben látja az elfogultságot bizonyítva, az egyik, hogy a november 7-iki mérkőzés játékosait nem függesztették fel. Másodsor, hogy egy serlegmérkőzést azért halasztottak el, hogy az OSKV a Beogradi SK-val játszhaszon.

Dr. Zsivkovics résztvett a kerületnek este fél kilenc órakor megtartott választmányi ülésén is, amely éjjel negyed kettőkor ért csak véget. Ezen az ülésen felolvasták ug dr. Vilt, mint *Giadrossich* nyilatkozatait, melyekre ifjabb dr. *Hadzsi* Koszta kerületi elnök hosszabban válaszolt. Hivatalos iratokkal bizonyította, hogy a kérdéses játékosok felfüggesztésére épp az OSKV tagja, Simonovics Bosko kerületi főtitkár tett javaslatot és amelltt a kerület OSKV tagjai szavaztak, míg Jegdi Sztevannak azon indítványa mellett, hogy a játékosok ne legyenek felfüggesztve, a NAK-hoz közelálló két tagon kívül a kerületnek mindazok a tagjai szavaztak, akik nem tartoznak az OSKV-hez. A NAK-hoz közelálló két tag csak egy játékos felfüggesztése mellett szavazott. Az elnök megcáfolta, hogy a kerület a múltban minden játékos felfüggesztett, akit a bíró a mérkőzéseken kiállított. Bebizonyította, hogy a kerület épp a NAK kérelmére nem függesztette fel a NAK-nak Spiller (Lenci) nevű játékosát, akit a bíró életveszélyes játék miatt állított ki. Arról a vádról, hogy a serlegmérkőzést az elnök önkényesen elhalasztotta, dr. *Hadzsi* bebizonyította, hogy a Postás—Radnicski mérkőzést a Radnicski egyik vezetőjének hozzájárulásával és a kerület választmányja többségének bejegyzésével helyezte át lélelőltre, mert igen kedvező feltételek mellett tudta a BSK-t egy mérkőzésre megnyerni, amely mérkőzés egész tiszta jóvedelmét a kerületnek akarta juttatni, míg az esetleges deficitjeért az OSKV felelt volna. De ez a mérkőzés elmaradt, mert a Jugoszlávia arra kérte az OSKV-t, hogy engedje át a BSK-t, mert azzal a Párisba induló Petkovics és Szekulics javára akart mérkőzést.

Hosszas vita után a kerület késő éjjel tudomásul vette dr. Vilt kijelentését és hatályon kívül helyezte azt a határozatot, amely a NAK elnökének felfüggesztését mondotta ki, ellenben fentartotta a NAK és *Giadrossich* főtitkár felfüggesztésére vonatkozó határozatát.

A Csantaviri Atlétikai Klub közgyűlése. A Csantaviri AC most tartotta meg tisztújítói közgyűlést, amelyen a következő vezetőséget választották meg: Elnök dr. Bikár Milán orvos, alelnök Basch Imre, titkár Mátyás János, jegyző Sinkovics Imre, pénztárnok Fürszt Andor, ellenőrök Ozsvár Vilmos és Berényi Sándor, háznagy Aranczki Rádó, pálya-felügyelő Tóth Ferenc, orvos dr. Cingráf János, intéző Sipkovics Andor. Választmányi tagok dr. Pecárszki Milutin, Veréb Pál, Fürszt Andor, Figura József, Horváth Ferenc, Csató Imre, Szécsi Ernő, Szeitz Erneszt, Horváth András, Német Sándor, Kohn Sándor, Kocsis Ferenc, Homolya Máté.

A Vrbászi SC közgyűlése. A VSC vasárnap tartja meg évi rendes közgyűlést a Greinfenstein szállóban. A gyűlés viharosnak ígérkezik.

Az utolsó siker! Tragédia!

Két sláger egyszerre a Városi Mozi műsora

853

A szentradnicski házi birkozóversenye. Szentáról jelentik: A Radnicski házi birkozóversenyt rendezett, melynek eredménye: Légsúly: 1. Dobokai, 2. Boros, 3. Gyetvai. Pehelysúly: 1. Keczei, 2. Güncz, 3. Biliczki. Könnyűsúly: 1. Recskó, 2. Nagy, 3. Spekla.

TŐZSDE

Zürich, jan. 29. Zárlat: Beograd 9.135, Páris 20.49, London 25.21 kétnyolcad, Newyork 519.75, Brüsszel 72.25, Milánó 22.275, Amszterdam 207.70, Berlin 123.15, Bécs 73.325, Szófia 3.75, Prága 15.375, Varsó 57.5, Budapest 90.85, Bukarest 2.80.

Zagreb, jan. 29. Zárlat: London 276.20, Milánó 244.50, Zürich 1095.50.

Noviszadi terménytőzsde, jan. 29. Buza bácskai 300—305, kukorica 157—160, február—márciusra 165, sárga szlavóniai 180. Liszt 0 GG 460, 6-os 295.

Budapesti értéktőzsde, jan. 29. Magyar Hitel 82, Osztrák Hitel 13.5, Kereskedelmi Bank 114.3, Magyar Cukor 202.5, Georgia 26.8, Rimamurányi 88, Salgó 54.5, Köszén 423, Bródi Vagon 5.8, Beocini Cement 156, Nasic 168, Ganz-Danubiusz 181, Ganz Villamos 124, Roskányi 11.5, Athenaeum 23, Nova 36.4.

Budapesti gabonátőzsde, jan. 29. A gabonátőzsdén az utóbbi napok lanyhasága után az irányzat ismét szilárdra fordult. Különösen élénk volt az érdeklődés a rozs iránt, de szilárdabb volt a búzapiac is. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacra: Buza márciusra 32.85, zárlat 32.80—32.85, májusra 33.58—33.60, zárlat 33.62—33.64, októberre 29.15, zárlat 29.16—29.18, rozs márciusra 27.35—27.45, zárlat 27.50—27.55, áprilusra 27.58—27.60, októberre 22.30—22.42, zárlat 22.42—22.45. A készárúpiacra: Buza 31.50—34.90, rozs 26.40—26.80, árpa 20.70—21.30, köles 15.10—15.80, sörárpa 24.80—28.80, tengeri 18.20—18.40, zab 20.20—21.

Csikágói gabonátőzsde, jan. 29. Buza májusra 142, buza júlusra 132.875, buza szeptemberre 129.75. Tengeri májusra 81.125, tengeri júlusra 84.5, tengeri szeptemberre 86.5. Zab májusra 48.375, zab júlusra 48, zab szeptemberre 46.25. Róz májusra 108.125, róz júlusra 104.25, róz szeptemberre 99.75.

Orvosi rendelésre haskötők, elegáns kivitelben gyomoroszorítók és melltartók a legolcsóbban

VIRÁG LEONTIN
fűzőszalonjában Subotica, Kiskápolnánál,

Szerkesztői üzenetek

Többeknek. 1926 október 27-én a 244. számú hivatalos lapban 34.096. közegészségügyi miniszteri szám alatt jelent meg az a rendelet, amely eltörli azt, hogy a mérges anyagok árusításával foglalkozó kereskedőknek külön vizsgát kell tenni.

K. S. Mariolana. Az életmentésért megillető kitüntetésnek nem érdemes utánanézni, mert lehet, hogy Noviszed városa felterjesztette, azonban Beogradban nem adták meg a kitüntetést. Jugoszláv fűrésztelepek címelt bármelyik *Compass*-ban megtalálhatja.

M. N., Zagreb. Az állampolgárság ügyében nem sok jót írhatunk, ma az a rendszer, hogy minden állampolgársági kérvényt visszautasítanak. Jegyesével akkor is megesküdhet, ha nincs meg az állampolgársága.

Sch. E. Crvenka. Az ingatlanra bekebelezett tartozás nem évül el. Jugoszláv hitelezőjének a szombori Kereskedelmi és Iparbanknak, illetve jogutódjának 2.000.— forint bekebelezett tartozására 1.000.— dinárt, a budapesti Hazai Első Takaréknak 500.— dinárt tartozik fizetni. A legokosabb volna, ha az illető bankoknak írna és kérné a törlési engedélyt.

Egy szombori előfizető. Ha az 1922—1923-ban a szegedi bankba innen átküldött összeget mint magyar koronát vételezték be, akkor most ugyanannyi magyar koronát kap, mint amennyit akkor letétbe helyezett.

F. J. Bogojevo. Az árverésen befolyt vételárát a kincstár a saját követelésének a levonása után kiadni tartozik Önnek, ezirányban kérvénnyel forduljon a pénzügyvizsgálósághoz.

F. I. Sztaromoravica. Az első kérdését, hogy milyen kedvezmény van a magánbortermelőknek, nem tudjuk. Magánbortermelők a saját borfogyasztásukra nézve megegyezhetnek a községgel. Ön a kivetett vagyon és jövedelmi adóért felelős, azonban a birtok régebbi hasznélvezőjével szemben behajtható a követelés.

Cz. I. Sztarakanliža. A lakástörvény értelmében, ha csak Ön nem községi vagy egyéb közalkalmazott, a lakást fel lehet mondani. A felmondás azonban csak a negyedév első tizenöt napján a következő negyedévre, tehát február 1-én május 1-re mondható fel, azonban nem köteles elhagyni a lakást.

O. I. Nova-Gradiška. Sziveskedjék megírni, hogy milyen okmányokat óhajt megszerezetni. A legmegfelelőbbnek találjuk, ha egy budapesti ügyvédhez fordul.

H. K. Sztaribecsei. Tesla Miklós 1856-ban Horvátországban született, jelenleg Amerikában működik. A róla elnevezett áramok az eddig ismert legnagyobb feszültségű és legmagasabb rezgésszerű sajátos áramok a Tesla-áramok, amelyeket nagy kisütő készülékkel állítanak elő, a levegőt már vezetővé teszik és az emberi testen, amelyre jóval kisebb feszültségű áramok halálosak, minden hátrány nélkül vezethetők át, elektroterapiában pl. bőrbajoknál használják. A Tesla-áramok környezetében izzólámpák (áramkör nélkül) önmaguktól ki-gyuladnak.

Luxus. A beküldött három vers sokat sejtet. Hogy ez tehetség-e, épp úgy nem merjük mondani, mint ennek az ellenkezőjét. Az az érzésünk, hogy sok ötlete van. Küldjön más kéziratot is.

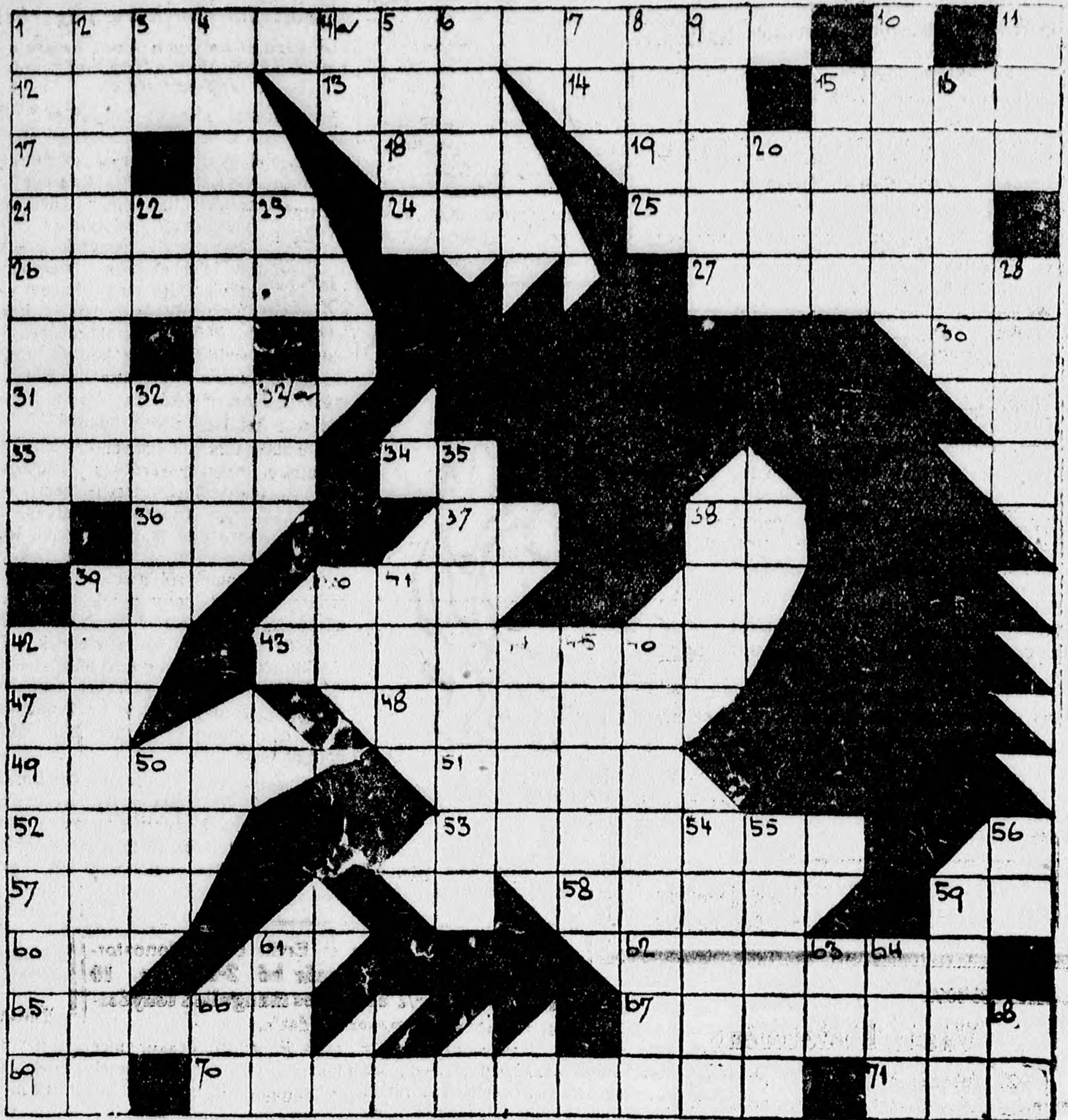
Aurora. Vellikibecskerek. Panamet filmgyár, Zagreb.

D. I. Szubotica. Szuboticán nincs jelmezkölcsönző vállalat, sem a színház nem ad kölcsön jelmezeket.

A. B. Adót mindenkinek kell fizetnie, ha Ön testi munkás, akkor munkásadót fizet, ha nem testi munkás, akkor negyedosztályú kereseti adót.

KERESZTSOROSREJTVÉNY

(Megfejtése 10 egység.)

Vízszintes

1. Betegség
12. Folyó Oroszországban
13. Kalandos sorsu Habsburg főherceg neve (fon.)
14. Cipő is, lakás is
15. Levegő idegen nyelven
17. Vallás rövidítése
18. Állati hang
19. Harci szerszám
21. A szelek királya
24. Folyó Erdélyben
25. Kalap része
26. Máskép letört, szegény (fon.)
27. Poroszországi város
30. Liptai Géza monogramja
31. Alagut a betűk helytelen sorrendjében
33. Így írják a németek a lelkesedés magyar kifejezését
34. Mindennek van
36. Két egyforma mássalhangzó
37. Ur....
38. Név más
39. Az olcsó húsé hig
40. Női név
42. Név más
43. Karl Ettlinger német humorista neve
47. Helyhatározó rag
48. Klasszikus város
49. Tenger
51. Fején látható
52. Film szereplő egyik neve
53. Oroszországban mostanában nagyon sokan mondják
57. A Jeges-tenger egyik öble
58. Hadisten görögül
59. Dobálásnál a kenyér ellenértéke
60. Mássalhangzó (fon.)
62. Néha itt is savanyu a hangulat
65. Zenei műszó
67. Ezt a női nevet csak az ismeri, aki régi drámákat vagy kalendáriumokat forgat
69. Összetett magánhangzó

70. Kártyajáték
71. Nem mindig tolvaj, aki teszi

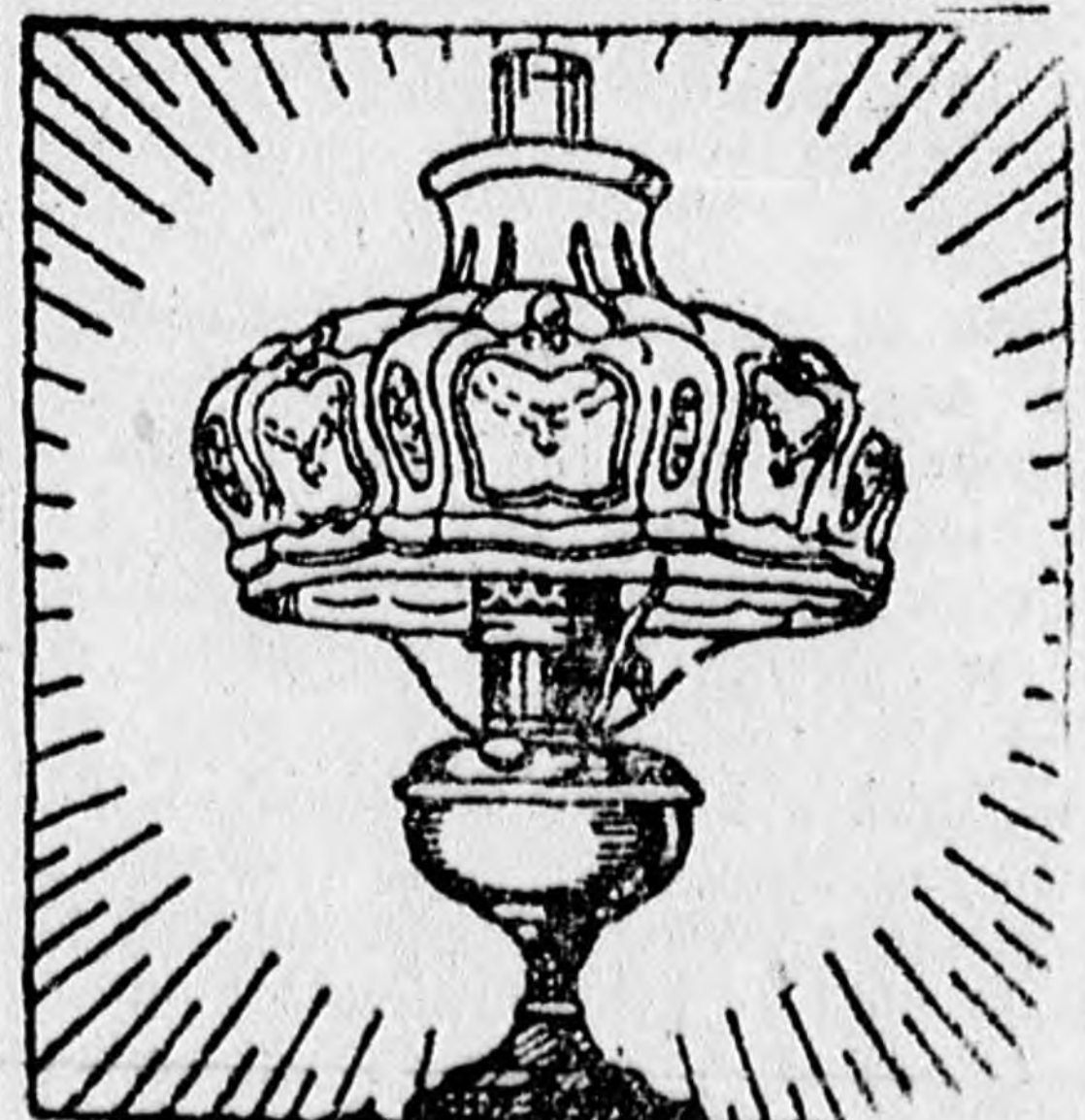
Függőleges:

1. Békit más szóval
2. Elhervad, elharmvad
3. Mássalhangzó
4. Festő és iparművész
- 4a. Biztatószó
5. Hárman muzsikálnak
6. A víz is az
7. Süt a nap, szerzőjének monogramja
8. Farsangba sok látható
9. Európai nép
10. Közügyi méltóságot jelentő kifejezés és a betűk fekcserélve
11. Futballkifejezés
15. Az egyiptomiak szent ökre
16. Főiskola tul jól írva
20. Minden lány szeretne az lenni
22. Francia névelő
23. Összetett mássalhangzó
28. Szántóföld
32. A győzelem Istennője görögül
- 32a. Helyhatározó rag
35. Ez is kell a kiállításon
38. Nemcsak olajjal, hanem pénzzel is lehet
39. 1645-ben létrejött megegyezés a protestánsok vallása szabad gyakorlatáról
40. Igekötő
41. Tó Kanada határán
42. Kedvelt virág
44. Mozi németesen írva
45. Kisközség, amelyről egy híres magyar szobrász van elnevezve
46. Görög szó betegséget is, hangot is jelent
50. Angol térdszalagrend feliratának első szava fonetikusán
54. Német hercegség
55. Vasuti állomáson látható felirat
56. Sok gonosz van köztük
59. Nemzeti tánc

61. Magánhangzó háromszor
63. Kereskedelmi kifejezés
64. Monda és kártyahős neve
66. A vízszint. 14. mássalhangzója
68. Volt magyar kereskedelmi állaratt-kár vasgyáros monogramja

ALADDIN'

CSODALÁMPA

1 petróleummal **16** órán át

80

gyertyafénnyel világít!

Nem kell levegőt pumpálni és előmelegíteni.

BARZEL D. D.

„Aladdin“-osztálya, Subotica/3
Kérjen árjegyzéket.

CHEVROLET

luxus autók 1927. típus

a legmegbízhatóbb kocsi két ütésen a vajdasági viszonyokhoz. Magas és elegáns építés, a legmodernebb fel-felszerelt rendkívül erős motor és nagy húzóképeség.

állandó raktár:

Amerikan Autó

Weigand & Comp. Subotica

Telefon: 4—47.

Petar Knézy Sombo-

Kralja Petra ulica broj 10.

ÓRÁK és ÉKSZEREK RÉSZLETRE SUBOTICA, SOKOLSKA-U. 2.

NYILT-TÉR

Hosszu szenvedés után meghalt drága jó anyánk, nagyanyánk

özv. Márkus Jakabné

szül. Kohn Katalin

76 éves korában.

Temetése vasárnap délután 1/23 órakor (Zombori ut 19).

Subotica, 1927. jan. 30.

Márkus Imre és neje, Márkus Lipót és neje, Márkus Klári, Havas Jenő, Havas Géza, Havas Imre, Havas Mihály. Siratják még tes vérei és szerető rokonai.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem, Halasi Elek tanító temetésén gyászomban osztottak, ezuton köszönöm meg részvételüket. Mali-Idjós, 1927. január hó 27.

Özv. Halasi Elekné

Mindazok, kik felejtethetetlen drága halottnak, Teubner János ur elhalálozása alkalmából részvételükkel mérhetetlen nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, vagy a temetésen megjelentek, fogadják ezuton hála köszönetünket.

Novisad, 1927. január 29.

Özv. Teubner Jánosné és a Königstädler család

Ikt. szám 393/1927.

Vásár hirdetés

1927. február hó 15 én, a gör. kel. Gyertyaszentelő Boldogasszony napján Indija mezővárosban (Szerém) éves nagy marhavásár lesz, amelyre mindenféle szarvasmarhák szabályszerű marha levéllel véssmentes vidékről fellehet hajtani.

Indija mezőváros előjáróságától, 1927. január hó 25.

Savić s. k.
előjáró.

Gudurić s. k.
L. jegyző.

SZABADSÁG PENSIO, BUDAPEST
Aulich-uca 8., I. em. Szabadság-kávéház felett.

Tulajdonos:

Özv. Bende Ignácné.

Teljesen ujonnan berendezett komfortos szobák. — Kitűnő konyha.

Megnyitlik f. év február hó 8-án.

Vegyztiszta kensav

1.84 (66 B3.)

Akkumulátorsav

előállításához érkezett

Kemikálija, Novi Sad, Futoški put 27.

A „Pomoć“ tagjaihoz!

Értesítjük az összes „Pomoć“ tagjait, hogy miután a hó 9-én tartott értekezleten 12 tagu bizottság lett megválasztva, aki az egyesület ügyét intézze és így a felfüggesztett elnökségnek nincs jogában sem „Nada“-nak, sem „Bačka“-nak vagy hasonló egyetnek bennünket átadni.

Figyelmeztetünk minden „Pomoć“ tagot, hogy ne üljenek fel úgy az elnökség, mint más egyesület felhívásának, csakis a 12-es fuzió bizottság hirtetésének, mert mi nem fogunk fuzionálni egy egyesülettel sem, ahova az elnökség pénzért át akar adni bennünket, mert bizonyos helyen meggyőződünk, hogy az elnökség a „Nada“-val megkötötte a szerződést, mely szerint 50.000 dinár ellenében átadja neki az összes „Pomoć“ tagjait. Mi nem engedjük, hogy ismét úgy járjanak tagjaink, mint eddig, hogy három ember saját befizetett pénzéért el legyen adva 50.000—60.000 dinárért. Egyben tudatjuk t. tagjainkkal, hogy jövő vasárnap február 6-án tartjuk meg nagygyűlésünket Sentán, amelyre ujságilag fogjuk meghívni t. tagjainkat, mert megvan rá a lehetőség, hogy egyedül, minden fuzió nélkül működjünk.

Sentán, 1927. január 30-án.

A 12-es bizottság

A Subotikai „Népkör“

a kör helyiségében 1927. évi február hó 6-án d. e. 10. órakor, határozatképtelenség esetén pedig 1927. évi február hó 7-én d. u. 6 órakor

rendkívüli közgyűlést tart

melyre a kör tagjait ezennel meghívja

az elnökség.

Tárgy:

Az alapszabályok módosítása.
Indítványok.

307.

Wamoscher Károly és Ervin Bački Monostor-gazdaságában f. évi február hó 2-án d. e. 10 órakor 70 drb 7/4 és 1 éves mangalica tenyészkán önkéntes árverésen eladatik.

Ugyanakkor 5 drb 1 és fél éves simentháli tenyészbika kerül eladásra.

A tenyészkának a budapesti tenyészállatvásáron beszerzett első díjat nyert kanok ivadéka.

A gazdaság Karlica puszta, Sombortól nyolc kilométernyire; a sombor-monostori országot mellett fekszik.

V-sutállomás: Sombor. Posta: Sombor. Postafiók: 2. Telefon: Sombor 164.

643

Átutazók

A subotikai vasutnál szemben levő „Obilic“ vendéglőt átvettem, szépen átrenováltam és barátságos otthonnak rendeztem be, ahol a t. közönségnek kitűnő olcsó konyha és elsőrendű italok állanak rendelkezésre. Pontos és udvarias kiszolgálás.

A t. közönség pártfogását kéri

Jovan Vučač

163

Fatisztviselő

nőtlen, katonaviselő, ki jártas úgy a külső mint a belső munkákban

és mérlegképes könyvelő

tegyen ajánlatot azonnali belépésre

Bálint Andornak Stari Brč jre.

116

Van szerencsém t. üzletfelelmmel és az érdekeltekkel ezuton is tudatni, hogy volt társamtól a Futoški put 73. sz. alól különváltam és saját autójavitó és mechanikai műhelyemet mindenféle modern gépekkel ujonnan felszerelve

Novisadon, Futoški put 92.

alatt megnyitottam, ahol az összes szakmába vágó munkákat és autójavitásokat gyorsan, pontosan és olcsón vállalom.

156

Fellegi József

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni hogy NOVISADON Futoški Put 5 sz. a atti mézár-szekemben a dr. Kiss főrabbi ur felügyelete mellett naponta frissen készített orth. kosher felvágottak, virat.ik és szalámik árusítását megkezdtem

DOZLER P. LIPÓT

VIDÉKI RENDELÉSEKET ELFOGADOK

158

SZENZÁCIÓ! . SENZÁCIÓ!

MEGÉRKEZETT

A LEGUJABB PÁRISI KOZMETIKAI TALÁLMA NY

AZ »ORADO«

RADIOAKTIV BŐRÁPOLÓSZER

CSODAHATÁSA RÖGTÖN ÉREZHETŐ!

ORADO radioaktivitását a Faculté des Sciences de Paris, Institut de Radium, Laboratoire Curie igazolja.

ORADO egyszerű bekenés által az ideális kéz- és gépnélküli önműködő massage. A legpetyhüdebb arcbőrt üdévé, hamvassá és bársonyimává teszi. Ráncokat, bőrszíroságot, mitesszereket és egyéb bőrtisztatlanságokat, nyílt pórusokat radikálisan eltávolítja és az arcki-fejezést csodásan fiatalítja

Főelárusító: Drogeria Herczi Subotica Aleksandrova ulica 1 Hotel Beográddal szemben

Kapható mindenütt!!

Postai rendeléseket utánvétellel azonnal elküldünk

300 kat. hold prima szántóföld

elsőrendű gazdasági épületekkel, urilakkal, fundus instruktussal vagy anélkül Bajsa község határában eladó. Bővebb felvilágosítást ad dr. Löbl Marcel ügyvéd Subotica, Zrinjski trg. 10.

715

Néhány használatú állapotban lévő

KÉVEKÖTŐGÉP

megvételre kerestetik

118

Ajánlatok gyártmány és legolcsóbb ár megjelölésével „Južna Srbija“ jellegére a noviszadi kiadóba küldendők.

UJ MALOM!

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy I. kör, Jukićeva ulica 41. szám alatti fatelepünkön

modern berendezésű buza-örlő malmot

helyeztünk üzembe, melyben a legfinomabb őr'eményeket állítjuk elő. Váralunk buzaörlést és tengeri darálást mérsékelt vámért. — Liszt-, korpa- és daraeladás. Biztosítjuk a nagyérdemű közönséget a pontos kiszolgálásról.

Tisztelettel

J. Vujkovic és Tsa

Oxigén kölcsöndj és kauciómentes **Golyócsapágyak** leszállított áron kaphatók
Kemény Gyula műszaki cégnél Subotica, telefon 29

ÁLLATTENYÉSZTŐK!

Az országban már mindenki tudja, hogy májmételykór ellen a legjobb szer a

„DISTOL“

amelyet a hazai KASTEL d. d. vegyészeti, gyógyszerészeti gyár r. t. gyárt.

Őrizkedjék utána o'któl és hamis Distol-tól

Csak olyan kapszulát fogadjon el, amelyen a „DISTOL“ bélyegző látható

A „DISTOL“ árai:

Kapszula bányásoknak drbja 3.50 din.
 szarvasmarháknak „ 10.50 „

Kapható minden gyógyszerárbaa
 Utasítással és felvilágosítással szolgál a gyár

ADAGOLÁSI TÁBLAZAT

Bányások és Pecsékék:	20 kg-g	2	bányának való kapszulát	2	napra
20-25	3	„	„	„	„
25-35	4	„	„	„	„
35-45	5	„	„	„	„
45-55	6	„	„	„	„

Szarvasmarhák:	50 kg-ig	2	marhának való kapszulát	4	napra
50-100	4	„	„	„	„
100-150	6	„	„	„	„
150-200	8	„	„	„	„
200-250	10	„	„	„	„
250-300	12	„	„	„	„
300-350	14	„	„	„	„
350-400	16	„	„	„	„
400-450	18	„	„	„	„
450-500	22	„	„	„	„
500-550	22	„	„	„	„

„KASTEL“ tvornica kemijaka — farmaceutičkih proizvoda d. d., KARLOVAC 8159

Községek figyelmébe!

1 éves mangolica

tenyész kanok

kaphatók 834

BAYER ALAJOS

gazdaságában

Bočar Banat

Torontál-megye

Betársulnék

nagyobb tőkével meg-
 alapozott komoly ipar-
 vállalatához

Rádió Reklám Jugoszlá-
 vija Subotica, postafiók 48
 751

MERNŐKISKOLA

TECHNIKUM

ALTENBURG

Thüringia, Németország.

Gép- és automobil-

gyártás 10783

elektrotechnika

Mórséket ellát a a

Diák-Kaszinóban

Kívánatra prospektumok.

Komplett

GŐZFÜRDŐ

berendezéssel olcsón

eladó

OTT MIHÁLYNÁL

Krnjaja (Baoska)

Olcsó vá zon-vásár

Filiala S. KRAMMER

Vilsonova ul., Zöldfa-

vendéglő mellett 8223

1-a 90 cm. szőszárga vászon 11.50 din.

1-a fehér vászon 10.00 din.

1-a „Lion“ vászon 14.50 din.

1-a lepedő vászon 14.00 din.

Paplan há me v sziben 190.00

AD LAKŰVEG

minden méretheben legelőnyösebb

áron

Drag. Obradović

gyári lerakata Beograd

Kr. Milana St. (Uroševa Pivnica)

Telefon 81-04. 9652

TŐKE

Épület-, butor- és portál-

asztalos

Palanotičeva ul. 20.

Tűzoltó lakatnya közelében

Szükségünk van építkezési célokra

14.000 m² kötözött és

hántolt stukaturnádra

„KOPAONIK“ Akcionarsko Društvo

Beograd, Topličin venac broj 4

819

Mindenki csak a PYRAM

cipőkrémet használja!

Megnősülne 3 millió vagyonnal bíró

46 éves finomlelkű izraelita kereskedő. Csinos, hasonló hozománnyal bíró,

takarékos hölgy rokonaitól részletes levelet „Zufalls-

glück“ jellegre Rudolf Mosse, Arad, címre kér. 703

„Megveszem a lelkedet, elveszem a romlás szellemétől és az Istennek adom, hogy jó utra térítselek“ mondta Bienvenu úr, a dignei püspök Valjean János 19 évi gályarabságból megszökött rabnak.

Jelenet.

Les Miserables

(Nyomorultak)

Victor Hugo klasszikus regényének filmváltozatából. Bemutatja Suboticán először

LIFKA február 9-13

Elővételi pénzt r eysz nap.

Minden előadáson világhírű zeneszerzők műveiből hangverseny. Vezényli Johanna Pospech, a berlini Ufa Palast volt tagja.

Uri divatkülönlegességek **Vukovits Gerő** P.&C. Habig és Panizzakalapok és L.B.O. harisnyákegyedüli lerakata
 Subotica : Főtér
 Fitré fehérneműk, nyakkendők és angol pouloverekben dus választék, szolid árak mellett

LEVELEZÉS

Pismo dobio. Pre odlaska zeleo bih i fotografiju. Dan polaska javicu »Always«.

Urileány szórakozás céljából levelezne intelligens fiatalemberrel. Leveleket »Gyöngyvirág« jelige alatt a kiadóba.

Szeretett Jenőm. Elbucsuzni szeretnék tőled és az élettől. Jöjj azonnal. G.

Intelligens független csinos urinő ismeretséget kötne magas, középkorú, feltétlen intelligens uriemberrel. Leveleket »Tartós barátság« jelige alatt a kiadóba kór.

Jegygyűrűk valódi 14. kar. aranyból párja 120 dinár ADAM órászerszám Subotica, Rudic u. 6. br.

HÁZASSÁG Házasságot előkelő körökben diszkrétén közvetít »Amor« házasságközvetítő iroda. Temesvár, Városház-u. 16. Románia.

Házasságot legjobb családoknál diszkrétén elintézek Mezbizást előzard »Doktorné« Subotica Ulicim: Pašićeva 3.

Házasságot urikörökben, úgy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkréciával. Marie Feies, Vel.-Kikinda, Cara Lazara u. 16. 1625.

Zongorák Pianók a világon legjobb márkái Hosszú árú árú rész letétele a legnagyobb rakta az országban KAIN hangszerekészítő Subotica, Városház-ü. 6-ület.

FOGLALKOZÁS End ízést (szépség, betétek, csipkék applikálása) készít »Aida« közimunka üzlet Subotica, (csirkepiac) 365

Kocsifényezősegéd, csak elsőrangú munkaszerű felvétetik. Erdi Balint Subotica. 394

Vállalok könyvlektetést, mérleg készitést elhanyagolt könyvek rendbehozását, könyvszékért munkákat, állandó óráknyvelést, könyvvel tanitást. Borbély L. magán és bírósági könyvszakértő. Noviszad. Postafiók 75.

RELIEF festékekhez alapozó, csillámpigment, selyem, posztó és fémport minden színben. Temperafestéket, festéket szálit Bróder és Kovács No Isad, u. 6. p. 43

Őn állást keres? Tanuljon ki sőtörnek, folytatatos szerb, német, magyar előadás. Belépés bármikor leheteseg. Eredményért garantálunk. Automobil és Motor Technológia, engedélyezve a kereskedelmi és ipari minisztériumtól Novi Sad, Kralja Aleksandra 7. az udvarban. 523

Intelligens ezvedőfőnök urileány magánvos urhoz vagy urnőhöz társalkodónőnek vagy házvezetőnőnek aláírkozik. Cim a kiadóban. 662

Fémnyomósegéd, aki satupadnál is tud dolgozni, küldie be ajánlatát Fémárúrvárnak, Staribečel, 715

Liszt összeköttetést keresek exportmalommal, melynek Dalmáciában nincs képviselote. Cim »Delikatesse-Koloniale« Split, Martinjska ul. 7. 745

Fix vagy %-os utazókat felveszek fényképnyagvitáshoz. Deutsch Sándor St.-Kanjiza Kralja Petra 36. 746

Spanyolntha ellen a leghiztosabb védekezés a szervezet ellenállóképességét fokozni. Ezt legjobban a 11701

BRÁZAY mentholos sóborszesz használatával érhetjük el. Néhány csepp Brázay sóbors eszt cseppentsünk a szájjávizbe és öblögessük naponta többször szánkát.

Be örszölés és testmaszszással a szervezet ellenállóképességét fokozzuk. Kapható minden gyógyszerboltban, drogeri ban és háztart. cikk ü. letben. Vezérképviselet Jugoszlavia területére DESTILAT D. D. ZEMUN

Társalkodónőknek, esetleg nevelőnőknek elmenne intelligens fiatal uriaszony. Lehetleg rögtöni belépésre. Leveleket a kiadóba »Mostona sorsa« jeligére kérek. 752

Ügyvédjelölt, praxissal, jogi doktor, beszél szerbül és németül, állást keres. Cim: Dr. Pribičević iroda, Zemun 753

Földmivessiskolát végzett egyén, 25 évi gyakorlattal, gazdai vagy ispáni állást keres áprilisi belépésre. Cim a kiadóban. 756

Kovácsnépészt évre keresek mokriani gazdaságomba. Fizetés megegyezés szerint. Belépés márciusban. Budisin Gyura, Vel.-Kikinda. 787

Pašina 591 narancs szmirnai füge Berber datolya Engross-Detail kapható: utár Manó Subotica

Jömegjelenésű ügyes kiszolgáló leány azonnal felvétetik virágüzletben. Kain Lazosné, Városháza. 788

42 éves, megbízható, három nyelvet beszélő férfi, könyvnyebb szolgáltatást keres. Cim Bal István, Sombor, Jevrejska ul. 29. 790

Perfekt szerb, bolgár és magyar, több évi ügyvédi irodai gyakorlattal bíró leány állást keres Ajánlatokat »Szorgalmas« jeligére a kiadóba kérek 792

Két elsőrangú borbélysegédet fizetéssel azonnal felvesz Stevo Aršinov, V.-Beckerek

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó köztérben számít. Legtöbb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívogruott jelige leveleket továbbítunk Kérdezőleveleketben válaszbélyeg mellékelendő.

Deutsches Fräulein wird gesucht zum 5 und 6 Jahre alten Knaben dr. Szántó Miklós, Sombor, Apatini ut 44. 714

Szaktmunkást enyvezett lemez (Sperrplatten) gyártáshoz keresek. Josip Lustig Sombor

Intelligentes deutsches Fräulein mit serbischer Sprachkenntnis wird gesucht. Anträge unter »Tüchtig« an Administration dieses Blattes. 833

Allást keres szakképzett (églá- és mészegelő, aki egyuttal ispáni teendőket is elvállal. Cim: Kalina János Osijek I., Ruzina 68. 832

Szálloda Beogradban, a legforgalmasabb helyen a kikötő és a vasútállomás közvetlen közelében, 30 szobával, u onn a átalakítva, betegség miatt eladó Cim a kiadóhivatalban. 72

Házmeester család felvétetik Lakást adok D. Blum, Subotica Hasznalt Lutor eladó. 811

Rőfőskereskedőség azonnali beépésre állást keres beszél szerbül, németül és magyarul. Cim a kiadóban.

Női utazót, szláv nyelvet beszél keres. Írott ajánlatokat Tumbász, Denikó trafik címre kérem. 812

Hentesárúk lego csöbkek és legizlete-ebbek, va amint friss marha, borjú- és sertéshús kaphatók SZABADOS-ál, hentes és mészáros Gradska kuća. 591

Szabómunkást, aki angol és francia munkában is elsőrendű, felveszek. Kiss Lukácsné nőiszabó, Stara-Kanjiza. 674

Szobaleány, perfekt kézimunka és varrósmerettel, jó fizetéssel azonnal felvétetik. Ajánlatok lehetőleg fényképpel Sándorné Zagreb. Berislaviceva 11. I. küldendők. 800

Szakácsnő, perfekt, közepes években, magyar konyha azonnal felvétetik jó fizetéssel Zagrebba. Ajánlatokat Sándorné Zagreb, Berislaviceva 11. I. küldendők. 799

Épület-műtör - par ett állandó raktár FISTER 1275 gépörök berendezett é ület-és műtör üzeme en Subotica, Gajeva 38 Tel.: 4-20 Árjánal díjmentes

Elhelyeső irodából ajánlok szállodai személyzetet, kezdő irodakisasszonyt, főpincért kaucióval, idősebb és fiatalabb házvezetőnőt, ápolónőt, mindenes főzőnőt. Keresek üzletembert kaucióval társnak Kaszirnőket pincérlányt sít. Lang agetura, Subotica Pašićeva 3 849

Uropszokovacs, kinek 18 éves pintér fia van, nagyobb gazdaságban működik, állását változtatná. Szi-vas megkereséseket Balog György, u. p. Pačir, Mélt. Fernbach Károly ur leveleivel. 831

1 liter kitünő sziller bor 6 dinár fehér bor 7 dinár azokivül karlócai ürmő-saját főzésű törköly-, szilva- és barack-pálin-atea, ram, teasü emnyek a legolcsóbban beszerezhetők:

NOJCSEK GÉZA füszerkereskedésében

VÉTEL-ELADÁS Eladó egy drb szalagfűrészmozgósztállal és egy 14 HP motor Starakanjiza, Vorvode Mišić ul 23. 475

Kitünő házikoszt lakással napi 600 dinárért kapható Palinoticeva ul 79. 517

5 tonnás autó 80 000 dinárért eladó; esetleg személyautóval cserélném. Mese-sano, Noviszad, Streljačka ul 31 524

Gummi és combino fűzők, fehér és színes a legjobb kivitelben Gutai Ferencné-nél, VIII, Ostojiceva ul. 29 611

Nem fáj a feje da v sa ostho. Jelz s ü. S.) cia v. s. Jozsef asznal 1 kg-os lebonn alt csomagokban minden füszerkereskedésben kapható. Nem dragabo, mint más faszén Kereskedők!

Levelezőlap vagy helyi utazók után rendelek meg. A legis-subb menviséet is azonnali házböz szülitom Szalók részére: zsákb kím rve a hio raktáramböl, Subotica, Okolska ul. (Gomb öt-ucca) 17

pari célokra: Szivógázmotorok és hadosul orenek raján atoll Ilgen Károly építési és tüz. oány. górc kereskedése 69

Eladó 1 darab 20 lóerű szivógázmotor »Langer és Wolf«-gyártmány, 1 darab 8 lóerű szivógázmotor Langer és Wolf-gyártmány, 1 darab 8 lóerű benzinnotor, 2 darab 3 lóerű álló motor Benz és Hanhein gyártmány és egy húzatos vaskocsi állvány 8-12 lóerű motor részére. Bővebbet: Dragutin Tsoirig Osziyek I, Teretna ul. 35. 616

Eladó betegség miatt ujonnan épült modern, magas földszintes sarokház, kocsibejárattal, beköltözhető lakással, havonként 3 000 dinár a hozadék. Osziyeknek a vasuti állomás mellett. Bővebbet: Dragutin Tsoirig Osziyek I, Teretna ul. 35. 617

Eladó malom. Minden konkurrencia nélkül áll Remek szép emeletes épület Társas viszonyok miatt minden elfogadható áron sürgösen eladó. Adorján, Bácska. 237

Eladó betegség miatt egy jól bevezetett géplakatos és motorszerező műhely, gépekkel, házzal együtt, a vasuti állomás mellett, rögtön beköltözhető lakással Nagyobb szlavóniai városban. »Gépműhely« jelige alatt a kiadó továbbit. 618

Szallagfűrészgép, (üzfifaaprító balta, két karu, nagyon olcsón eladó. Ulreich Testvérek vaskereskedőknél, Subotica. 620

Urivadászok figyelmebe! Teljes vadászfelszerelés, mely áll vadásztábla, különféle szarvas agancsok, dányad, zerge feittel, különféle 12 pár óz agancs stb., öregség miatt eladó. Starakanjiza, Farkas Géza. 644

Nagy ládák, teljesen újak, olcsón eladók. Fuchs i Drug cégnél, Subotica, Wilsonova ul. 796

Helvziúke miatt eladó Bözendorfer keresztthuros hosszú koncertzongóra, ébenfa gyönyhözkinaktáttal. Ugyanott egy kémményfa hálószoba eladó, mindkettő jutánvos áron. Cim a kiadóban. 709

Eladó tavaszi »szállításra nagyobb menviségű 1-2-3 éves nemes gyümölcsfa a Maria-lepepi faiskolában, Nova Kanjizan (Bánát.) Felvilágosítással szolgál: Nagymihály Antal faiskolai kezelő Kivánatra árjegyzéket küldünk. 712

Keresek megvételre egy jókarban lévő üzemképes, 18-20 HP szivógázmotort. ármegjelöléssel. Varga Flórián gvaoniufonó- és kötőtáruzyvár. Subotica, Trumbičeva uca 3. 724

Hálószoba, fahóra és egyéb butorok átköltözés miatt sürgösen olcsón eladók. Cim a kiadóban. 734

Vas- és füszerüzletem jól szortirozott, kurens áruraktárral, berendezéssel, más vállalkozás miatt adató a helyiség bérbe, esetleg lakházzal együtt is eladó. Fischer Zsigmond, Bajmok. 739

Legolcsóbban veszek akáca komlókatokat, din. 40 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85 darabjat Kuchta Samuel Pivnica, Bačka. 757

Wilsonova 22. alatt modern hálószoba, üvegser-vise és luster eladó. 729

Eladó jömenetelű vendéglo 1 lanc telekkel, egy darab 15 HP nyersolajmotor, két komplett mozigép, komplett szalagfűrés, egy egyenáramu dinamó 18 Amp. 115 volt. Megtekinthető: Hermetz András vendégloknél, Mali Idjos. 758

Családi ház eladó és azonnal átvehető. II, Plebanjska ul. 39. 760

Kis Wertheim pénzszekrény és egy súlyszelhető Singer varrogép eladó. Sokolska ul. 18. 761

Eladó gőzhengeres kukoricamorzsoló. Mavrak József Kovács Bačko Gradište. 774

Transmissiókat és csapágyakat használt, de jó állapotban, megvételre keresünk. Árjánlatokat Braća Bohn, Vel.-Kikinda címre kéretnek. 777

Azonnal beköltözhető, teljesen modern uriház, 120.000 D-ért eladó. Szeles Lajos, Sombor. 789

Detacheurt, duplát, jó rendszerű, megvételre keres Zadorj-mán, Stara-Moravica. 795

LOKOMOBILOR MOTOROK Diesel és szivógáz GATTEREK PINI és KAY kompl. fűrészek kedvező fizetési feltételek Braća Fischer D. D. ZAGREB, Pantovčak 1 b. 582

Jégyári berendezés, világ-szabadalom, kezelést nem igényel, anyag hozzá sohasem kell. Tizenhat éves fiu termel naponta 15-30 mm jeget. Csak 3-5 lóerő kell hozzá. Üzemképességéért a gyár 20 évig felel. Szállitható hat heten belül. Ára 40-150 ezer dinár. Kapható Nagy Sándornál, Bačka-Topola. 793

Legolcsóbban vásárol kész férfi-, női- és gyermekruhákat Földes Samu újonnan berendezett ruhaárúházában. Gyümölcs-niac, Rudics utca. Divatos férfiöltöny 500 din., férfi raglán 600-700, fiu téllkabát 475, lánykabát 350, női raglán 550, gummi köpeny 250, szövetzumi 450, bőrkabát 850, szörmebéléssel 975, divatnadrág 225, munkaköpeny 145 és öltöny 165. Vidékre utánvétellel, meg nem felelés esetén a pénzt visszaküldöm. Salát érdekében ügveljen a címre. Földes Samu ruhaárúháza. Külön osztály mérték utáni rendelésre 5905

Paplan részletfizetésre rvári áron, heti vagy havii fizetésre. Raktáron klett és vatta minden menviségben, paplanok minden színben és minőségben 140.- dinártól felébb, paplan-varrás 55.- dinár. Buliović Béláné Nemet Margit paplanos, Subotica, Pašićeva 8. — Fényvpiac, Gőzfürdő során. 9549

Elsőrendű királyhalmi óbor, 60 hl. eladó. Rizling és nagyburgundi. Knelek Lukácsnál, Palicsi-ut. 826

Pékég házzal vagy anélkül eladó. Cim a kiadóban. 827

Jövedelmező ház a főposta közelében eladó. Cim a kiadóban. 826

Ebédlo, komplett, jókarban lévő és egyéb butorok olcsón eladók. Zmaj Jovin trg 3. 830

Modern ház a Szegedi-uton, 5 szobával, fürdőszobával, parkettel, eladó. Fél hold telken gyártelepnek is alkalmas. Cim a kiadóban. 807

Szalmakazalozók, kazalozók, láncok, szalma- és tőregrázó tengelyeket jutányos áron készít. L. Fuchs gépműhelye Kula. 813

Multicopiste »elem« (lito-graphie) 24x36 cm. teljesen új, dupla, használatlan mászal eladó nagyon olcsón. Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 810

Házat keresek megvételre Subotica külterületén, méhészetre alkalmas helyen, 30-60.000 dinárig. Várady Lukács St. Kanjiza, Kralja Petra ul. 52. 716

Levél D. J. barátomhoz

a „vajdasági irodalom“-ról

Engedd meg, drága barátom, hogy vitába szálljak veled, hogy én is hozzá-szóljak a »vajdasági irodalom« tagadott, bizonyított és mindenképen időszerű kérdéséhez. A B. N. január 9-iki számában kitűnően elgondolt cikket írtál erről s ennek a cikknek tulajdonképpen minden tételével teljesen egyetérték — az elsőt kivéve. Sőt, az első tételét is aláírom, de némi megokolást, néhány mentő, magyarázó szót fűzök egyébként nagyszerű és mélyrelátó okfejtésedhez.

Abban ugyanis teljesen azonos a véleményünk, hogy vajdasági irodalom nincsen. Igenis ez így van, ezt senki sem tagadhatja. A Vajdaságban élő irodalomnak semmi köze sincs a Vajdasághoz, nincs couleur local, nincs lezérje, nincs sajátos zama — szóval a »vajdasági« jelző mindenképen hiáb. Hogy nincsen »vajdasági« irodalom, annak oka — amint azt Gagyi Jenő is megállapította — abban rejlik, hogy a Bácskának, a Bánátnak kultúrája sohasem volt. Még kevésbé van mostan. Te, drága barátom, aki öt éven át éber, szertő és Kazinczy-szemmel szemlélted az irodalmi megmozdulásokat, te tudod legjobban, milyen sivárak, reménytelenek lettek a viszonyok írók és olvasók tekintetében. Legelőször a tradíció hiányzik, a múlt, az elkezdett irány, a lefektetett alap, amelyet folytatni, lerombolni, átfómálni, megtagadni mindig könnyebb, mint teljesen újat csinálni. Ezen a tespedt, művészietlen pályán nincs semmi, de semmi emlék, itt sohasem voltak ősi kolostorok, évszázados kollégiumok, hírhedt lovagvá-
vak, görnyedt, legendás dómok vagy templomok, france-i könyvesboltok, fontainebleauli erdők, ezen a józan, disznó-ól-szagu földön sohasem éltek nótázó igricek, ferdekucsmás kurucok, sárgaszakállu ötvösök, magashomlokú hitvitázók vagy finomjajú humanisták. Hol vert volna gyökeret a vajdasági irodalom? Irigykedve olvastam a múltkor a Rivista d' Italia egyik kritikai közleményét, amelyben a cikkíró arról panaszkodik, hogy a nyugós múlt mennyire lehetetlenné teszi egy új és szabad olasz irodalom kifejlődését. Ó, ha ennek a terhes és gátló tradíciónak — quarta onerosa e impedimente tradicione — csak egy porszeme esett volna kincs Toszkanából a Vajdaságra, mindjárt gazdagabbak és vajdaságibbakk lennének. Lenne valami jellegzetességünk, hiszen a múlt és a hely ráüti bélyegét fiaira, akár hívők legyenek azok, akár multat romboló forradalmárok. Dante például ép annyira firenzei, mint a jámbor Fra Angelico da Fiesole, avagy az izgága Papini. Mi azonban parvenük vagyunk, nincsenek őseink, elődeink. Ha egy irodalmi Chondenhove-Kalergi gróf páncéropai irodalmat akarna csinálni, ugy nagyszerű talaja akadna a Vajdaságban. Itt nincs tradíció, nem kötelez a nemes-ség, nálunk nincs lokálpatriotizmus.

Másodszor a háttér, a miljö hiányzik. Igaz, hogy ez nem mindig fontos, de sokszor ép ez adja meg egy irás zamatát és couleur local-ját. Ezen a lomha, lapos, tespedt tájon még kunyhója sincs a szépségnek. Izléselen, álmos kisvárosok, önző mogorva falvak, hasznosítógérok lukoricások és — nincs tovább. Csúf és unalmas minden táj, egyiknek sincsen leve, ize, mesemondó kedve. Ez nem Hartobágy, itt soha sincsen délibáb, itt nem kószál az a sajtóságos szilágysági nyárségi vagy szegedi földszag, mely markánsná marja a nép arcát és lelkét. Itt még egy novellának sem lehet hátteret találni. És épen ezért mindnyájunkban, akik itt irodalmat próbálunk csinálni, élénken lüktet és jajong valami örök nosztalgia, az elkívánczolás sóhaja és sírája. Aki a muzsákat szereti, az nem szeretheti ezt a józan, sivár, kicsinyes, disznóhizlalásos vidéket, ha százszor itt született, itt él, viszont nem is gyűlölettel annyira, hogy gyűlölete a szatira, az irányregény vagy akár a pamflet alakjában öltön művészi formát. Unalmas, szenttelen szürkébe ágyazni mondani valónkat csupán azért, hogy a »vajdasági« jelzőt kiérdemeljük — azt hiszem ez senkinek sem lehet vágya.

Sietek válaszolni az ebből fakadó el-
lenvtetésre, amelynek nyomát már cik-
kedben is megtalálom. »Száz alakban és
százképen mutassa meg azt az embert,
aki ott él, ott vergődik, ott roppant ösz-
sze vagy sikolt fel az örömtől — a
Vajdaságban.« Szóval ne keressük a
miljö, hanem a lélekkel foglalkozzunk.
Ide kell fűznöm harmadik megállapítá-
somat: a vajdasági lélek nem vergő-
dik, nem roppan össze, nem sikolt fel
az örömtől, a vajdasági lélek épolyan
sivár és szürke, mint a táj, amelyen él.
Művészi szempontból tehát semmi ér-
dekeset vagy érdeemeset sem talál az
ember ebben a gyáva, önző, közönyös
és kicsinyes lélektarkaságban. Azt hi-
szem Európában csupán a svájciak
ennyire reálisak, önzők, gerinctelenek és
sokszíntűek. (De ott legalább van mult,
tradíció és fenséges háttér!) A mi pa-
rasztiaink számítók, pulyák és se sza-
vuk, se daluk, se szokásuk, se észjárá-
suk nem eredeti. A városi emberek
egynémelyikén a pesti kabarékultura
máza tarkállik, van aztán néhány fi-
nom és csendes kivétel, aki szép köny-
vet olvas és szép álmokat álmodik a
zsiros, trágyaszagu földek felett, de
nincs kollektív vajdasági lélek, sőt még
tisztá típusok sincsenek ebben a tarka,
soknyelvű, sokhittű és egyedül gazda-
sági kötéllal összefűzött népességben.

Ezekután talán felvetethetem a kér-
dést: legyen-e vajdasági irodalom? A
lehetőség roppant nehézségekre már rá-
mutattam, hiszen jóformán semmi elő-
feltétele sincsen annak, hogy a »vajda-
sági« irodalom életre keljen. Nagy erő-
iesztéssel, megtagadott hittel, kínos ke-
reséssel lehetne csak olyas valamit csi-
nálani, amire a »vajdasági« jelző illene.
Joggal kérdeim tehát: érdemes-e kin-
lődni, keresni hit, cél és a szükséges-
ség meggyőződése nélkül? Miért kin-

nal és kedvtelenül helyi színek és za-
matok céltalanul kutatásával eltölteni az
időt és elfecsérelni sovány erőnket, mi-
kor erre semmilyen belső szükség sem
üzi az író, mikor ennek hiányát soha-
sem érzi az olvasó? És ki akarja közü-
lünk, akik a Vajdaságban betüket ro-
vunk a magunk gyönyörűségére, a
»vajdasági« jelzőt kiérdemelni? Bizo-
nyos vagyok benne, hogy senki.

Mi, akik itt írunk, álmodunk, csüg-
gedünk, tervezünk és elkakadunk, soha-
sem gondolunk arra, hogy bennünket
majd nem tud beosztani az irodalom-
történet. Ki törődik a skatulyákkal, a
fejezetelmekkel, mikor a szent láz üzi
az embert a képzelgések és szükséges-
ségek papírra vetésére? Ki törődik a
mámor és vajdas nagy perceiben Ga-
gyi Jenővel?

Sorsunk, helyzetünk arra kényszerít
bennünket, hogy egyéni utakat tapos-
sunk. Lehet, hogy így széthullunk, el-
kallódunk, mint bitang jószág, de azért
büszkén és szabadon járjuk a magányos
csapásokat. Elbukunk vagy célhoz
érünk, de nem huzunk olyan igát, ame-
lyet magunknak kellene megformálnunk
szürke művészietlenséggel. S épen ezért
talán ki szabad mondanom a kívánsá-
gom: ne legyen »vajdasági irodalom.
Legyenek írók a Vajdaságban, de hagy-
juk a couleur localt meg a sajátos vaj-
dasági lelkét. Próbáljunk írni, ha tu-
dunk, ha merünk, de ne törekedjünk
olyan jelző kiérdemelésére, amely szá-
munkra csak kötelességet, ködöttséget,
nyügös alkalmazkodást jelent, de amely
nem fejezi ki művészi munkánk becsét,
hittét és törekvését.

Baráti kézzorítással:

Szenteleky Kornél

Mondanunk sem kell, hogy Szentele-
ky Kornél keserű szava a cikkíró egyé-
ni nézeteit fedik.

NOVELLA, JEGYZETTEL

IRTA: RÉVÉSZ BÉLA

A kertész és az orgonista ögyelegetek
a parkban.

Öreg cimborák, megjelölve mindegyik
a mesterségétől, a püspök szolgálól, szellé-
dek, odaadók, olyan igyekezettel, hogy
a fázós fejedelem, ha sétálkál az üveg-
házban, nyarat szagoljon csikorgó tel-
ben, olyan áhitattal, hogy a jámbor Fe-
jedelem szeráfok danáját hallja a kő-
rusból, ha a lila szagossággal füstölök
fehér fejét az arany baldachin alatt.

Az összebörönált öregek elvonatkozva
a városban zajló másszinü emberektől,
frisülten lépegettek a tavaszi fák alatt,
a kert megullongott körülöttük, mint
már annyiszor szolgáló életükben, a lom-
bok kikerekedtek, bokrétajuk virított a
fényben, a thuja-bokrok bogvöl megpat-
tantak és lehelték új kedvtüket a nedves
levegőbe, a muskátli, a fukszia kacéron
megnyultak és ágaskodtak a nap felé, a
parázna csigák önfeledten kitarakoztak
és elvonszolták magukat ágra, utra, fű-
vek szőnyegére, telj tavasz volt, a két
öreg botladozott az áradó park ágbogas
sűrűjében, a gesztenyések bóbítás gládái
mellől ösvények nyíltak, harsány pineák
fölbukkant erdejében jázminlugasok re-
zegték, a kertész meggökkent, megállt,
tüskéshaju, kerek fejét fölkapta, fony-
nyadt arcocskáát megemelte, apró, két
szemeit szaporán hunyorgatta, fölzigált
élenkséggel a jázminbokrok felé fordul-
t, fölkiáltott:

— Hallod?...

Az orgonista mosolygott... a nagy
csöndet beszélgetéssel nem igen zavarták,
csak lépegettek egymás mellett,
csak üdögéltek egymás mellett és ve-
lül ment halkan lüszgő, öregség, két
testvérrel lélek, akik az emberi idegenség-
ben magukban lobogtak, megszokták
egymást és nem bolygatták egymást,
összefonódó közelségben magukban tár-
salkodtak, az orgonamester csontos,
nagy kezeivel hátrasímtotta deres söré-
nyét és mosolygott...

A kertész topogott, izgul, a fejét, föl-
lét a jázminbokrok felé hajtotta és föl-
kiáltott:

— Hallod?...

— Hogyan énekel...

— Féledre énekel...

Az orgonista mosolygott... mindig
mosolygott. Ezzel az együgyű derűvel
a síma arcán, érkezett meg hajdanában,
amikor még a Fejedelem is fiatal volt,
fölment a hegyre, odaült az orgonához,
mely az ő keze alatt úgy mezzugott,
hogy énekeltek a bazilika márvány fa-
lai is, mindig orgonált, ha nem volt mise
nem volt litánia, az orgonista magában
ült a kóruson, csontos, nagy ujjai futká-
roztak, tévedeztek, földobbantak a bil-
lentyükön és keverte, kavarta a hango-
kat, mosolygott... feszült arca ragyo-
gott, mint a márványfalak a baziliká-
ban; így bolyongott a völgyben is, a vá-
roska apró uccáin, magányosan, följet-
len fölvel, repkedő sörénnyel, a kávé-
házban egyedül ült, megdől, boltozatos
fejét nekitámasztotta a falnak, nem be-
szélgetett, mindig a távolságot szemlélte
kítartóan, révülve, csupas szájja körül
a széledő, ki nem alakult mosolygással,
bort ivott, a négy-öt fröccsöt megetté,
aztán zajtalanul fölállt és észrevétlenül
ment ki a kávéházból, vecsernye előtt a
kórusal próbált, a női énekeseket sze-
rette leginkább, a mezzó-szoprán han-
gokat gyűjtötte, miséit a szárnyaló női
hangok vitték magasba, az alt zengő
mélységeibe, a próbák alatt egy-egy
hangot sokszor külön-külön megdal-
latott, zendült a manuál, az ifju nő me-
nyitotta a meleg száját, az orgona el-
csájtotta szüremelő skáláit és az ifju nő
elröpitette az imádságot:

— Glória...

A billentyük mögött az orgonamester
fölémelte a fehér kezét, intett és a másik
énekesnő szája is megnyílt, a kítárt pi-
ros sóvényen átrepbent a hang, fátyo-
losan, mint a gordonka felső zengése,
ívelt a szoprán mellé, lejtett, letakart
ércesen, mint a titkolódzó gyönyör, a
hangok összesurrantak, együtt szálltak
és hirdették az imádságot:

— Glória...

Az orgonista mosolygott... deres
sörénye behullott a homlokába, síma,
megieszült arca ráhorgadt a mellére,
muzsikált, félrehajtott fejjel az ének
felé fordult, figyelt, hallgatódzott, mo-
solygott és belesugta a zugásba:

— Jázmin...

A karmester egyetlen társa a sümjű
öregeske kertész volt, akivel muzsiká-
lás után összegyűlt a langyos üvegház-
ban, magányos társalgással egy életet
át mosolyos szolidaritással elhallgatta,
olykor »az ázsiai hercegnő« elé járú-
tak és a kertész a mennyezetverő pil-
mára mutatott, melynek ölelkező ezüst
levelei bólintottak, pedig szellő se rez-
zent, a szomorúság bántja... a tropikus
cserepek előtt virgoncan szökdécselt a
kertész és arról fecsegett, hogyan ágas-
kodnak a virágok, kikukucskálnak a
zuzmarás ablakon, mint a gyerekek...
máskor bokrokat emelt ki a meleg föld
porhanyójából, gyomláló, éltető fekete
kezével megkotorta a párázó sűrűséget,
kihajtotta maga elé a cikk-cakos ágá-
kat és lelkendezett:

— Mint a madár...

— Itt hajlik a feje, a csőre, itt vá-
lik a szárnya, a farka...

— Mint a madár...

Parkon innen, virulástól fonnyadásig
a virágok közé elvonult emberke tenger
bizalmasságot tudott regélni hallgatag
társairól, az árvácskáról, mely lehajtja
fejét, zivatar közeledik bizonyosan...
és litániára harangoznak mindjárt, mert
a harangvirág már összezsukja szír-
mait... a hallgatag társ, aki nem tu-
dott beszélni, mert tell volt a muzsika
zajlásával, akinek az élete összezsere-
lődött a melléje helyezett cimborával és
az helyette is repdesett, szájkö-kiláltá-
sokkal riogatta a kimondhatatlant...
az orgonista pirosodva mosolygott, ros-
tokolt a kertész mellett, ösvények, luga-
sok nyíló záruló erdőcskéek terítették
eljük a parkot, nyári illatok záporoz-
tak a fákról, zudultak a rózsaszalagok fe-
lől, szökdécselt szökdécselt a virág-
ágak megindult síkjáról... a kertész
kalatylott, dünyögött, az orgonista
meg-megrázta üstökét, síma arcán pi-
rult a mosoly... a hárs rálehelte forró
homlokára, hangok illatát hallotta...
szegfű, rezeda szagossága bolygott mög-
götte, női altok, diskantok rányitották
virágáramlásukat... a kert megbu-
zult, cserjék alól, lombok örvényéből,
porzók kelyhéből, gyantának, olajnak
ütkező kavargásából permeteztek az il-
latok skálái, ugyanugy, mint amikor az
orgonista a kóruson hangokat próbált...
a női zengést fülelte, a hang bársonyit
mosolyos izgalommal szaglászta, a
szoprán iramását a kifeszült horizon-
tíig fölhaszolta és az éneklő fénynek
ízét, fűszerét titkosan kiizelte...

Cserkésző mendegéléssel kibukkantak
a platánok alól.

A tisztáson salvia-boglyák lángoltak,
a tölcseres piros virágok, mint a dárdák
hasították a verőfényt, habzottak, lo-
bogtak egymás fölött, a kertész elkap-
ta az orgonista karját, a tüskés fejét
lesunyta, égő szemecskéit a hánytör-
gató máglyákra rányilazta, kiáltott:

— Hallod?...

— Hogyan énekel?...

— Pirosan énekel...

Emberk közül a két megszállott em-
ber, összehajtották megjelölt életüket.
Ujjuló félórák színe, ize kicsendült,
mint a csendülés, mely flórák illatát
sodorta, a hangok szárnyain.

Világoktól különböző világokat föl-
gyűjtő két öreg zarándok támoalygt,
tévelygett a bokrok előtt, melynek pi-
ros nyalábai úgy lobogtak, mint a meg-
örzött kigyulladt titok...

A kertész forgott, mint a pergetett
motolla, kiáltozott, elhallgatott, mor-
dult:

— Félek...

— Ilyenkor mindig félek...

— Jön a kánikula és mindennek vé-
ge...

A thuja-sor csipkái mögött nesz hal-
latszott.

A karcsu sóvény embereket takart.

A bujtató sétány zöldjéből fölcsillant
egy kard és csörgött a katonatiszt és
mellette trillásan kacagott a nő.

Az orgonamester kitért szemei meg-
akadtak a jeleneten.

A nő trillázott, kacagott, futamos sa-
zarlással.

Az orgonista bevonta tekintetét, le-
hunyta a szemét és hallgatta a megütött
szívét:

— A szoprán...

A hőség ráfordult a kertre, melegengette a rögöt, olvasztotta a fák nedveit, lombok zöldjét vérmes terébéllyel elcsóttította, virágok lilája, pirosa fehérre lobbant, fölhasadt kelyhekből csurgott a szirup... nyári miséket zenélt az orgonista.

A Kyrie halk zugásában, a Glóriára gondolt...

Sipok, hegedűk, hangok nyáját bóbsikolva terelte a megharsanás elé, megbújt a billentyűk mögött és ujjai alól elhocsájtotta a könyörgés hullámain.

A lassu imádság csöndje fölött bugogott a fáradt eszedelés, az oltár előtt döbben ceremonia vesztegelt, az üveg-szettek zordonan trónoltak a megtört világosságban és a sulyos áhítatból fölrepült a szabaduló öröm.

Az orgonamester felemelte a fejét, sörényét megrázta, márvány arcán vidult a mosoly, ujjainak fölvgó billentyűzetével megmarkolta a hangszert, orgona döngött, a sipok lengtek a zengés uszályát, a boltozatok megteltek tömjénnel, muzsikával és a hangok felzudult örvényéből kidakolt a szoprán:

— Glória...

Az orgonista mosolygott... a derű nyugalma a szája körül, belehasított a vonal, mely gunyos ingerült, elvadult volt... a szoprán szebben énekelt mint valaha...

Az orgonista felemelte sápadt kezét, intett, a női alt a szoprán mellé surrant és ráfelelt az éneke:

— Glória in excelsis Deo...

Soprán, alt, repkedtek a melódia ormain.

Az alt szólója elindult, hives szárnyakkal, forralt érintéssel, mint magányos hattyu a képzelet feltűző végtelenségén, szikrázott, mint az álmodó oltárképek gyémántszive, áradt, mint himnusza a misének, mely rengeti a márványt... hangok lugasában rendült az

orgonista és lebukott fölvel belesugta a manuálok forgójába:

— Salvia...

— Az alt is másmilyen...

*

A novella elkészült.

Hagyni kellene: hadd bugion orgona, bokor, ember az orgonist fölvtató, megszótt misztériumokkal...

De olyan a kedvünk, hogy megziláljuk a formát és gondoljuk is mindálz, nem végződik, ami befejeződik.

Kedvelt két eszköszünk ime tovább botorkálnak, túl a novella keretein. Új elbeszélés már morevitené, a testetlen szimbolumokat hordozó alakjukat, de a mi még hangzás az elhangzás után?

Mért ne jegyeznék le az író — formát bolygatva — tovább játszó játékait a befejező fabulának?

Tehát, a Kánikula előlelte a daloló bokrokat és a szoprán eltűnt a katonatiszttel, az alt az átvonuló kárbeeslővel.

A letarolt magányosságban álldogál a két öreg és nem hallják a virág énekét, az ének illatát. Kétségbeesés sör ez, két fölnevelkedett élet számára, akik társalkodni csak a növényvel tudnak és a szótát csak úgy hallják, ha dalol...

Ödöngő kanyargású hősei a novellának azért megenyhülnek.

Az orgonista mosolyog... a kórus új hangokat próbál, a kertész az üveg-házban új virágokat zsendít.

Cimborás testvérek fűsörögnek egymás mellett a párás házikóban és csirája a növénynek, szűz iznek, friss színek már izzad, igérettel lehel és a bódulatban az orgonista zsenge díszkántálról, növendék-mezzoszopránjáról álmodik.

Kiválasztot lelkek érzik, hallják a zimankóban az új tavaszt, a fölcsütő kánikulát.

És a novella újra kezdődik.

kel, amelynek elhárítására önmagunkban kell keresni az erőt mindenek fellett, hogy

háznak üdve és jóléte a nemzetiségeknek egymás irányában türelmessége, szeretete egyetértésében

az élémbeterj... rvényjavaslat pe...

dig e célhoz nem vezet, amennyiben nem képes kiegyenlíteni a multban támadt viszályokat, nem alkalmas elejét venni némely téveszmék terjedésének, annál kevésbé pedig lecsillapítani, elfojtani, testvéri szeretetbe olvasztani a nemzetiségi féltékenységet és ezért a törvényjavaslatot el nem fogadhatom.

PÁRISI PORTRÉK RENÉ MARAN

Sötét, zord szoba a párisi berkaszárnyák erdejében, az ablakon fehérek kandikálnak be és piros gyárkémények. Pamlag, könyvszekrény, asztal és egy székre támaszkodva áll előtem a legalkább, legesendesebb párisi próféta René Maran. Feje felett, a falon egy festmény Marcel Gaillardtól. Az író portréja. Két René Marannal állok így szemközt

egyszerre. Az egyik lesütött szemmel beszél hozzám, a másik hideg tekintettel vizsgál és a vesémben kotorász. Valahonnan messziről, az egyik kis bárból, dzsesz hangjai szűrődnek át a falon. Kisérteties és fűlsértő ez a kakofónia nappali világtásban.

— A néger zene meghódította Európát — mondtam.

Az író ingerülten tiltakozott. — Nem igaz! Ez nem néger muzika! Amerikai import. A mi zenének igazabb, ősbibb, emberibb.

A falon régi, az időtől megicketedeat huros cítera, dobok, álarok és egy kürt, amellyel faluról-falura üzentek egymásnak a törzsek. Önfeláradt pengetni kezdte a primitív, teknőformájú hangszert, amelyből fájdalmas, együgyű hangok hulltak ránk. Így örül a gyermek a kelő napnak, így dadog a férfi, ha meglepi a szerelem.

— Látja, ez a néger művészet — és egy kis ébenfa szobrot vett a kezébe — egy tudatlan, piszkos néger faragta, a ki nek fogalma sem volt művészetről és iskolákról. A modernnek most, kétezer esztendő múlva s'fedezték fel és utánnozzák a mi képfaragóinkat.

Büszkén tárja elém népe kincseit. Elefántcsontszobrok, vázák, kések, párnák, szőnyegek, mind néger munka, megható, édes, naív mesék, a krokodil, a páma, a folyó és a bámészködő mezitelen ember.

— Martiniban születtem — mondja — egy francia erődíjmenyben. Három éves koromban Párisba hoztak. Apám gyarmati hivatalnok volt és én is az lettem később Guyanában. De a nagyapámban romlatlanul élt még az őserő, nem fertőzte meg semmiféle civilizáció.

Egyszerű, dolgozó néger volt Afrikában, áldozott az isteneknek és boldog egyetértésben teltek napjai az étellel. Bennem erősen élnek a hagyományok, nekem kötelességeim vannak a fajom iránt. Tíz évvel ezelőtt tizenkétféle néger élt Afrikában. Ma? Kétféle. Vasutat kel építeni? Belepusztul ötezer néger. Tudom: a kultura utjai hullákon át vezetnek. De borzasztó így, a világ szemeláttára kiirtani egy fajt, a melynek az minden bűne, hogy a bőre fekete. A gyarmatok szenvedései leirhatatlanok.

— A Goncourt-díj hol érte utól.

— Afrikában, a hivatalomban.

— Mit érzett akkor?

— Elszőr az édesanyámra gon-

dolgom, aki annyit fáradozott értem. Milyen boldogság öntötte el! Az ő fia, az ő néger fia megkapta a legmagasabb irodalmi kitüntetést a francia nemzetől! Jobban örült neki, mintha egy országot örököltem volna! Aztán ez jutott eszembe: »Ime én, a rabszolgák ivadéka is tudok nagyot produkálni. Mégsem olyan utolsó hát az én fajtam.« A harmadik gondolatom pedig az volt, hogy megérdemltem, mert a Batualát a szívennemmel lrtam.

— Hogy fogadták a francia írók?

Megtörli a cvikkerét.

— Nem szívesen. Az idegenekért sohasem lelkesedtek, engem pedig kétszeresen nem szívesen láttak, mert néger vagyok és — nem Dicu! — melléjük merészkedtem ezzel az bórral! A bőrrömet sohasem fogják megbocsátani. Külföldön annál melegebb visszhangra találtam. A magyarok közül több író keresett fel levelekkel és az olvasóközönség is a pártomra állt. A Kosztolányi-féle magyar fordítást egy olvasóm küldte el. Szép könyv.

Mutatja a levelezését. A paksamétában tekintélyes summát képvisel egy tilhanyi magyar leány, aki fényképekkel és hódolattal árasztotta el a néger költőt. Ő a tilhanyi visszhang Albumában rengetek a női fotográfia. Impozáns arcképcsarnok. Mind lehérek. Kékharisnyák. Démonok. Kíváncsi hisztériák és őszinte tisztelők. René Maran valamennyit megőrizte, mert fehér a bőrk. Neki hallatlanul imponál, hogy a néger férfi ölébe bájós, sápadt európai leánykák hullanak remegve. Végtelenül megható ez az ember.

— Batuala élt valaha?

— Igen, Batuala élő személy, törzsfőnök volt a mi járásunkban. Most négy éve halt meg. A legjobb barátaim egyike ő. Estéknél leheveredtünk a sátram alá és pipázva mesélte a törzs krónikáját. Bátor harcos volt Batuala. Mikor a regényt írni kezdtem, felolvastam neki néhány fejezetet és ő csudálkozva hallgatta a saját történetét. A betűvarázslatnak számított előtte. Új regényem a Batuala folytatása lesz. Címe: »Djuna le chine bronse.« Féléve írom. Amit a Batualában nem tudtam még elmondani, azt itt fogom közreadni.

Elsárgult kéziratokat tereget ki az asztalra. Egy kockás füzet, kopott, pecsétetes írka, az elemista gyerekek izzadják ilyenbe a számtan feladataikat.

— Ezerkilenczennegyben csináltam ezeket a jegyzeteket — simogatja szeretettel a fakó lapokat — csupa megélt dolgok, a tornádó, a gummierdők, ebből alakult ki első regényem.

— Szocialista?

Óvatosan így felelt:

— Nemzetközli vagyok, mint minden civilizált ember, de azért jó francia. Nem politizálok. Palotám lehetne, ha megalkudtam volna, de nem hagyom megvásárolni magam. Nem felejttem el, hogy én is a rabszolgák gyermeke vagyok aki kikerült a járomból, (pátosz nélkül hagyta el az ajkát ez a mond.) A gyengéket védem. Testvéreim hozzám jönnek panaszokkal és én segítek mindenkin. Ha igazságtalanság történik, felmegyek a minisztériumba, ahol hallgatnak rám és van sulya a szavamnak. Én is hivatalnok voltam, ismerem a gyarmati visszaéléseket. Sok levelet kapok elnyomott fehér munkásemberek-től is, akik talán rosszabb sorsban tengődnek, mint az én testvéreim, a »sötétebb« Afrikában. A proletáriátus: Európa fehér négerel. Márciusban Amerikába megyek, ahol a Havard egyetemen tartok előadást.

A szék támláját fogja és így magya:

Jókai Mór a nemzetiségi egyenjoguságról

Emlékezzünk régiekről

Hogyan küzdöttek az anyanyelven történő oktatásért a régi Magyarország nemzetiségi képviselői?

A magyar képviselőház 1879. évi május hó 5. napján tartott ülésén Hadzsics Antal képviselő a következő beszédet mondotta:

T. Ház! A legrégebb időtől mostanig, a világtörténet minden szakában azon tapasztalást látjuk igazolva, hogy az összes emberiség haladása mindig arányban állt azon öntudattal, mellyel egyes népek saját nemzetiségükhöz ragaszkodtak s hogy valamint a családi élet az egyes népnél, ugy a nemzetiségi érzés enyészete az emberiségnél a súlyosedésnek volt előjele mindig.

A szorbnek epugy, mint a magyaroknak, egyik legszebb tulajdona, melyet tőlük még azok sem tagadhatnak meg, kik irántuk kevesebb rokonszenvet találnak, hogy szilárdan ragaszkodának nemzti és ilykor, anyanyelvükhöz.

Ugy látszik, az isteni gondviselés, midőn a két nemzetet nehéz küzdelmekre teremtette, a nemzeti öntudat nagyobb mértékével ajándékozta meg őket s a százados küzdelmek, melyekben a kereszténység elleneivel állottak, még inkább megerősítette e természetes hajlamukat. Hisz

a szerbnek éppenugy, mint a magyarúnál, a nemzetiség a századokon át egy volt a vallással és a szabadsággal, változatlanul összekötve mindennel, ami a multban dicső és a jövőben kívánatos vala:

igen természetes, hogy ha azon népek, melyek nemzeti létük fentartásáért küzdöttek és áldoztak, ahhoz szenvedélyesebb szeretettel ragaszkodnak másoknál, kik e kincsnek biztos birtokai: vannak, nagyságát megismerni nem tanulták. Ennek nem pedig nem tudom, miféle agitáció kifolyásának tulajdoníthatom hogy

minden olynemű intézkedés, vagy

rendszabály, mely képes aggályt támasztani a nemzeti öntudat, a nemzeti érzés és az anyanyelv háttérbe szorítása iránt, természetes, ösztönszerű ellenhatásra talál éppen ugy a magyarúnál, mint a szerbnel.

Ez oknál fogva ellenzem én ezt a törvényjavaslatot.

Nagyon sajnálom, hogy mélyen tisztelt

Jókai Mór

barátom, ki a nemzetiségek irányában olyannyira méltányos, e vitában részt nem vesz, szabad legyen tehát Jókai Mór mélyen t. barátomnak egy más alkalommal elmondott, de erre vonatkozó szavalt idézem:

»En annyira büszke vagyok magyar nemzetemre, hogy szégyelném, hogy intézményeink között egy olyan volna, amelyre azt mondhatnák: ez erőnek erejével emelte a magyart tulajdonyra. Más a mi létezésünk varázsa. Kössünk egymás között egy hazatitit ügát, szövetségét a becsületes embe- reknek, akik feladatuk tűzték maguk elé, hogy nyelvkülön népeinket egymás kölcsönös megbecsülésének dldásairól felvilágosítsuk, s ha népiünknek jogos kivánalma, igaz sérelme van, abból semmi rokonunk ellen fogvert nem kovácsolunk, hanem összetartunk és segítjük egymást, hogy törvények útján, kormány és trón előtt és az országában orvoslást, kielégítést szerezzünk számra.«

Mindezek alapján, minthogy erős meggyőződése, hogy

édes hazánk szebb és boldogabb jövője csupáncsak a különböző nemzetiségeknek egy szívből, lélekben egyesüléshöz van kapcsolva,

hogy ezen terst. érics egyetértés az egyedüli biztos alap, amelyen állva bátran sikra szállhatunk mindennemű házánkra nézve bekövetkező veszélyek

ráz. A szeme villog és a foga habosan fehérlik a fekete keretből. De hát fontos ez? A zseni sötét bőrkötésben is költő marad és patyolatban is költő marad.

— Kt tart a legnagyobb francia írónak?

— Nehéz kérdés. Nálam az emberség és a jószág fontos. Anatole Franceot és Roman Rollandot szeretem. De mennyi nagy író van még, akit nem sikerült megközelítenem!

Szerény és finom. Mint a szivacs a vizet, úgy szívta fel ő a kulturát. A klasszikusokat és a moderneket, lóhalban sietve, hogy behozza egy ember-

öltő alatt azt, amit fajtája évezredek óta elmulasztott. Csupa szenvedés és fájdalom ez a fekete Krisztus. Igazabb próféta Rabindranath Tagorenél. Az ablakban áll, háttal a világosságnak, csak a szeme ragyog és míg beszél, a kezeit nézi önfelédten, amelyek fehérek, mintha csak lesültek volna a nyári strandon. Hosszan gyönyörködött a két sápadt, fakó férfikézen.

Ez az ember némán gyűlöli egész Európát. A négerék: egy család. Nem is lehet megbocsátó az, aki ellen anynyit vétettek, mint az ő familiája ellen.

Tamás István

„Egy a népből”

Írta: Dr. Dolány Gyula

A múlt héten a zsidók városában, Tel Avivban tizezernyi fiatal zsidó paraszt vonult fel gyalogszerrel egy-két napi járóföldről ört- és sorfalat állni Achad Haam koporsója előtt. Ennek a kis új országnak majdnem egész fiatal-sága ment könnyes szemmel a gyászmenet után. Ki az a nagy halott, akit annyian gyászolnak? »Egy a népből». Ez írói nevének szó szerinti fordítása.

Mióta a zsidók elvesztették országukat, hosszú századokon át egy könyvet vittek magukkal és becézték, ápolták, mint más szerencsés nép a földjét, kertjeit, folyóit, hegycit szereti. A könyvnek neve a zsidók, Heine azt mondja, a zsidónak két évezreden át volt egy hazája, melyet mindenütt magával vitt, a biblia. Ezért van az, hogy olyan temetést kap nálunk egy író, amilyen máshol nagy államférfiak, királyok szoktak kapni. Beszélnek Palesztinában, hogy Tel Aviv városában, Achad Haam odaköltözésének első évében bizonyos napokon a fiatalok sorfalat állva zárta el az utcát, ahol az író lakott, jelképezni akarván, hogy amikor ő dolgozik, akkor az egész nép csendben figyel szavát. Mikor halálának híre ment néhány nap előtt, akkor ebben a zsidó városban napokon át csoportokban állottak az emberek az utcán és tárgyalták utolsó napjait és beszéltek róla, melyik gondolatának szebb gyözelmét érte meg az író.

Irodalmi sikerek ritka az ilyesmi. Legjobb magyarázatát ennek a jelenségnek ő maga adta egyik könyvében: »A mi fenmaradásunk titka abban rejlik, hogy már a legrégibb időkben a prófétaink azt tanították, hogy a nép csak a szellem, a lélek erejét tisztelje, csak az előtt hajolják meg és ne boruljon le a fizikai hatalom előtt.»

Az egész világ zsidó sajtója fel-e van íról és filozófiai munkásságának méltatásával. Az igaz, hogy a modern héberből németre fordított két kötetes életművének az »Am Scheidewege« című könyvnek elolvasása után nem tudjuk, hogy a modern irodalom, a szociológia, vagy a filozófia mely ismerőjét bámuljuk-e jobban. De hát más népeknek is vannak nagy íróik és filozófusai, nagy és halhatatlan zeneköltők, művészeik és bizony számosan közülük szegénységben, elhagyatva haltak meg. Csak haláluk után kapott fényt nevük. Az írók és filozófusok koporsója felé nem indul el hazuról gyalogszerrel tizezernyi fiatal ember. Itt valami másnak kell lennie.

A londoni, berlini gyásznapélyeken, zsidó folyóiratok és napilapok hasábjain számos különféle kritériumát akarják megtalálni működésének. Nagy gondolkodónak, mások nagy filozófusnak, nagy írónak, majd utmutatónak nevezik. Mindebből a nagy zsidó és nem zsidó publikum nem tud eligazodni.

Valami kell, hogy közös legyen Achad Haam írásaiban és a Palesztinában most élő, héberül beszélő, keservesen küzdő fiatal zsidó generáció harcaiban. Mert a halottat mint vezérüket kísérik el utolsó útjára. Valaminek kell kiáradni írásaiból, ami ennek a most ott élő, napról-napra erősödő, egészen új fejlődési utakat kereső, keményen küzdő zsidó generációnak lelkében is vibrál, mert különben nem rázta volna meg úgy az egész, ott népként élő zsidóságot az, hogy »egy a népből« elment.

Egész életük ott kint harc, a föld kópár mostohaságával, a súlyos gazdasági viszonyokkal. Az ideál, ami őket melegíti és az anyagi jólétnek reménye nélkül is fiatal életüket sanyarú, véget nem érő munkának szentelni készíti, Achad Haamtól jött. Ezért néztek rá szeretettel és ezért fáj nekik úgy, hogy elment.

Államférfi az, akinek életfeladata és munkája a népe életének és sorsának alakulására hatást gyakorol. Nagy államférfi az, aki népe sorsát szerencsés vagy szerencsétlen órában döntő módon előre viszi. Általában az államférfi a kormányzás eszközeivel működik. Achad Haam az író az ország nélküli népek életét könyveivel mint államférfi befolyásolta, mert népe a könyv népe.

Amikor még nem volt cionizmus, ő már hosszú évek óta írt, agitált a gondolatért, hogy a keleteurópai zsidóság melynek élete még telve van egy régi nemzeti lét hagyományaival és amely Oroszország, Ukrajna, Lengyelország zsidó tömegeiben még eleven, meleg népi élet kultúrára épít, ahol, hogy ennek a népek az ősi földön meg kell teremtenie a biztos otthonot, ahol az ényomorított, négy fal közé zárt, poros földsokból táplálkozó nemzeti génisz újra szabadon, saját törvényeit, hagyományait alapján felvirulhasson.

Mikor azután később a cionizmus Bécsből kiindult, kétféle zsidósághoz beszélt. A nyugateurópai művelt államokban szabadon élőkhöz, a polgári jólétnél élőkhöz, akiknek jó része már eltávozott a zsidó kulturától és a Keleteurópában tömegesen, népi életet élőkhöz. Felhívta őket, alapítsanak egy államot, ahol azok akik a polgári szabadság és jólétben a környezet bizalmatlansága miatt nem élhetik ki ideálizmusukat, nem fejthetik ki szabadon erejüket eszméik szolgálatában és azok akik fizikai nyomorúságban is szenvednek, egyaránt otthonot találhassanak és felépíthessenek egy szociális igazságtól, idealizmustól betöltött új közösséget, hogy becsületre válják az ittmaradókna is. Ebben a koncepcióban szociális, és politikai tartalom volt, de hiányzott valami, amit azután Achad Haam hozott.

Éles, kristálytisza írásokban kezdte hirdetni, hogy egy népek újra feltámadni, tovább élni és a népek tengerében el nem tűnni, csak akkor érdemes, mozgósítani százazrek erejét, pénzt csak akkor szabad, ha az egyetemes emberi kulturát egy új erkölcsi erővel, egy olyan kulturális értékkel tudjuk gazdagítani, amilyent csak egy ősi, gazdag és értékes kultúra forrásaiból táplálkozó nemzeti kultúra teremthet. Hogy kimenjen abba a kis országba a zsidóságnak tized- vagy akár ötöd része és ott egy államot szervezzen, amely politikai eszközökkel esetleg a saját vagy más hatalom katonai erejével tartsa fenn magát és politikai szerencse vagy balszerencsétől függően fennállása, ez nem olyan nagy emberi eszme, mely lelkéséget érdemel. Csak egy olyan új közösség teremtése érdemli meg a világ támogatását, melyben feltámad és ifjú erőre kap az a nemzeti kultúra, mely valamikor egy népi élet friss forrásaiból táplálkozva gazdagon és bőven termelte az emberiségnek az erkölcsi értékeit, elpusztíthatatlanokat, ma is élőket. Ilyet egy nép csak otthon tud ter-

meini és csak egy meleg eleven népet levegőjében, ahol életre kaphatnak régi ősi szunnyadó erkölcsi és szellemi erők.

Csodálatos államférfiul éleslátással mutatott rá Achad Haam a még akkor török uralom alatt álló Palesztinában várható politikai, gazdasági akadályokra, melyeket a mai napok tényleg meghoztak. Nem fog olyan könnyen menni, nem lesz olyan rózsás az az államalapítás, nem lesz oly gyors, lesznek súlyos és hatalmas ellenállások. Csak olyan generáció tudja megállni a helyét, mely ismeret a neveléssel vérebe vitte át annak a nemzeti és általános emberi ideálnak szeretetét, amelyért küzdeni fog, amely egy közös nemzeti nyelvvel megy ki. Mert nemzeti nyelv nélkül egy közös szellem nem fejlődik ki. Új generációt kell előbb nevelni tehát, amelynek erejét és önbizalmát nem valami éfemer értékű politikai biztosíték vagy fegyverek tartják fenn, hanem egy mélyen a lélekben ülő áhitatos és komoly elhatározás.

És tényleg nehéz, küzdelmes lett a kivándorolt és ma is kivándorló fiatal generációnak élete. Harcok, nékülözések, súlyos, szakadatlan testi munka, klíma és föld mostohasága, még azután is, hogy a népekszövetsége politikai biztosítékot adott. És a fiatal, héberül beszélő és éneklő népek erőt az az utraváló ad, amit Achad Haamtól kapott. Ezért amikor már ott élt közöttük, úgy néztek rá, mint egy frissítő forrásra, ezért ismerik őket, a nehéz munka után könyveket olvasó parasztok olyan jól az ő könyveit.

Kereskedő volt eleinte. Oroszországban, később évekig Londonban, utolsó éveit Tel Avivban élte le. Olyan volt, mint a régi próféták, mint az asztalos Hillel, akinek tanításaiban már ötven évvel a kereszténység megszületése előtt elhangzott mindaz, amit keresztény erkölcs tan néven a világ tisztel és aki úgy mint ő, a napi munka mellett népének erkölcsi, szellemi világát formálta. Államférfi volt, mint az első pacifista, Jézusias próféta.

A tudományban, a sajtóban, gyásznapélyeken próbálják őt kategóriába sorolni a tudós kortársak. Ha nem is olyan nagyság, mint Mózes, mégis ráillik az, amit ő írt, amikor a tudomány kezdte élenként kutatni, vajjon — Mózes valóban él-e, vagy szimbólum volt-e csupán. Azt felelte a tudósoknak: »Keresétek csak régi fölsokok porlepte iapjain, ódon régiségeiteknek halmazában,

hogy megtaláljátok testének, vagy életének szétforgácsolt darabjait. Amit ti összeállítottok, ahhoz semmi köze sem lesz a mi Mózesünknek. Nem tudjátok azt, hogy minél messzebbre távolodik a késő utódoktól az igazi nagyság, minél mélyebben belevésődik késő generációk lelkébe az ő tanítása, minél szervesebben része lesz szellemi és lelki világuknak, annál mistikusabb lesz alakja és élő valóságként az marad meg belőle, ami népének szívében és lelkében az ő gondolataiból él. Ahogyan a nép szíve és vágyai őt látják, amilyennek mi érezzük a mi Mózesünket, mint olyan ő ma is él és semmi közünk hozzá, hogy talál-e Ti egy Mózeset, vagysem. Aki benünk él, az a miénk, azt már el nem vehetitek tőlünk.»

Neki sok ellensége, kritikusa volt, még élt, mert az emberi természet olyan, hogy az ész változik, az meghajol idővel az ész érveit előtt, de amikor már rég magúéva tette a valamikor nem értett, vagy gyűlölt tanításokat, a harag az ellen, aki keményen kritizált, amikor mindenki lelkesedett, megmarad. De amíg mi itt hideg ésszel boncolgatjuk írásait, ott kinn az új generáció úgy érzi, hogy az ő lelkükben élő vezért már nem fogják elvenni tőle.

A legtöbb igazi komoly nagyság majdnem minden népnél ugyanazt a sorsot éli végig. Gondolataikkal megelőzik korukat, eleinte, némelyek egész életükön át, »Rufer in der Wüste« életüket végignéve Göthének olaszországi leveleiből elevenedik fel egy kép. A velencei aszszonyok és lányok egy már akkor régi szokásnak hódoltak. Este kiültek a tengerpartra és szokatlanul erős kiabáló éneklésbe kezdtek és azt csökönyösen folytatták. Az idegenre kellemetlen idegenszerű hatást tett a kép. A tenger hajjai azonban vitték tovább a hangot hihetetlen, valószínűtlen távolságok felé, ezerszeresen visszhangozva és fokozva erejét, míg végre kitartó hosszú éneklés után a tenger felelni kezdett, hozta a távolból éneklő kedveseik és férjeik dalát, akik kint halászva a tengeren, kedveseik dalára feleltek és késő ójjal már úgy látszott, mintha az egész tenger dalolna és akkor a konok kiáltónak éneke érzelmet, színt, szépséget és lenyűgöző varázst nyert. Ilyen a korát megelőző egyedül álló nagy ok élete. Ha megértik őket, ha meghallják végre szavukat, akkor velük dalol az egész tenger, az egész nép.

DOMELA

1.

A nagy szélhámusokat nem becsukni kellene, hanem kitérteni.

2.

A cug nem kórokozó, ellenkezőleg: kitérő diagnosztika. Egészséges szervezetnek nem árt, viszon a betegséget rögtön megtalálja, és figyelmeztet, elég nyomatékosan, ha rossz a fogad, hogy eredj doktorhoz. A nagystíjű szélhámus szerepe hasonló. Ők a társadalom nagy hazugságainak legmegbízhatóbb leleplezői. Alapjában véve purifikátorok. Mindenestere missziót teljesítenek. Nem véletlen, hogy majd mindegyik szimpátiikus.

3.

Van a zsurnaliszta-zsargonnak egy rettenetes szóvirága: »közéletünk rákfenéje«. (Most írom le életemben először és utoljára.) Minden szélhámosság szükségképpen ilyen közéletünk rákfenéjén épül fel és arra bocsát vakító reflektorfényt.

A közélet rákfenéje volt a békebeli Poroszországban az abszurdumig erőltetett katonai szellem: erre mutatott rá Veigt Henrik cipészegéd, amikor kapitányi egyenruhát húzott magára és ennek a presztízisével lefoglalta a köpenicki városháza kasszáját.

A közélet rákfenéje volt a néhai osztrák-magyar monarchiában a protekciós viracsajt: ezt bélyegezte meg Strasznoff Ignác, a rovtörténetű színházi titkár, amikor főhercegi adjutásként mutatkozott be a zagrebi érseknek, egy héti

vendégeskedett nála és kineveztetett vele egy plébánost.

A közélet rákfenéje ma a német birodalomban a köztársasági hivatalnok-kar monarchista érzülete: erről rántotta le a különben eléggé áttetsző leplet Harry Donela, akit a napokban tartóztattak le, mert — a vád szerint — Hohenzollern-hercegnek adta ki magát és nagy összeget csalt ki a császárhü előkelőségektől.

4.

Veigt susztart elítélték, de aztán életfogytiglani kegydíjat kapott Vilmos császártól. Strasznoff Nácit becsukták, de a legelőkelőbb világlapok közlik memoárjait és két berlini könyvkiadó-vállalat is közrebocsátotta a »dzsentimen-szélhámus« önéletrajz-kötetét. (Igaz, hogy Strasznoff őket is becsapta, mind a ketőtüknek kizárólagossági joggal adta el a könyvet.) Domela vizsgálati fogságban ül Kölnben, de a legnagyobb német filmgyár, az Ufa már programjába vette élettörténete megfilmesítését és Paul Davidsohn már írja a szcenáriumot.

5.

Domela élete csakugyan filmre kívánkozik.

A rendőrségen azt vallotta, hogy atyja követségi tanácsos volt. Csakhamar kiderült, hogy ez nem igaz. Kurlandi parasztcsaládból származik, tizenöt éves korában litesboy lett egyik berlini panzióban. Innen kitétek, mert ezüstkanalakot lopott. A bíróság el is ítélte tizen-negy napi fogságra. Később utazója lett egy potsdami szörmekereskedésnek; ek-

kor hallotta véletlenül valakitől, hogy egy szesznagykereskedő cég ügynöke, valami báró Korff kitűnő üzleteket csinál a lojális vendéglősökkel csak azért, mert főnemes. Domela habozás nélkül felvette erre a báró von Recke nevet, szörmenagykereskedőnek adta ki magát üzletfelci előtt és Domela nem esett kétségbe. Akkor folyt a legvadabb agitáció Németországban a Ruhr-megszállás ellen, gyorsan gyűjtőleveket nyomtatott és házról-házra járva gyűjtött »hazafias célokra«. Hat hónapot kapott érte. Kiszabadulása után munkát vállalt Erfurtban és félesztendeig dolgozott, mint építészeti rajzoló. Főnöke nagyon meg volt vele elégedve. Ekkor bocsátották ki azt a rendeletet, amely szerint idegen állampolgárokat nem szabad külön hatósági engedély nélkül az üzemekben alkalmazni. Domela megint az uccán találta magát. Visszatért a von Recke névhez, amit odairt pár váltóblanketta alá s ezzel az egyszerű művelettel szerzett egy kis pénzt. Rájöttek és újabb négyhavi fogházzal büntették. Egy jótkönyv egyesület, amely azzal foglalkozik, hogy munkát szerez kiszabadult foglyoknak, elhelyezte egy birtokon, mint bérest. Hét márká hetibérrel. Domela ezt keveselte, elutazott Hamburgba és egy ottani orvostól kölcsönkért háromezer márkát. Meg is kapta. Tudniillik mint Lioven herceg mutatkozott be az orvosnak. A herceg nevére szóló utlevéllel rögtön el is utazott Argentínába, de az ottani hatóságok partraszállásakor letartóztatták, mert kommunista ügyöknék nézték. A hajón utazó német előkelőségek közbelépésére ugyan kiszabadult, de a dél-amerikalaknak nem tudott imponálni a kilencégyes koronával és csak mint szolga kapott alkalmazást egy angol konzervgyárban. Három héti birta, aztán egy német cég segítségével visszatért Hamburgba.

Ami ezután következik, az már túndérmese.

6.

Domela turistaszákkal a hátán, egyetlen pennig nélkül beállt a legjobb heidelbergi hotelba és szobát kér. Báró Korff nevet használja, a spirítuszügyöknéket és kijelenti, hogy egyelőre jó lesz egy negyedik emeleti szoba is. A hotelportásnak gyanús a nyakig sáros fiatalember, összeség a háziszolgával, a direktorral. Domela észreveszi ezt, lezseren megkérde, hogy szabad-e telefonálni, aztán felhívja telefonon az ott lakó Frigyes Albert herceget:

— Szervusz, megjöttem. Báró Korff, igen inkognitóban vagyok, persze. Ha megengeded, még ma este felkereslek... És így tovább.

A telefonbeszélgetés után a szállodás már hajlongva kirdylt Fenségnék szoltotta és személyesen kalauzolta fel a legdrágább elsőemeleti apartmanba. Amikor Domela mosolyogva közölte vele, hogy nincs nála egy fillér se, a direktor arca szélesre húzódott:

— Méltóztassék parancsolni!

A városkában hamar híre terjedt, hogy egy porosz királyi herceg lakik a szállodában. Egy-kettőre jelentkeztek Donelánál a hazafias szervezetek vezetői, a monarchista kapacitások, a polgári és katonai hatóságok fejei. Mind boldog volt, ha Öfenségét, — aki különben egész idő alatt egyetlenegyszer sem állította magáról, hogy ő herceg, csak annyit mondott, hogy nem báró, — kisegithette pillanatnyi pénzzavarából.

A szállodában nem soká lakott Domela. Tisztelői kézzel-kézzel adták és pár hét alatt végigjárta egész Thüringiát, mint az arisztokrácia vendége. A kölni polgármester külön leutazott Göttingába, hogy tisztelegessen a porosz hercegnél (akinek még a nevét sem tudta) és felkérte, hogy látogasson el Kölnbe, ahol ünnepélyes fogadtatásban fogadják részesíteni. Domela meg is ígérte a vizitet, amely sajnos, elmaradt, mert időközben letartóztatták.

A teljesen műveletlen Domela kitűnően alakította a princet. Amikor az egyik weimari előkelőség, valami von Blücher tulságosan szidta előtte az elhunyt közársasági elnököt, a szocialdemokrata Ebert-et, a fenség kegyesen megjegyezte:

— Mindamellett el kell ismerni, hogy Ebert végig meglehetősen lojális magazartást tanúsított.

Mire Blücher ur sietett kijelenteni, hogy a fenségnék ebben mindenesetre igazsá van...

Egy úsgazdag nagyiparos külön kihallgatáson óvta a fiatal herceget, mint a porosz trón várományosát a hamis barátoktól és a rossz tanácsadóktól. »Ezek sodorták romlásba — mondotta — Fenséged császári nagyatyját is.« Donela megígérte neki, hogy a monarchiát a polgári osztályra fogja felépitni, mert az a trón igazi támasza és erre föl kölcsönkért tőle mindjárt né-

hányezer márkát.

Sokba került az előkelő ismeretség egy amerikai hölgynek, miss Herrisoit-nak is, aki különben minden alkalommal a nyilvánosság előtt kezét csókolt a nála harminc évvel fiatalabb Donelának.

7.

Mundus vult decipi, ergo decipiatur. A latin közmondás második fele, hogy be kell csapni a világot, talán kissé túlzás. De az biztos, hogy a világ azt akarja, hogy becsapják.

d. t.

Galagonya

Irta: Lucia

Agota nővér mióta az esztét tudta, ápolónő volt. Évekig ápolta az anyját, később ápolta az apját és mikor az is meghalt, elment ápolni idegeneket, mert élni kellett, egyébként nem értett és el sem tudta gondolni, hogy egyebet is csinálhatna.

Pontos volt és lelkiismeretes. Keveset beszélt, könnyen ébredt. Az orvos utasításait óra pontossággal teljesítette, sohasem volt türelmetlen, sohasem foglalkozott egyébként, soha nem kért kimenőt, még csak nem is olvasott. Ha semmi dolga nem volt, akkor csendesen varrogatott és szelid arcán nyoma sem látszott elégedetlenségnek, vagy elfojtott vágyának.

Soha egy napot sem élt önmagának, mert ha páciense meghalt — ami Agota nővérnek mindig nagy bánatot okozott — alig volt annyi ideje, hogy a könnyeit letörölje, már három felé is hívták és ő pihenés nélkül belépett a másik állásba, ahová a család, vagy az orvos ajánlotta és az arcán ismét ott fénylött az a csendes mosoly, amiért minden ápolója úgy szerette.

Igy élt, ilyen volt Agota nővér és csakis mert ilyen volt, mondom el róla ezt az esetet.

Semmi különös vagy érdekes nem volna abban, hogy egy más ápolónő ilyesmít tegyen, amit Agota nővér tett és ha nem Agota nővérről lenne szó, akkor semmi értelme sem volna ennek a történetnek.

Három hónapja ápolta már akkor Agota nővér özvegy Grün Lipótnét, mikor ez a furcsa dolog történt vele.

A nap épen úgy kezdődött mint a többi. Négy hete, mióta özvegy Grün Lipótné fönn volt a svábhegyi szanatóriumban, minden nap egyformán így volt: hét órakor megmasszírozta a beteget, nyolc órakor behozta neki a reggelit. Azután jött az orvosi vizit, utána fölöltöztette és kiült vele az erkélyre, tizenegy óráig fölolvastott neki, akkor leki-sérte a fürdőbe és az orvosi kezelésre, mert özvegy Grün Lipótné szénsavas fürdőket használt a szíve miatt és vilányozták is.

Ebéd után Agota varrogatott, míg özvegy Grün Lipótné aludt. Uzsonna után kicsit sétáltak a szanatórium kertjében, azután Agota nővér lefektette az asz-szonyát, beadta az orvosságokat, elvé-gezte a kezeléseket, vacsorát hozott és miután özvegy Grüné sürgetésére három ízben meggyőződött róla, hogy az ajtót jól bezárta, hogy a szivhűtő minden eshetőségre el van készítve és hogy az összes orvosságok raktáron vannak, maga is lefeküdt.

Egyszóval ez a bizonyos nap is úgy kezdődött, mint a többi szanatóriumi nap.

Az orvosok már elmentek és özvegy Grüné azon a tizenhat kérdésen sópánkodott, amiket elfelejtett feltenni nekik és amiért csak kevéssé kárpótolta többi huszonnyolc, amiket teljes részletességgel eléjük terjesztett.

Agota nővér ilyenkor minden energiáját az orvosok megvédésére fordította, akiket özvegy Grüné az ő közbenjárása nélkül legalább háromszor visszahívott volna.

Ezután behozta a reggelit. A reggelin való bosszankodással özvegy Grüné elfelejtette az orvosokat.

Itt már Agota nővér nem volt olyan szigorú és türelmesen sétált vissza a konyhába háromszor is, hogy a teához nagyobb csészét, a tojáshoz kisebb kanalat, a kristály cukor helyett kockát

vagy a barackjam helyett epret hozzon.

Azután az öltözködés következett. Ez már kevesebb változatossággal járt. Özvegy Grüné minden alkalommal csak azon mérlegelődött, hogy a lavoroit milyen kicsi és hogy mért nincs toalettetűkőr.

Végre elhelyezkedett a fekvőszékben, párnái és takarói közt.

Ez a bizonyos nap hétfő volt. Az első júniusi hétfő. És talán ez az oka az egésznek. Hétfőn ugyanis nincsenek lapok. Agota nővér tehát melletti beteg mellett helyett foglalt volna, megkérdezte:

— Mit olvassak?

— Mi az, hát nincsenek lapok? — felelte özvegy Grün Lipótné, úgy ahogy ezt minden hétfőn meglepődve felelte, a feleletnek azzal a kérdésszerű árnyalattal, mely sajtósága volt.

Agota nővér már tudta, hogy ezt a választ kapja. Nem is bocsátkozott hát részletesebb magyarázatába annak, hogy mért nincsenek hétfőn újságok. Várt.

— Keressen valami könyvet — mondta kis vártatva özvegy Grüné.

Agota nővér kihozott négy-öt könyvet és a címeik fölolvadásába fogott.

Abban a percben arra jött Czitzinger Heinrichné öregasszony és szanatóriumi vendég, Nyitráról. Özvegy Grünével együtt szokták várni a villanyozást az orvosi rendelő előtt.

Czitzinger Heinrichné barátságosan érdeklődött betegtársa hogyléte felől és ki rábeszélésre helyet foglalt az erkélyen.

Agota nővér akkor bement a szobába.

— Wie ist Sie? — kérdezte Czitzinger Heinrichné, utánabökve a fejével.

Özvegy Grüné melletti felett volna gyanakodva pislantott a nyitott ajtóra.

— Agota, Agota, szolt be.

— Agota nővér fehér ruhája megjelent az ajtókeretben.

— Agota, maga most ráér. Van itt, mondják, valami kölcsönkönyvtár, sétálgon le és hozzon valami rendes olvasni valót.

*

És így történt, hogy Agota egy ragyogó júniusi reggelen egyedül lépkedhetett végig a szanatórium parkjának napsütéses útjain.

A kapuban volt a portás fülkéje, ott megállt.

— Ugy-e kérem, merre van itt a kölcsönkönyvtár?

A portások egymásra néztek azzal a tájékozatlansággal, amivel csak szanatóriumi portás tud nézni. A portásfülke falához egy fiatalember támaszkodott.

— Kovács — kérdezte tőle a portás — maga sem tudja merre van a kölcsönkönyvtár?

De én tudom, válaszolt a fiatalember Erre tessék a fogaskerekű mentén. Azután egy tekintetet vetett Agota nővérré és így fejezte be a mondatát: — különben tessék jönni, majd megmutatom.

Agota nővér csendesen bólintott és megindult Kovács Pál okleveles soffőr mellett.

Miről beszélgettek, nem fontos, mire gondoltak, az talán érdekesebb lehetett, bár ez sem bizonyos. Bizonyos csak az, hogy mikor negyedóra mulva visszajöttek, a kölcsönveti könyv a soffőr zsebéből piroslott ki. Agota élénken nevetett és most látszott először, hogy Agota nővér voltaképpen még fiatal.

A szanatórium elé érve Kovács Pál kérte, hogy ne menjen még be, sétáljanak még egy kicsit. Agota nővér a karkötő órájára nézett és özvegy Grün Lipótnéra gondolt. De ugyanakkor Czitzinger

Heinrichné is eszébe jutott és a látogató gondolatán megnyugodva beleegyezett, hogy öt percig sétál és elindultak mind a ketten a Széchenyi hegy felé.

Az uton, a szálloda mögött egy kis vándor cukrászt találtak. Kocsijában fagyalt volt, a kocsi tetején pedig egy nagy kerek tők, amiből sündisznó módra álltak ki a különböző pálcikára szurt cukrozott gyümölcsök.

Kovács Pál megállt és udvariasan ki-nálgatta Agota nővért.

— Ó, köszönöm — tiltakozott az — nem vagyok éhes, inkább egy pohár vizet szeretnék.

A cukrász akkor szó nélkül kinyitotta a guruló jégszekrénynek egyik rekeszt és két karcu, magas poharat vett elő, amiket valami zöld folyadékkal színültig töltött.

— Jobb, mint víz — mondta idegen-szerű kiejtéssel.

Agota nővér zavartan körülnézett, aztán elfogadta Kovács Pál kezéből a kristályos zöld italt. A nap köröskörül sütött a poháron és zöld csillagokban táncolt Agota nővér fehér ruháján.

— Nagyon szomjas vagyok — mondta mentegetőzve, amint fenéki üritette a jeges italt és rögtön utána ijedten: — jaj, de erős — és a melléhez szorította a kezét.

Agota nővér megszokta a szeszese ita-lokat. Gazdag házaknál mindig kapott egy-egy pohár sört, vagy bort az étkezéshez. De ez a zöld méreg, amit meg-gondolatlanul fölhajtott, más volt, mint minden, amit eddig próbált. De restelve bevallani, hogy az egész torka és melle úgy ég, mintha tüzet ivott volna és csak mosolyogva mondta: — milyen szép ez, mint smaragd.

— Mint a kegyed szeme — felelte ud-variasan a soffőr. És csakugyan Agota szelid, szürke szeme különös, zöldes fényben csillogott.

— Csak a kilátóig megyek — toldotta meg Agota nővér a magának adott öt perces terminust.

Kovács Pál kérdezősködött és Agota hamarosan elmesélte egész élettörté-nét. Beszélt és mesélt és nevetett és megint mesélt. Agota nővér megszokta a kevés beszédet, de most egyszerre rengeteg mondanivalója volt. Közben már rég elhagyták a kilátót és Agota nem vette észre, vagy legalábbis egész rendjénvalónak találta, hogy Kovács Pál belekarolt és csendesen simogatta a csuklóját.

Kijutottak a villák közül, nyitott me-zőn haladtak. Az ut kétoldalán halványan piroslott a galagonyabokrok érnikezde bogója. Agota nővér ekkor már nem beszélt. A soffőr átkarolva tartotta a derekát és ő kicsit lihegett a gyors-hegnyek fel sétatól. Erre már egy lelkét se láttak, a golf-pálya is üres és elha-gyatott volt. A távolban egy furcsa villa látszott, mint egy romokban levő kas-tély, sötéten és titokzatosan; előtte néhány tehénke békésen legelészett. Agota úgy vélte, hogy soha ilyen szép tájat még nem látott. Pedig Agota már Svábo-n is volt egy betegével. A galagonya ágait csokorba gyűjtötték. Agota, amint épen egy ágat akart letörni, valahogy megbotlott és elesett. Ezen mindaketten nagyon nevettek. Kovács Pál leült mel-lé a fübe. A galagonyabokrok egész kis pagonyt alkottak körülöttük, csend volt és jó szagok szálltak föl a földből. A soffőr Agota ölébe hajtotta a fejét.

Agota hátradől és nézte a pajkos, fe-hér felhőket, aztán előrehajolt és Kovács Pál szemét nézte. És olyan érdekes volt minden, amit nézett, hogy Agota nővér tökéletesen elfelejtette, hogy a golf-pá-lyán túl is élnek emberek és hogy a nap, mely aranykendőjével melegen és csil-logón betakargatta őket, már messze előre sétált azon az uton, amit számára alighanem fogyókúra céljából a Nagy Orvos naponta megtenni elrendelt.

A fogaskerekű élesen füttyült és ekkor Agota nővérnek egyszerre eszébe jutott özvegy Grün Lipótné.

— Jézus Mária — mondta és karkötő órájára tekintett, amit a karjával együtt kissé türelmetlenül húzott ki Kovács Pál okl. soffőr nyaka alól.

— Fél kettő!

Agota nővér fölugrott, nem szolt, nem magyarázott, csak futni kezdett lefelé a hegyről. A soffőr összeszedte a hanyag-ugul leszórt galagonyaágakat és utána leholt.

Az uton lefelé Agota folyvást csak azt hajogatta: »Jaj Istenem, jaj Istenem« és ezt: »Jézus Mária, Jézus Mária.«

A szanatórium kapujában sebtiben kikapta Kovács Pál kezéből a holmiját és gyors nélkül rohant föl a kerti uton, elkerülte a villákat, hogy senkivel se találkozzék.

Most, hogy egyedül maradt, megpróbált gondolkodni, csak hogy nehezen ment, mert ehhez a művelethez Agota nem igen volt szokva. Neki eddig mindig csak a más gondolatait kellett kitartani és teljesíteni.

Hogyan történt ez vele? Mért tette? Mit mondani? A bensejében egy kaleidoskop tarkasága kavargott és Agota nem, mely élesen és biztosan látott a legfinomabb műteteknél, elhomályosodott és megzavarodott, mikor ebben a szeszélyes próbált keresni. Félt és szégyellte magát. A kaleidoskop legragyóbb gyöngyeit elhomályosította egy alak, mely szegény Agota gyáva kis önmagában óriási műretívű nőtt és minden egyebet kiszorított belőle: özv. Grün Lipótné egyébként is terebélyes alakja. Most Agota izgatott fantáziájában lángoló arkangyallá változott, aki kikergette őt a jóhírnév, a tisztességes megélés, a békés munka paradicsomából.

Özv. Grün Lipótné tizenegy óráig beszélgetett Czitzinger Heinrichnéval. Tizenegy órákor bosszankodni kezdett

Agotára és elment egyedül a fürdőbe, tizenkét órákor már aggódott miatta. Félegykor elhatározta, hogy momentán kidobja. Egy órákor megalkudott önmagával két pofonban. Felkettőzött mégis felhívta telefonon a lányát, hogy Pest-ről hozasson egy másik ápolónőt. Természetesen nem kapott összeköttetést. Akkor fölment az étterembe ebédelni és ebéd után szobájába ment, melynek másik ajtaján ugyanabban a percben lépett be Agota nővér, kipirulva, nedves szemekkel és rémületében földreletette a csokréját, meg a pirostetejü kölcsönkönyvet.

Egy darabig álltak ott és néztek egymásra, Isten a megmondhatója, mire gondolt akkor özv. Grün Lipótné. Csak lesiklott a szeme Agota nővérről a földön heverő galagonyaágakra és valahogyan végigsimogatta őket a tekintetével.

De Agota nővér ezt nem látta és a mosolyt se látta, ami ott rándult meg özv. Grün Lipótné szája sarkában.

Csak a kissé túliangos és furcsán enklő szavát hallotta: — na mit áll ott? — fogja azt az ágakat és tegye vízbe. Micsoda könyvet hozott? Adja ide és menjen ebédelni!

És özv. Grün Lipótné fogta a piros fedelű könyvet és ledőlt vele a diványra, miközben nem mulasztotta el szokása szerint kijelenteni, hogyha nem cserél ki ezt a rossz diványt, ő egy napig se marad ebben a szanatóriumban.

ORVOSI DOLGOK

A reuma

Nagyon sok olyan embert ismerünk — szegényt és gazdagot — akik, ha valami bajuk van, nem fordulnak orvoshoz, hanem öngyógyítással igyekeznek bajuktól megszabadulni. A diagnózist is maguk csinálják. Egy-egy sebet évekig kezelgetnek türelmesen, holott orvoshoz fordultak volna, talán néhány hét alatt begyógyult volna a sebesülésük. Bajokra is mindenféle háziszert, kúrusról csodaszert próbálnak ki, sőt az apróhirdetések közül is kipicéznek bakokra az ajánlott orvosokat, csak hogy orvoshoz ne kelljen fordulniok. Különösen a lassu lefolyású reumás megbetegedésekre áll ez. Előfordul, hogy a tulakos vagy zsugori ember tíz esztendőn keresztül is kezelgeti »reumás« lábait, egy kis vagyont költ évenként a fürdőhelyekre, míg végre az első orvos, akithez fordul, felismeri, hogy szó sincs reumáról, hanem csak fájdalmas lúdtalp kínozza a reumát. És a beteg egy egyszerű lúdtalpbetétes cipőtől »meggyógyul.«

A reuma sokkal elterjedtebb betegség, mint ahogy gondolnánk: Európában minden tízedik ember reumában szenved és sokkal több embert tesz munkaképtelenné, mint a tuberkulózis. Innen van az, hogy a laikusok a test, a végtagok mindenfajta fájdalmát »reumának« hajlandók minősíteni.

Reumaszerű fájdalmakat a három legfontosabb betegség okozhat: a tuberkulózis, a vérbaaj és a gonorrhoea. Hajszállal pontosan kopirozzák a reumát a szisztériás és a neuraszténias ideg-fájdalmak, a skorbut, a viszértágulás, a vércelmeszesedés és a köszvény is.

A köszvény is az ízületeket támadja meg.

Legesen más természetű megbetegedés, mint a reuma. A köszvény (Gicht) a vécserébántalom, mint a cukorbetegség: a túlbő táplálkozás, a mértékellen husevés folytán fellépő baj. A reuma ezzel szemben — a legmodernebb iskola tanítása szerint — fertőző bántalom, a szegénység betegsége.

A köszvénynél az örökléses hajlam kimutatható, a baj a negyvenes életkorban jelentkezik, míg a reuma nem öröklhető, hanem szerzett baj és inkább a fiatal szervezetet támadja meg nagy előszeretettel. Köszvénynél a nagyfokú idegjelésvétel a húgysavválasztás zavarával jár, az ízületek ugyszólván »berozsdásodnak«; reumánál a fertőzés legtöbbször a gennyes mandulák útján jut a szervezetbe, a vérbe és onnan az ízületekbe. Amerikai orvosok megfigye-

lései szerint a gennyes mandulagyulladásán kívül odvas, elgennyedt foggyökerek, furunkulusok és apró gennyese-dések után is felléphet sokizületi reuma.

A reuma a gyermek szervezetét is megtámadja és pedig igen alattomos módon. A gyermek mindössze végtagfájdalmakról panaszkodik, különben lázátalan, a szülők ügyet se vetnek a bajra, mialatt a kór az esetek igen nagy részében kikezdi a szív behártyáját. Fel nőttek reumája, amely többnyire sokizületi csusz alakjában kezdődik, magas lázzal jár, az ízületek fájdalmasan megduzzadnak, a beteg mozdalmi se tud. Minél magasabb korban kezdődik a reuma, annál kevesebb komplikáció fenyeget a szív részéről. Ugyáltszik, végül is az amerikai orvosok álláspontja kerül ki győzedelmesen a sok elmélet közül, amely szerint

a reuma: lázas, fertőző betegség. El kell, hogy fogadjuk azt a feltevést is, hogy a betegség felidézésében a hülléseknek is jelentős szerep jut. Ugyanekkor konstatálnunk kell azt is, hogy sajnos, ennél a betegségnél sem várható száz százalékos gyógyulás. Hosszas, gondos kezelés után átmegy ugyan egy aránylag nyugodt, krónikus formába, amikor már a beteg remélni meri, hogy gyógyult, azonban egy újabb hüllés, szeszélyes időváltozás, a nedves hideg befolyására újból kiújul a baj.

Hüllések tehát kiválthatják az ízületi és izomreumákat, de a hüllések mellett még egy plusznak, a fertőzésnek is jelen kell lennie.

Egy önfeláldozó német orvos önmagán igyekezett bebizonyítani a hüllések alárendeltségét. Kellemtelenül nagyfokú lehüllésnek tette ki szervezetét az a névtelen orvos és az ellenőrző kollégák nem kis csodálkozással konstatálták, hogy az órákon keresztül történt erős lehüllés nem tett kárt szervezetében. Utóbb kiderült, hogy ez az orvos már évek óta rendszeresen edzette a szervezetét — télen is strandkötőben sportolt a hóban — és ennek köszönhető jó egészségét. E kísérletnek tehát praktikus hasznát nem vehették. A hülléses betegségek nagy hívője Pasteur állatkísérletekkel mutatta ki, hogy állatok bizonyos fertőző betegségekkel szemben csak akkor fogékonyak, ha szervezetük hőmérsékletét mesterségesen lehűtötték. A meghűlésnek két szezonja van: az első októbertől decem-berig tart, a másik, a veszedelmesebb január első napjaiban veszi kezdetét és a tavaszi meleg napokkal ér véget.

Az orvosok az úgynevezett izomreuma lényegével sincsenek még tisztában. Valószínű, hogy e bajnál az izom szerkezete nem szenved változást és a fájdalmak: neuralgiaszerű idegfájdalmak. Az izomreumás fájdalmakhoz hasonlóak az izomláz okozta fájdalmak, amik megerőltető testi munka, sportolás után lépnek fel. Alkoholistáknál, krónikus ólommérgezésnél, ragályos betegségek-nél, tifusznál, influenzánál látunk néha súlyos ideggyulladásokat, amik ugyan-csak reumaszerű fájdalmakkal járnak.

Reumára hajlamosító

tényezőket is ismerünk, ilyen elsősorban a nedves, nyirkos lakás. Egy csomó olyan foglalkozást is felsorolhatunk, amelyek hajlamosítják a reumára az emberi szervezetet. Főleg a vízben dolgozó börtgyári, cukorgyári munkások, a bőreszűk, a jéggyári alkalmazottak, a pékek, fűtők, kelmefestők, öntők és kohók mellett dolgozó munkások közül regrutálódnak a reumás betegek és a rokkantak.

A reuma gyógyítása

sok újat produkált az utolsó évtizedekben. Különösen a tejinjekciókkal érnek el az orvosok jelentős eredményeket. Ez az úgynevezett proteintest-kezelés, amelynek célja: fehérje anyagoknak a szervezetbe való bevitelével az organizmus természetesen védőszerveinek teljesítőképességét emelni. Az idegen fehérjeinjekció valószínűleg átcsoportosítja — magas lázak kíséretében — a szervezet védőkatónáit, ami a vérkép lényeges megváltoztatását és az idegrendszer előnyös befolyásolását jelenti. Ugyan-ezt a célt szolgálják a beteg saját vérének izomba való visszafecskendezése is. E nem speciális kezelés mellett a beteg leghűbb segítője, gyógyítója a szalicil, amelyből csak nagy adagok hatásosak. Valóságilag kimerítenék az olvasót, ha csak a gyógyító módszerek felét is ismertetnénk, ehelyett meg kell elégednünk a gyógyszerközök pusztá felsorolásával. Forró fürdők, forró légfürdők, gőz, forró iszappakotások, diathermia, eljárások, lénykezelések azok, amiktől a reumások gyógyulást várhatnak. A tehetős betegek fürdőhelyeken

keresik a gyógyulást. A magunk részéről a legmerevebben tagadjuk, mintha a fürdő vizének kémiai összetétele hatással volna a betegségre. A fürdő és üdülőhelyeknél is csak a meleg és a pihenés az, amik elősegítik a gyógyulást. A többit már elvégzi az autoszugesztio.

Mikor veheti a beteg igénybe a fürdőket?

1. Ha a heveny izületi gyuladások már lezajlottak; 2. ha lázátalan a beteg; 3. ha a szív részéről nem mutatkoznak komplikációk.

Az úgynevezett háziszerekről nem is érdemes komolyan tárgyalni: ezek kivétel nélkül spirittusszal készülnek és kizárólagosan a vele alkalmazott masszázssal, a vérkeringés szabályozással hatnak »gyógyítólag.« És ezekből a csodaszerekből mindig az utolsó válik be, amikor a betegség hevenytünetei alább-hagytak és a betegséget az idő — meggyógyította.

A reumánál — ellentétben a köszvényvel — a diéta nem fontos. A lázátalan időszakban a beteg chetik azt, ami jól esik neki. Must is chetik annyit, amennyit a gyomra elbir. Talán a leg-helyesebb, ha a beteg az ösztönére hallgat, mert az ösztön — különösen a betegek ösztöne — csaihatatlan. A diéta tehát lehetőleg tápláló, erősítő ételekből álljon.

A sok gyógymódból is látnivaló, hogy a gyógyításnál fontosabb: a reumától mentes egészséges ember védelme, a fertőzés távoltartása, a profilaxisztis.

A védekezés egyik pontja a fertőző-gennyese-désektől való óvakodás, a másik a szervezet edzése. Az edzésre vonatkozólag a régi refrénre hivatkozunk: szabadtéri sport, a vérkeringés szabályozása, levegő és napfény.

Ahhoz azonban, hogy valaki naponta reggel és este öt-öt percet az egészségének szenteljen, óriási energia, lelki-erő kell. Ilyen nagy áldozatra a gyarló ember nem képes. Ennek az áldozatnak fontosságára csak akkor ébredünk, amikor már ágyban fekvő súlyos betegek vagyunk.

Dr. Munk Arthur

ALAKOK

Kintornás

(Korhely éjszaka után hanykolódom a diványon, jobbra-balra fordulok, mintegy a párnákon keresve az álmot. Esős délután. Kinn az uccán egyszerre fölsír a kintorna. Évek óta nem hallottam. Pont ilyenkor kell idevetődnie ennek a hatóságilag engedélyezett csöndháborítónak, mikor minden ügyis a csömör ön-izét árasztja. Jaj, ifjúságomban, a bécsi egyetem évek alatt épígy bugott cseléd-ábrándokat, ronda halálygátat gyujtva fiatal lelkeimben. Valencia, Valencia. Tüsten hívjátok ide a kintornást, hangszerét tolja a kapu alá, hogy még közelebb-ről halljam a siralmas muzsikát és fejest ugorjak a kétségbeesésbe. A hang erősödik. Valencia, doux rivage, ou le nuage emporte nos reves légers. Már jön az ember. Öltözéke igen változatos. Kék nadrág, szürke kabát, barna cipő, zöld kendő, dajkatível összetűzve a mellén. Feje ordasan kopasz. Alopécija van, az a hajbetegség, mely a vedlő róka bundájához teszi hasonlatossá hajzatát. Csupa lucok és sár. Erős, rekedt hangon köszön.)

— Kezét csókolom.

— Jó napot. (Elbámulok: legalább ötven éves lehet.) Üljön le.

— (Ujra azon az erős, rekedt hangon.) Kezét csókolom.

— Miért nem ül le? Ott a szék.

— (Az asztalhoz lép.) Nem látok. Vak vagyok. (Szűnet.)

— (Villanyt gyujtok s most rám mered világtalan szeme, fekte hálgyoggal borítva.) Mind a kettő?

— Mind a kettő. (Keze kaparász a zsebében, gépiesen elővesz egy írást, át-nyújtja.) Az igazolványom.

— (Olvasom.) Rendben van. (A rendszeres fölhatalmazza, hogy a »sipládásokra és egyéb népszerűségekre vonatkozó szabályrendeletek korlátai között a főváros területén kintornázhasson.) Helyes.

— Husz éve verklizek. (A hangja után még mindig valami hivatalos embernek vélhet.)

— Nem arról van szó. Üljön le, ide. Igy ni. Mondja kérem... (Az ilyen embereknek nehéz megmagyarázni, hogy voltaképp mit akarok. Nem értik, hogy ok magukban is érdekesek. A részvétet a maga durva formájában hamarabb megértik. Leghamarabb pedig azt, hogy én, mint rendkívül befolyásos, előkelő és kitűnő társadalmi személyiség mesterséges érdeklében valami korszakalkotó cikket írni, mely egy csapásra megváltoztatja sorsukat.) Szóval arról van szó.

— Igenis, méltóságos uram.

— Ki áll a kintorna mellett?

— Az emberem. Ő húzza a verklit s este, mikor sötétedik, ő gyujtja meg a lámpát.

— Hogy el ne gázoljanak valakit?

— A rendelet parancsolja. A kísérőm nálam lakik, én etetem, ruházom őt. Őt gyerekm van. Valamikor hentes akartam lenni, de már akkor hibás voltam, hát azt tanácsolta egy barátom, vásároljak verklit. Nem sipládát, mint az írásban áll, mert sipláda ma már nem létezik. Ez a verkli egészen olyan, mint a zongora, tetszik tudni, mint a kézi-zongora, ami kézzel megy, csak hogy hengeres, tizenkét lemezzel. Most cseréltem ki a régieket, három és fél milliót fizettem értük.

— Néha a segédje is muzsikál?

— Soha. Senkit se engedek hozzányulni. Ahhoz érteni kell. Azt hiszik, hogy a verklit csak forgatni kell, pedig ez is olyan, mint a kézi-zongora. Ha valakiben nincs gyakorlat és érzés, akkor nincs takt se és a nótának nincs se füle, se farka. Multkor a Várban megpróbálta egy méltóságos ur. Kinevették. A »Spanyol szerenáda« más, mint a »Fatig«, vagy a »Mért jár a szád.«

— **Hány éves a verklitje?**
 — **Vénebb, mint én. Bécsi gyártmány.**
 — **Szereti a zenét?**
 — **Ha nem szeretném, akkor nem folytatnám. (Visszavonulva a közéletől.)**
 Tudok hermonikázni és énekelni is.
 — **Mikor kezd a munkát?**
 — **Déli harangszókor, ebéd után. Dél előtt nem lehet verklizni. Aki nem evett, az nem szíveli a szavát. Hatig játszom.**
 — **És menyit adnak?**
 — **Azt nem én szabom meg. Akinek jókedve kerekedik (a kintornától tudniillik), az belenyul a zsebébe, odadob valamit. Sajnos, sokan vannak, akik potyáznak. Egy félórát is verklizek a kapu előtt, az ablakokat is kinyitják, hogy jobban hallják, táncolnak is, mégse adnak semmit. Gyöngén megy a bolt. Most is ott ház előtt játszottam s egy fillért se kaptam. Naponta legfőlebb negyven-ötöt kapok a kereset. Aztán micsoda rongos papírpénzt vetnek, csupa ötvenkoronást meg százkoronást, amit a koldusnak is szégyellenek odaadni. A boltos nem fogadja el. Feleségem éjszaka kisi-mogattja, összeragasztgatja, másnap beviszi a bankba, ott váltják be.**
 — **Hány kintornás működik Budapesten?**
 — **Nem igen ismerem én őket. Lehet még valami tizenöt, vagy husz. Ma már nem kellünk a népeknek. (Fölvillanó ötlettel.)** Ha a méltóságos ur mulatni akar a méltóságos asszonnyal, hová megy? (Erre magam is kíváncsi vagyok.) Ugyebár elmegy a kedves nejével a finom kávéházakba, ahol a legelegánsabb cigányzenét hallhatja. Azelőtt még néha elhívták a lakodalmakba, táncmulásra, bucsura. Most mindenki grammafonozik. Rémisztó a konkurrencia. Tessék megbocsátani, én úgy beszélek, ahogy gondolkozok. (Titokzatosan.) A sráml-z-

ne. Az tesz tönkre bennünket. (Nem Stravinszkire haragszik, hanem a sráml-zenére!) Mindennek a sráml-zene az oka.
 — **De akkor kinek verklizik?**
 — **Hát az ember kikeresi az olyan házakat, Ó-Budán, a Tabánban, ahol nagyon szegény emberek laknak. (Halkítja hangját, hogy ezzel a szóval ne sdrozza be lefedelmi lakosztályom pompáját s szinte sugva mondja):** Hivatalszolgák. (Megvetően.) Meg ilyenek.
 (Elmenőben újra kifejezi azt az óhaját, hogy megcsókolja a kezemet. Kikísérem a kapu elé, a kintornához, melynek fedőlapján színes, szemléletes kép látható. A szőnyegön ülő kozákokat bösz farkascorda támadja meg, a kozákok rájuk lönek s egyik toportyántéreg lógó nyelvvel, vérezve elterül a hóban. Milyen rikító a mai uccán ez a kintorna a barbárság orgonája, az inség zongorája, mely valaha, tizennyolcadik században oly dicső napokat látott, hogy művészi hangversenyen léptek föl, később Mozart egy-egy andante szonátát irt rá s Haendlt váltig dicsérte gyakorlatias voltát, ugy emlegette, mint ma a rádiót emlegetjük, mely a zenei műveltséget majd általánossá teszi. Az angolok a templomokban vallásos zsolttárokát énekeltek hangjaira. Most annyira divatjammul, mint a vaporetto mellett a haldokló gondola, vagy mint az autó mellett az egyfogatu s annyira lenézük, mint a kaucsuk-kézelőt s a készenvelt nyakkendőt. Sötét mélabuja a levegő szemete, mely ellen nem védekezhetünk. Ezt érzi maga a kintornás is, aki azal köszöni meg borralalmát, hogy viharvert járművét tovább vontatja, nem muzsikál többé az uccánkon. Milyen megértő, finom lélek.)

Kosztolányi Dezső

Beszélgetés Pán-Európa művész apostolával

Mint tíz éves csodagyerek indult el a kis Hubermann Bronislaw Orosz-Lengyelországból, hogy hegedűjével meghódítsa a világot. Azóta sok év mult el, a bársony ruhás kis fiu megnőtt, fedelmé az előadóművészet világbirodalmának, elsőségét sehol senki nem vonja kétségbe. Minden hangversenye igazi ünnepe a zenebarátoknak, mert hiszen a szépség és harmónia ilyenkor a legközvetlenebbül szól hozzájuk.
 A hegedűnek ez a leghivatottabb mestere azonban az utóbbi években nem csupán a muzsika nyelvén szól a tömeghez. Nem elégszik meg azzal, hogy Barchot, Beethoven, Mendelsohn szólaltassa meg és így vigyen szépséget és harmóniát az emberek életébe. Páneurópa eszméjének ma Hubermann nemcsak a legérdekesebb, de feltétlenül leglelkesebb híve és propagálója.
 Arra a kérdésemre, hogy mióta pillitizál, erélyes tiltakozás a felelet. Ő nem pillitizál! Páneurópának semmi köze a politikához. Az egy csodálatos, nagyszerű eszme, az ut, a lehetőség Európa morális, tehikai és gazdasági talpraállítására. Páneurópa hívei először is megakarják a háborus sebeket gyógyítani és azért küzdenek, dolgoznak, hogy ezental soha, sehol ez a véres rém fel ne támadhasson.

Ez a cél. Az utat pedig, ami erre felé vezet, Amerika mutatta meg a világnak. Az az Amerika, amelynek kulturája sem mélységben, sem magasságban nem hasonlítható a miénkhez. De van egy nagy elnye: ami ez a kultura produkál, az mindenkié. Európában viszont minden az arisztokratáké. A születés, a pénz, a szellem arisztokráciája élvezi mindazt, ami szépet és nagyszerűt Európa sok ezer éves kulturája kitermelt, de mindebből a tömegnek épen semmi, vagy csak nagyon kevés jut. És ha ezt végig gondoljuk — mondta Hubermann, — akkor nagyon nehéz eldönteni, vajjon melyik kultura az értékebb. A kisebb, kevesebb, amiből azonban mindenki részesedhet, vagy az a több, amin csak kevés kiválasztott osztok.

Lelkesen beszél arról az új Európáról, amiről az ő művész szíve olyan szépeket álmodik és aminek megvalósítására ért egy igazi apostol hitével és lelkese-

désével dolgozik. Egy olyan világ megteremtése a cél, amelyben nem lesznek ellenségek, nem lesznek hadseregek. És hogy az eszmék világából leszálljunk a realitas földjére, amikor az emberek a tömegtermelés és a vákok megszüntetése következtében ötször olcsóbban, tehát ötször jobban élhetnek majd, mint manapság.

Ezután egy kis összehasonlítás következett Európa és Amerika közt, beszédes számok, nem arról, ami lehet, hanem arról, ami már ma is van. Egy közműves példálul tizszer annyi órabért kap az Egyesült Államokban, mint Európában. A newyorki földalatti villamos pedig a maga száz kilométeres hálózatával tizszer olcsóbb, mint bármelyik európai közlekedési vállalat. Az eredmény tehát az, hogy a newyorki munkás jövedelmének százszor kisebb részét költi villamosra, mint európai társa. Az autó odaát hatszor olcsóbb, mint nálunk, az amerikai munkás tehát jövedelmének hatvanszor kisebb részéért szerezhet magának egy kényelmet és időmegtakarítást jelentő kis kocsi, mint ezt ideát tehetné. És bár az Új világban a művészek honoráriuma is sokkal, négyszer, hatszor nagyobb, mint nálunk, a hangversenyek helyárai azért mégis ott alacsonyabbak.

Nekünk is ezen az uton kell haladnunk, a tömegek életszínvonalát emelni kell és ennek egyetlen módja az igazi béke megvalósítása. Ilyen béke eddig soha nem volt a világon, mert hiszen a háborúk közti időszakok mind eddig csak olyan fegyverszünet félék voltak, előkészületek újabb háborúkra. És ennek végét kell vetni, már csak azért is, mert a technika fejlődésével olyan irtozatossá váltak a háborúk, hogy ma már nincsenek és nem is lehetnek boldog és elégedett győzők, manapság már mind a két táborban csak vérző, szenvedő sebesültek vannak.

Még életéről, tervéről mesél egy kicsit Hubermann. Többször bejárta a világot, mindenhova eljutott, mindenhol játszott, ahol megértik, szeretik az igazi művészetet. Játsszik, de nem komponál. Viszont most könyvet ír. Ezt se zenéről, hanem Pan Európáról. A zene mes-

terének nem ez lesz az első kirándulása a szürke szavak birodalmába. Néhány évvel ezelőtt már megjelent egy könyve, a Virtuóz Műhelyéből, amelyben sok humorral írta le a világjáró művészetet furcsa, de mégis kedves élményeit, tapasztalatait. Kértem, írjon megint egyszer egy ilyen kedves, derűs könyvet.

— **Lehet, hogy arra is rákerül majd a sor — felelte mosolyogva. — De most nem lehet, nincs rá időm. Amerre nézünk, bajt, szenvedést látunk. Előbb azt kell meggyógyítani. Azután, ki tudja...**
 És Hubermann igazán gyógyít. Ha nem is éppen Pan Európával, de a hegedűjével. Mert amikor szól, nincs baj, se szenvedés, akkor igazán a szépség veszi át uralmát ezen a csunya földön!

Benedek Rózsi

KÖNYVEK

Zilahy Lajos: Két fogoly. Zilahy Lajos finom tehetsége, amely a Süt a Napban, az Ezüstsárnyú színdarabomban oly imponzánsan nyilatkozott meg, itt teljes egészében bontakozik ki. Nemcsak élvezetes elolvasni két kötetes regényét, hanem örvendetes is, mert nyeresége az irodalomnak. Első hatalmas megszólaltatása azoknak az éveknek, melyek szívünk gyökeréig megrendítették bennünk emberségünket, s romokba döntötték az egész körülöttünk épült világot. A béke utolsó, viharelőtti csenddel terhes évében indul el ez a regény s végig vezet a háboru, forradalmak, ellenforradalmak esztendein, jóformán máig. De seholsem háborus regény, seholsem hadi emlékek gyűjteménye, csak egy szerelem története s e szerelem boldogságában és boldogtalanságában, az elszakadt szeretők fájdalmában, egymástutáni nosztalgiájában, kettőtört életében forr és zeng mindaz, ami boldogság és boldogtalanság, fájdalom és szét-törttség mindnyájunk osztályrészül jutott. A kétkötetes regényt az Athenaeum adta ki igen szépen. Ára füzve 115 dinár. Postadíjra 8 dinár küldendő. Szállítja a Minerva D. D. könyvosztálya Szubotica.

Ibsen Henrik összes műveinek IV. kötete. Ibsen nagy ideálokot adott nekünk, megmutatta azokat a harcokat, amelyekben ezek az ideálok szembekerültek az étellel és megszólaltatta azt a rezignációt, amellyel az emberi lélek vesz részt ebben az örök harcban. Ezek az elemek vegyülnek »A társadalom támaszai«-ban, a »Hedda Gabler«-ban és talán legfelejthetlenebbül a »Rosmersholm«-ban is, amelyek az Athenaeum teljes Ibsen-sorozatának IV. kötetében most megjelentek. A három nagyszerű drámát, amelyek Ibsen reprezentatív alkotásai közé tartoznak. Puskás Endre fordította nemes művészettel. Az előkelő kiállítású kötet ára 66.— dinár. Szállítja a Minerva könyvosztálya Szubotica. Portóra 5 dinár küldendő.

Leacock: Humoreszkek. Magyarra fordította Karinth Frigyes. Aki ezt a könyvet anélkül tudja elolvasni, hogy

hangosan fel ne nevéssen, arról ki lehet állítani a bizonyítványt, hogy savanyu ember. Az angolul olvasó közönség egyik legismertebb és legnagyobb szeretetben álló írója a kanadai Leacock, akinek most jelent meg magyarul egy kötetnyi humoreszke az Athenaeumnál. A kötetnek két szennációja van: az egyik, hogy Karinth Frigyes a humoreszkek fordítója, aki bravurosan, bajtársi remekléssel oldotta meg feladatát, a másik, hogy Leacock nem más, mint az amerikai Karinthya, az irodalmi karrikatura páratlan mestere. Csak hogy Leacock nem írókat karrikíroz, hanem műfajokat: a tengerészregényt, a lovagregényt, a detektívregényt, a Courth-Mahler-féle limonáderegényt, a kiagyalt utópista irodalmat, a nagyképű memoárokat, a lélektelen modern drámát stb. Páratlanul ötletes, groteszk humor, mélyen jellemző írások ezek, amelyek Leacocknak mindenütt nagy népszerűséget szereztek. A kötet ára 30 dinár. Szállítja a Minerva D. D. könyvosztálya Szubotica. Portóra 3 dinár küldendő.

Heltai Jenő: Az utolsó bohém. Gyönyörű, legendás időkbe, a boldog béke elmerült éveibe viszi az olvasót Heltai Jenőnek ez az elragadóan szép és kedves regénye, amely most harmadik kiadásban jelenik meg az író összes műveinek sorozatában az Athenaeumnál. E lebukó idők utolsó bohémjeinek, e vídám és bus történet hőseinek cervantesi alakját az életből már alig-alig ismerjük, csupán a visszahozhatatlan esztendő örökéletű krónikáiból. Heltai Jenő regénye ilyen krónikája egy koldusrongyokban is ragyogó, szomorúságában is mosolygó, balszerencsében is törhetetlen kornak. Tiszta, meleg és egyszerű irodalom ez, amelyet éppen egyszerűsége őriz meg a jövő idők számára is. Az izléses kötet ára 32 dinár. Portóra 3 dinár küldendő. Szállítja a Minerva d. d. könyvosztálya Szubotica.

KÖZHAZSNU KÖNYVEK:

Svéd torna. A mai idők beteges lakadságának egyedüli gyógyszere a testgyakorlás, gyermek és felnőtt részére egyaránt fontos. Miképp tornázunk, milyen gyakorlatokat végezzünk, végeztessünk gyermekeinkkel, ezt mondja el a »Svéd torna« című, most megjelent könyv, amely százkilencven képpel illusztráltan mutatja be a különböző tornagyakorlatokat, közli Nurni napi tornagyakorlatait fényképmásolatokkal. Ára negyven dinár és öt dinár portóköltség. Szétküldi a Minerva könyvosztálya.
Dr. Thiring: Kéziszövs. Ez a munka úgy a szövőiparosnak, mint a szövetkezeskedőknek jó szolgálatot tesz, de haszonnal forgathatják a textilparcikkék vásárlói is. A könyv népszerű megírású módja s színes ábrái elősegítik a könnyebb megértést. Ára 45.— dinár és három dinár portóköltség.

Raul Francé: Élet atermőföldben. — Kerti sádk. A kenyértermő humus megismerésének könyve ez. Ára 40.— dinár, portó öt dinár.

Jesch László: Villamos gépkézelők kézikönyve. Gyakorlati emberek számára. A villamos gépekre vonatkozó összes szerkezeti és kezelési tudnivalók egységes összefoglalása. A két kötet ára 80.— dinár, portó négy dinár.

Az itt felsorolt könyvek megrendelhetők a Minerva könyvosztályában.

A SZENT RÓKUS LÁBSÓS-FÜRDŐ

Elegendő, ha egy csekély mennyiséget a Szt. Rókus-lásból bele teszünk egy labor meleg vízbe és aztaljuk a fájós lábat 10—15 percig. Ezen idő múlva a láb dagadtsága, zuzódása, a kínzó égető érzések, legmakacsabb fagyások egy csapásra megszűnnek és többé újra el nem kezdődnek. Hosszabb áztatás meppuhítja a tyakzemet és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyű sörrel, kés vagy beretva nélkül eltávolíthatók. Meg lehet Ön győződve, hogy a Szent Rókus-Lásbó a legelhanyagoltabb lábat is tökéletesen újá alakítja, úgy, hogy a szűk cipő, sőt az új cipő is épen olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna.

Egy nagy csomag Szent Rókus-lásbó ára 16 dinár. Kapható minden gyógyszerárban és droériában. Ha nem kaphat, forduljon az SHS királyság területére jogított képviselőhöz:

NADA drogeria Kolar Gabrié Subotica, Strossmayerova 2

— Nem lehet ezt rikkancsolás közben az uccán szabad-
gálva és ordítva emni. — állapította meg és nyugodt hely után
nézett, ahol átadhatja magát a pákosztoskodás gyönyörűnek.
Bevonult a szomszédos kapujába. Leült a földre. Az új-
ságcsonót maga mellé tette. Aztán boldogan és mohón nekifia-
lott a lakmározásnak. Közben bizony meglepedkezett az egész
világról.
Ekte-eite Muncurkó a finom török mézet és mikor nagy
sajnálataira végzett vele, még az újat is megnyalta utána. Es

a többi újságot, ami még nála van, abból okvetlenül lesz anyyi
tisztá keresete, amennyibe most a török méz kerül.
Mikor a boltból kijött, első dolga volt, hogy a török méz-
zet megkóstolja. Nahát, nagyszerű volt. Ilyen pompás dolgot
Muncurkó még világelemben nem evett.

próbál ő is pénzt keresni, hogy magának édességet vásárolhas-
son rajta.

Gondolkozott, hogy mibe is fogjon. Egyszerre aztán bol-
dogan felugrott és rohant a nyomdába, ahol az újságot nyom-
tatják. Elhatározta, hogy rikkancs lesz és az uccán újságot
fog árulni. Hallotta ugyanis attól a pincérfiutól, aki biciklizni
tanította, hogy a rikkancsok sok pénzt keresnek. Neki pedig
pénzre volt szüksége.

A nyomdában jelentkezett, mire felfogadták. Délután már
egy csomó újsággal a hóna alatt végigszaladt az uccán és tor-
kaszakadtából ordította:

— Rendkívüli kiadás! Friss kiadás! Tessék venni Bács-
megyei Naplót! Tessék venni Hírlapot!

Élelmes volt. Minden ember elé odaállott és kínálta az
újságot. Az embereknek tetszett a medveképi rikkancs és
hamarosan el is adott egy csomó lapot. Boldogan csörgette a
zsebében a dinárokat és tovább kiabálva szaladt az uccán.

— Bácsmegyei Napló! Hírlap! Friss kiadás! Új kiadás!
Közben pedig egyre arra gondolt, hogy milyen jó lesz, ha
eladja valamennyi újságját. A kapott pénzből levonja a maga
részét, ami neki mint rikkancsnak jár, bemegy valamely boltba
és sok-sok nyaláncságot vesz rajta.

Csakhogy Muncurkó tervez, véletlen végez.

Éppen egy csemegeüzlet előtt vitte el az utja. Gondolta,
egy pillanatra megáll és megnézi, micsoda finom dolgok van-
nak a kirakatba téve. Aztán lapárusítás után egyszerűen ide
jön és megveszi magának azt, ami most legjobban megtetszik
neki.

Volt ott valami fehéres dolog is. Fölötte cédula lógott.
Muncurkó, aki nem volt épen rosz tanuló, mert az első osz-
tályt csak kétszer járta, holott a szomszéd Talpas Domokos
bocsa három évig ült az első oskolában, betűzgetni kezdte a
cédula fölírását.

— T-ö-r-ö-k m-é-z, török méz!

Odakint az erdőben Muncurkó evett már sokféle mézet,
de a török méznek még a hírét se hallotta. Ezt pedig meg kell
neki kóstolni. De ezzel nem akar ám estig várni! Hiszen nem
is tudna odáig várni, mert elepedne a vágyakozástól. Gondolta
hogy vesz török mézet és lapárusítás közben majd majszol be-
lőle. Belépett a boltba és az összes pénzen, amit addig kapott,
török mézet vásárolt. Kiszámította, hogy ha aztán eladja még

törölve le könnyeit.
— Szeretnék hazamenni — szepegelt a gyerekek, öklével

— Mit csinálsz, Pista — kérdezte megdöbbenne.
— Kezdett keserűesen sírni. A királyfi még ezt nem látta. O-
előtte csak vidám, mosolygó arcok mutatkozhattak.
Szép piros arcan lassan vértöperegtek a könnyek, el-
fuk? A bárányok is elszéledtek már azóta.
— Hallod-e te, kis királyfi, engedj engem haza, édes-
apámék már nem tudják elgondolni, hogy hol lehet az ő Pista
megy lenseges patyásához és azt mondja neki:
Tellek a napok, egyszer egy este a kis parasztlány oda-

lami.
jött meg a hangja, sem a pásztorsípjal nem tudta megszólal-
Megtűrdelték, szép bársornyuhát adták rája, de hiába, nem
és megengette, hogy a gyerekek a királyfival maradhasson.
tesen a király boldog volt, hogy a fia valami iránt érdekli-
ceg kérte édesapját, hogy maradhasson ott a fia. Természe-
képtelen volt egy hangot is kihozni pásztorsípján. Endre her-
gyémántosan öltözött urakat és asszonykákat nem látott,
De a megrémült gyerekek, aki még soha ilyen csillogó,
— Jászai ismét — szót a királyfi nyájasan.

latszott.
nyitotta kerek szemét. Pufók, maszatos arcan a csodálkozás
A kis gyerekek a nagy lenyesség, ragyogás látára nagyra-
lék a királyfi elébe.

hogy szabadkozott szegény, a lakások megrémülték és felcipe-
mint a királyfi. De látják, hogy ő furulyát olyan szépen. Akár-
mezilábas maszatos gyereket, körülbelül abban a korban,
csodásan zenél, de nem látanak a palota előtt más, csak egy
Leszaladnak a lakások, hogy felhozzák a művészt, aki így
galang.

mint a mondán: »Giling, galang, mosolyog kis urunk, giling,
sabb lett, újra csillogtak a termek, az ezüstharang hangja,
régén elhanyagolta, jelent meg. Az egész palotában világo-
Endre herceg arcan pedig a mosoly napsugara, mely oly

lyaszó.
csatlóztatva volna csicseregő hangját, ugy hallatszott a furu-
hallott dalokat. Mint a egy kis pacshita lopozott volna be és
lanak egy pásztorsíp édes-bus hangján a palotában soha nem

Legutóbbi rejtvényeink helyes megfejtése: *esperes, mindzgy, több nap mint kolbász.*

Helyes megfejtésért a jutalmat *Miskolczy testvérek* (Szubotica) kapták.

Helyesen fejtették még meg a következők: *Breitner Katica, Gaál Andor, Kása Jenő, Brenner Emmuska, Horváth Boriska, Weisz Gyuri, Hauser István, Neményi Irsoka, Strumpfberger Gabika, Brunner László, Volf Ilonka, Grób Vera, Nagy Béla, Hecksó Karcsi, Kolozsy Tibor és Géza, Nafusy Zsófia, Kelemen Ica, Dvorszky Margit, Molnár Mariska, Kaics Irénke, Szalay Karcsi, Korponai Matyika és Hajdu Bandi.* Több gyerektől kaptam kérdezősködő levelet, amelyben neveik leközlése után érdeklődnek. Ezeknek üzenem, hogy az egyes számokban leközlött rejtvények helyes megfejtőinek névsorát mindig csak az illető szám megjelenésétől számított két hét után közöljük le. Legyenek tehát türelemmel.

ÜZENETEK:

Meznerics Vincike és Mara. A készülő festmény, valamint a ke-
zimunka is nagyon érdekelnek. Hozzátok be, hogy meglássam és
hozzászólhassak. Az olajfestésnél vigyázzatok és ne használjátok a
festéket vastagon. Higítsátok fel lenolajjal és széles, lapos ecsettel
fessetek. Ami pedig Furfangi Fülöpöt illeti, az bizony sokat kellemet-
lenkedik Muncurkónak. Akadnak ilyen kellemetlenkedők néha a pa-
tások között is, de ezeket szép szóval mindig meg lehet rendszabá-
lyozni. Látogatástokat várom. Szervusztok! — *Szatmáry Ilke.* Nem
baj, hogy eddig nem jöhettél, ha bár vártalak már. Legjobb lesz, ha
kedden d. u. jössz, akkor rendesen főnn vagyok. Az ígért rejtvénye-
ket is hozd be. — *Volf Ilonka.* Nem adok föl mindig nehéz rejtvénye-
ket, mert vannak ám gyengébb megfejtők is mint te. Kívánságod
azonban teljesíteni fogom és legközelebb jó nehéz feladatot írok.
Majd meglátjuk, vajjon tényleg olyan jó megfejtő vagy-e? *Brunner
László.* Nem haragszom, tudom hogy szórakozottságból történt.

vezik a felejtett palota fényűző szépségét és kenyel-
mél
Taps, biztató kedves pillantások, lelkes kiáltások.
Készen is visszajött meghajolni. Az első részen sze-
rencsösen tul esett. Most jön a második rész: válassz
kérdéseket akar feltenni, felírja egy szelét papírra, be-
küldi az öltözőbe és Tihamér az előadás második ré-
szében felel rá.
Bement az öltözőjébe. Az asztalon egy óriási
csokor. Mellette egy cédula: A mestertnek, teljese-
n meghódolt tanítvány M.
A következő pillanatban már jön Mici, mellette
Figdor, Szörisey, Terey. Mici egészen kipirult, na-
gyon izgatott, boldog, a kezét már messzirel nyujtja:
— Nagyon, nagyon jó voltál! Gratulálók!
Tihamér megcsókolja a fejét nyujtott kezét: Kö-
szönöm, nagyon boldog vagyok!
Es Mici mint egy édes, csiklandós titkot kacagta
halgan a fülebe: Teit ház van. Utazunk... utazunk...
utazunk!...
Az ajtóban kedves, kíváncsi női felek kandikálnak
be. Egy zöld seivemruhás bakis zavarban Tihamér-
hoz lépett: Egy autogrammot kérek szépen!
Most a többiek is nekibátorodtak és adták egy-
másután a keménycédulákat:
— Mi is kértünk!
Közben a teremszőnye hozta tömegesen a behajto-
zatott papírszeleteket:
— Kérem nagyvadásos ur küldik a kérdéseket!
Tihamér mentegetődzve fordult a nőkhez:
— Hölgyeim, bocsánatot kérek, előadás után bol-
dogan állok rendelkezésükre, de most át kell nézmem
a kérdéseket!
— De a mi kérdéseinkre is válaszoljon ámi! —
szólt egy fekete szemű kreol szépség és személynesen
adta át a cédulára írt kérdést.
Tihamér forogva kezdte a cédulát. Micsoda kér-
désék, jószágos isteni! Ime: Tudhat-e egy tíz éves fiu
érzekien szeretni? — Mit tegyek, hogy a férjem meg
ne tudja? — Van-e plátói szerelem? — Meddig fiatal

Forró Pál

Lohengrin kisasszony

egyik filmen legalább tíz percig bokszolja egymást két
modern filmgladiátor és legujabban már nagybani fel-
vétellel is megmutatják, hogy a színészeknek csak-
ugyan csurog orrából, szájából a vér. Az izomembe-
reknek izom mutatványokra van szükségük.

— Ez így van, ezen nem lehet változtatni, mor-
mogta Tihamér és gunyos mosollyal fűzte hozzá: Még
jó, hogy már tul vagyok a harmincon és valahogyan
már elhelyezkedtem. De jaj azoknak, akik csak most
születnek költőknek!

Ez a gondolat kissé megvigasztalta és már csak
egy kívánsága volt: Tulesni a mai estén, amelytől
ísszonyuan félt.

A délutánt próbaszónoklatokkal töltötte. Az utolsó
percben még javított néhány mondatot, beleirt egy-
pár elmésséget, rövidített és azután nagyon keserves
ézés között húzta fel a frakkját.

— Csak legalább Mici ne lenne ott, gondolta ked-
vetlenül. Végleg kiábrándul belőlem, ha ilyen butasá-
gokat fogok mondani.

Fél kilencre volt hirdelve az előadás. Tihamér
Azörtsey és Figdor társaságában ült a művészszobá-
ban. Idegességében egyre érezte, hogy kiszaradt a
torka, a hangja rekedt, nem tud beszélni. Gyorsan fe-
ketekávé hozatott, cukrot szopogatott és hősiesen
próbálta eltitkolni lámpalázát. Fél kilenckor belépett
a terembe. Nagy zsivaj, összefolyó moraj, csoport-
ba verődött lányok, társaságbeli ismerősök, helyükre
igyekvő idegenek. A terem tulságosan világos, a né-
zőtér valósággal tarkálék a színes női ruháktól. És
mindenki vár, türelmetlen, feltűnően élénken diskurál.
És neki mindjárt be, kell menni a terembe, szembenéz-
ni ezzel a sok emberrel, beszélni hozzájuk. A szíve
vadul kalapál és érezte, hogy egyszerre minden ki-
szállt a fejéből, egy szóra sem emlékezett mindabból,
amit leirt. Még a kezdő frázisra sem. Hideg verejtéket
érezett a homlokán. Remegő kézzel vette ki frakkjából
a kéziratot és belenézett. Hiába minden, most már
nem tudja megtanulni. Biztosan belesül. Mennyi ide-
gen. És milyen gyönyörű nők. Ezek mind ráfognak
nézni és várják, hogy mit mond? De hol van Mici?

A következő pillanatban már jön Mici...
eg kérdésből vagy huszat és arcára ironikus mosoly
ült. Engem akartak sarokba szorítani, gondolta, de
most majd fizetek. Mikor belépett a terembe nagy
taps, nevetés fogadta. Mindenki örült, izgult, hogy
most jön a szenzáció és titokban mindégylék a szom-
szédját nézte és azt próbálta eltalálni, hogy az vajlon
mit kérdezhetett?
Igen tisztelt hölgyeim és uraim — kezdte Tihamér

egy nő? — Mi a véleménye Steinhachról? — Lehet-e
egyszerre kértit szeretni?
Tihamér emelyest érzett. Mit tegyen? Felvegye
egy fontoskodó professzor képét és tartson komoly
előadást ezekről a triviol kérdésekről? Nem, gyertünk
és vessünk néhány bukencet a nagyérdemű közönség
tisztelőjére. Gyorsan kiválasztott a bekiáltott renge-

Lohengrin kisasszony

Forró Pál

Miért szeretik a férfiak azt a nőt, aki még nem
volt szerelmes és miért szeretik viszont a nők azt a
férfit, akinek már sok kedvese volt?

Mert a férfi akkor büszke, ha első, a nő akkor,
ha minden előzőt legyőz.

Orkányszerű erővel viharzott a tetszés. Ez olyasmi
volt, ami mindenkinek tetszett. A negyedik sorbeli
unott arcu ur torkaszakadtából hahotázik, mindenk-
nek kiszélesedett az arca, hallatszik a sok brávó-
kiáltás és a vállveregető helyeslés: ez azután szelle-
mes! Remek!

Bezzeg a megkinlódott, mélyenszántó, uj meg-
látásokat feltáró előadás alatt nagyon vegyes volt
a hangulat, de most egyhangulag behódoltak neki.
Felugráltak a helyükről és tüntetően a dobogó köré
sereglettek és ott tapsolták. Néhányan buzgón jegyez-
gettek. Ezek azok a bizonyos rendes emberek, akik
felírják a hallott vicceket. A nők legcsábítóbb moso-
lyukat küldték és ugy néztek rá, mint akik hangsü-
lyozni akarják, hogy ők megértő, rajongó közönség.
Valóságos diadalmenetben vonult ki. Az öltözőjében
gratulálók és autogrammot kérők tömege.

Tihamér valami nagy szégyenkezéscélét érzett.
Gyorsan, idegesen firkálta nevét néhány papírlapra
és azután mentegetődzve tartott kifelé. Már akkor
Mici ott várta az ajtóban és Tihamér intett, hogy
a hátsó lépcsőn meneküljenek. Érezte, hogy egy
sereg kíváncsi tekintet követi és az emberek össze-
sugnak, megjegyzéseket tesznek rá, elismerést ciró-
gatnak rá a szemükkel és félhangosan mondják: na-
gyon ötletes volt!

— Gratulálók, igazán nagyszerű voltál, büszke
vagyok reád! — mondta Mici is.

De Tihamér könyörögve fordult hozzá:

— Gyere, siessünk, rémes ez, kérlek!

Mici csodálkozva nézett rá:

— Nem értlek, hiszen óriási sikered volt!

— Siker? Ez a könnyed, játékos szellemeskedés,

„ellemi zonglorkodás? Hát azt hiszed, erről a haho-
tázó tömegről álmodtam én? Néhány gyors, gro-
teszk és meglepő válasz: ez az én írói értékem fok-

Érdeklődés lelkilemzésére és végül a nagyvilági nő ti-
 zasszonyt írtam. Ráért a szerelem válságára, a ház-
 asztal nem lehet mindegyikükből csak azért mert nő, ha-
 vanak különböző tehetségek, mint a férfiak között és
 nyátrópárti erkölcs, hőtől a nők között éppen úgy
 hogy minden nő háziasszonyt akar nevelni a régi
 a meg nem értett nő, arról az igazságtalanságról,
 meg és lendületesen beszél a házasság problémáiról,
 rtiak és mosolyogtak. Most komolyabb hangot ütött
 A nők kacagtak, tapsoltak, a férfiak ajkukba ha-
 hanem a látszat, az irigységes fontos csak nekik.
 vatos nővel együtt lássák őket. Mert nem is a lényeg,
 akik minden áldozatot megkötnek azért, hogy egy di-
 nőjért, úgy tökéletesen boldog. Vannak hű férfiak,
 barátok, akik az autójával. Ha irigylük a barát-
 a színházban sikertelenek tika. A férfi díszeként akar
 szik, aki divatban van, aki másoknak is tetszik. Ez
 van egyéni izlése. Majdnem minden férfinak az a nő te-
 kenyseretével végződött. A legkevésbé férfinak
 nagy ez egy rossz ízelet, amely bukással kezdődött és
 leány arra kenyseretű csabítottát, hogy feleségül vegye,
 letek. Ovakodjunk a kenyseretű házasasszonyoktól. Ha egy
 korabeli dekoráció, amikor a díszleteket csupán je-
 ruha a dekoráció. Az estélyi ruha egy Shakespearé
 nak külső szimbóluma. A szerelem színházában a
 vat, hanem fordalom. Egy új, a nő felszabadító kor-
 zvel, akkor történi. A bubillizura hőlgyeim nem di-
 szenvedélyes és ha nyitott szemmel a csók hatását fi-
 rához ragadja önként és a vállukba harap, akkor
 szemében, akkor szerelem, ha szíves mozdulattal ma-
 csókolja meg önként, hogy közben könny csillag a
 nyik. Végvázzanak hát hölgyeim. Ha valaki nagy
 molyság, a szenvedély ad, mohó, a fiót elmes, ci-

Lohengrin kisasszony

Forró Pál

Sehol sem látja. Kivel jött, ki mellé ült?

A rendező már harmadszor csemetét és a terem-
 ben egyszerre félhomályosra csavarják a csillárt.

— Kérem Bodzay ur, tessék megkezdeni, már
 háromnegyed kilenc! — mondja.

És Bodzav egy halálraitelt végső elszántsa-
 gával bemegy. Taps. Fészkelődés, az emberek gyor-
 san elhelyezkednek helyeiken. Egy utolsó halk moraj,
 Bodzav színészkedve áll és vár. Valami csodálatos
 történt vele. Félelme egyszerre elmúlt. Világosan, éle-
 sen és tisztán látott minden arcot. Gaál egy szöke
 asszonyt mondhatott valami szemtelenséget, mert
 az asszony könyökével oldalba bökte, hogy hallgas-
 son. Térey is ott ül a harmadik sorban és mellette
 Mici. A tekintetük találkozik. Felmosolyognak rá. És
 ő visszamosolyog.

Legalább harminc nő mosolyog rá. A negyedik
 sor szélén egy férfi hideg unalommal hátrafelé néz.
 mintha keresne valakit. De tulajdonképpen őt akarja
 bosszantani. Azt akarja mutatni, hogy ő csak vélet-
 lenül van itt, másnak a kedvéért jött, de semmi köze
 ez előadáshoz, őt nem érdekli. Egy másik, az ötödik
 sorban, egy rózsaszínű ruhás angyal mellett, olyan
 unottarcú ül, mint aki előre bejelenti: nekem ugyan
 beszélhetsz, én a világot sem fogok mosolyogni.

Mindez egy másodperc ezredrésze alatt villant
 át Tihamér fején azután megkezdte előadását.

Hölgyeim és uraim!

A szerelemről szeretnék mondani egyetmást, bár
 tudom, hogy sokan bölcsen azt vallják, hogy arról
 nem beszélni kell, hanem cselekedni...

Egy baszus hang eldörmögte magát: Ugy van!
 Erre hangos kacagás támadt, megteremtődött a kel-
 lő hangulat. Most már kedves, elmes és közvetlen
 volt Tihamér. Csak úgy sziporkáztak az ötletei. A
 legérdekesebb az volt, hogy nem is azt mondta, ami-
 re készült, hanem amit ott rögtönözött a közönség
 megjegyzéseinek és hangulatának hatása alatt. Ny-
 nekét mondott: Megfogom önöknek magyarázni, hogy
 mi a különbség a szerelem, szenvedély és flört kö-
 zött. A szerelemben mindig van valami fájdalmas ko-

Mert szeretlek a szöke a feketét és a feketét
 tartják annyira karban, mint a táncos!
 karban tartás. Már pedig a nő szépséget seholsem
 Mert a nő legtöbb kötelessége, hogy szépséget
 Mert szeretnek a nők táncolni?
 A kecskét!
 Ha a nő az élet sója, mi akkor a férfi?
 Van, csak olyan nincs, amelyet győzni lehet!
 Van-e legyőzhetően szerelem?
 Kis beidőssal!
 pen viselkedhetik: vagy egy kis elnézéssel, vagy egy
 ember az ilyen dekolitással szemben csak kétfélekép-
 Nyugodtan megjelenhet a mely dekolitásban. Uri-
 jelenik meg egy balon és mit szólnak ehhez a férfiak?
 Nagy baj-e, ha egy fiatal lány mely dekolitásban
 egymásutánban:
 tuiség és villamos tetszés közepette folytatja sürü
 Ujabb nevető orkán. És most egyre fokozódó de-
 zótt!
 Hogyne kérem, de csak a... házastársak kö-
 Van-e plaiti szerelem?
 Vasta:
 kadatva. Tihamér elővette a második cédulát és ol-
 Orkán nevetés, zúgó taps, a közönség el volt ra-
 is kapta, akkor költői kitálalás.
 tio. Ha pedig én azt mondom, hogy ezt az autót meg-
 férfit szeretni, ha attól egy autót kap, úgy autószeres-
 ha én például azt mondom, hogy csak akkor tud egy
 Hát igen tisztelt asszonyom, vagy kisasszonyom,
 találás?
 Mi az igazi szerelem? Suggestio vagy költői ki-
 női irással érkezett:
 kérdést megválaszolja. Tehát az első kérdést, amely
 kö estét. Mindenesetre rajta leszek, hogy minél több
 lajót óhajtok tartani, hanem csupán kedélyes, cseve-
 tozassanak elegejtem, hogy nem egyetemi széktoz-
 jobb négysszemközti adhatok választ, másrészt ne mel-
 zóttuk olyan kegyes természetűek, melyekre legfel-
 közül nem mindegyikre válaszolok, de hát vannak kö-
 mer — bocsánatot kérek, ha a beérkezett kérdések

Forró Pál

Lohengrin kisasszony

Nagyon egyszerű a dolog. Mert a szerelem két-
 színű játék.

Milyen helyzetben lehet legjobban ölelni?

Képző anyag helyzetben!

Lehet-e szerelemből öngyilkos egy kurtizán?

Ki van zárva. Valaki nem halhat meg abból, ami-
 ből... él!

Öregedő férjemet Balatonfüredre küldtem szén-
 savas fürdőket venni. Mit gondol kérem, remélhetek?

Fájdalom asszonyom, ebben nem bízom. Mert még
 sohasem hallottam, hogy a hamvadó tüzet... vízzel
 élesztették volna fel.

Mi a véleménye a családi körről?

Hogy az egy mértani csoda. Mert ez az egyet-
 len kör, amelynek háromszöge van.

Miért állnak ellen a nők és általában mi az
 erény?

Sok nő csak azért áll ellen, hogy ellenállhatala-
 nabb legyen és az erény igen gyakran csak árdra-
 tási kíséreltet.

Házasságtörés-e az, ha egy Stefnach professzor-
 tól megoperált férj barátját tart?

Szerintem nem. Mert a házasság csak egy életre
 kötelez hűségre és ha valaki egy csoda folytán új
 életre tesz szert, efelett ismét szabadon rendelke-
 zhetik.

Egy társaságban együtt van a férj, feleség és a
 házibaráta. Az asszony egy harmadik férfivel kezd ka-
 cérkodni. Ki van megcsalva?

Szerintem ez a harmadik, aki azt hiszi, hogy egy
 tisztességes asszonnal kezd flörtöt.

Váló-e, ha a férj sokat utazik?

Általában nem. Csak akkor lesz az, ha a feleség-
 nek azt mondja, hogy a nappali gyorsan utazik, való-
 jában azonban egy *éjjeli személynél* megy!

Vannak-e még olyan férfiak, akik tűzbe mennek
 a nőkért?

Hogyne. A tüzoltók.

Van-e összefüggés egy nagyvilági nő parfümjé
 és szerelme között?

Hogyne. Mindkettő párolog.

Szőlőoltványok

2-3 éves gyökeres oltványok, egy éves amerikai gőres és sima vadveszők minden fajban valamint nemesített 2-3 éves gyümölcsfák megrendelhetőek

SÉVAR LASZLÓ

mintaszőlő és szőlőoltvány telepe
PÉTERVARADIN (Maia) Posta lóca 17
(Lorakát a vasúti raktárral szemben)

A „Kontinental” Biztosító és Vizontbiztosító Társaság vezérigynöksége
Subotica, III. Banatska ulica 10.

Eszközöl mindennemű biztosítást a legelőnyösebb feltételek mellett. Helyi ügynökök és községi képviselők keresetnek.

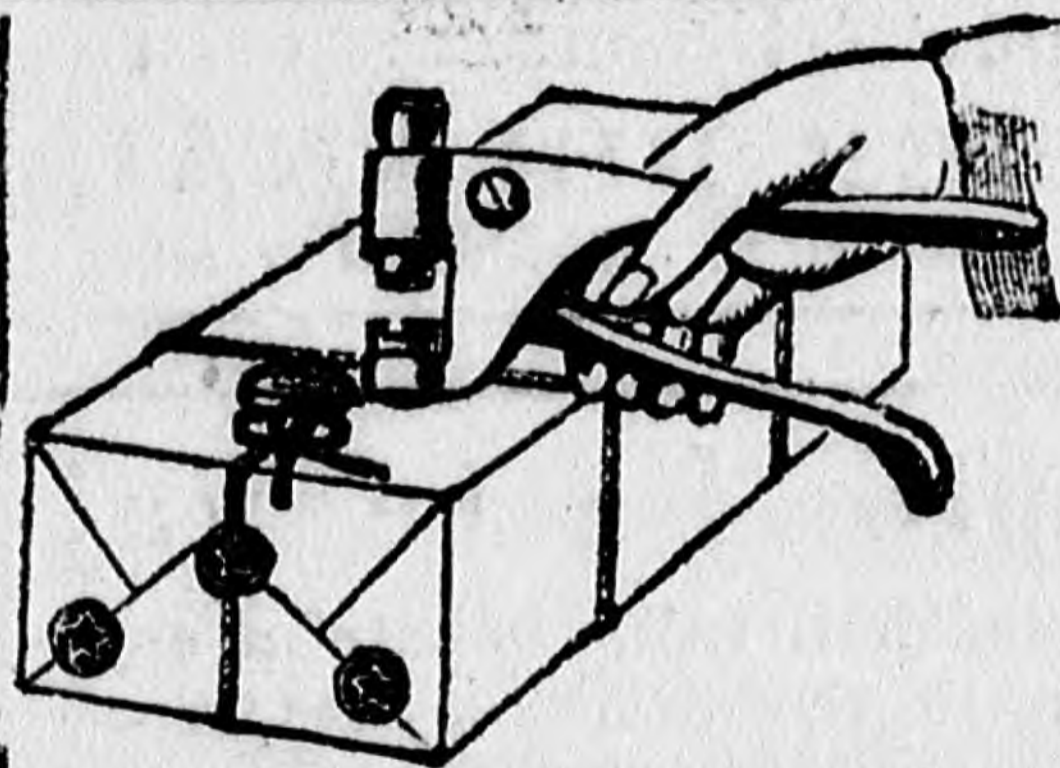
A vezérigynökség vezetője:
NAGY MIHÁLY titkár

Dentist kerestetik

egy beogradi jónevű rendelőbe, nőtlen reprezentálni tudó fiatalember, nagy gyakorlattal, önálló operatív és technikai tudással. Megfelelő jövedelem biztosítva. Bizonyos óvadék megkivánthatik. — Fényképpel ellátott ajánlatok „Dentist” jelige alatt, Beograd Postrestant küldendők.

Berlini házakat

azonnali fizetés mellett megvételre keresünk
Ajánlatokat „Za 10.827” jelige alatt a Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva ulica 11. továbbít.

„Falmok, górnok, szék, keres és figyelmébe!

Zsákok, bálák, postacsomagok részére acélemez plombsék bármilyen kivánt dombornommal felirattal

WEITZENFELD és TÁRSA CÉGNÉL
SUBOTICA

SÉVIGNÉ PENSIONAT LEÁNYNEVELŐ INTÉZET Lausanne (Svájc)

Alapítva: 1908.

Elsőrangú tanerők. Kiváló ellátás. Saját sporttelep. Francia, angol, német és olasz nyelvű oktatás.

Vadregényes táj a genfi tó partján. Elsőrangú referenciák. Igazgatók: M. Bloch, officier de l'Académie és B. Bloch.

ZENGORÁK, PIANINOK

harmonikumok, gramofonok és lemezharmonikák, rez- és fűtővélőgépek, hegedők, zongorák, lantok, stb. legelőcsőbb bevásárlási tőrtása mindíg

PRAGAI

zongora és hangszerárúháza maradékoszt választék! Eredeti gyári árak! Feltétlenül Vel. Kikindán, saját házában. Távirdu-utca, most Dostojevja ulica 121. szám alatt.

H. Zlászonyon Legelmébe!

O csöb, mint bárhol Sphinx I-a koral és öntött VASEDÉNYEK kékék, szilák, piaci utazó és papír KOSARAK virág és kézimunka állványok METEOR-KALYHÁK tüzhelyek és káphatódok LABTÖRLÖK nagy váasztékban

Ehrenfreund Géza

háztartási és konyhafelszerelési üzletében, Rudó u. 1.

1 liter kitünősiller bor 6 din.

1 liter kitünőschar bor 7 din.

Tejrum, cognac, liqueur, pálinkafék kimérve és palackokban leszállított árban kaphatók 152

Szilasi Sándornál,
Tumbiceva ul. 16, csirkepiac

Mindennemű kézimunkák

készítését olcsón vállalom Levélhívásra házhoz megye

Tumbász Lajosné
Subotica, III. Ivanova ul. 5

Házvezető

ki önállóan főz és takarítást személyből álló háztartáshoz, gyárigazgatóhoz gyártelepre, kerestetik. Ajánlatok „Jó fizetés” jelige alatt.

Cim-táblákat Reklám-táblákat

legszebben és legelőcsöbben készít
Szabó István
cimfestő utócai
Mótermo:
Subotica, Sokolaka ul. 10.

OLCSÓ vizes uborka 1 kg. 5 dinár savanyu paprika 1 kg. 8 dinár

Tisztán kezelt savanyított káposzta. Az ECETGYARBA I. Vojnoviceva ul. 5. sz. 1199

Bördisműárak

melyen leszállított árban kaphatók

SCHLAGER HENRIK

speciális bördönsnél Subotica (Aleksandrova ul. 1 sz.)

A legutolsó divat szerinti ruhák megérkeztek.

ELŐNYOMDÁT

MODERNŰ FELSZERELVE, LEGELŐCSÖBBAN SZÁLLIT

Leopold Sámuel

előnyomda berendezési gyára Senta

A PHÖNIX BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

nyilvánosságra hozza, hogy a Kereskedelmiügyi Minisztérium vi. br. 4625/922, vi. br. 2191/924. számú jóváhagyó végzésével a következő Életbiztosító Társaságokat az S. H. S. Á. lán területén vette át: Az átvett Biztosító Társaságok a következők:

Bécs (Wien)

Általános Biztosító Társaság
Gizella „
Beamter Verein „
Universalle „
Janus „
Wiener Élet és Járadék Bizt. Társ.

Budapest

Első Katonai Bizt. Társ.
Unió „
Magyar Francia Bizt. Társ.
Móbrít „
Hazai Általános „
Nemzeti baleset „
Pallas „
Magyar Hollandi „
Gazdák „
Providentia „
Magyar Élet és Járadék Bizt. Társ.
Guardian Biztosító Társaság „
Star „ London
Hungária „

és kötelezte magát, hogy mindazon biztosítások, melyek a fentemlített társaságoknál és amelyek a volt Osztrák Magyar területen kötöttek, likvidálja és pedig

minden 4 koronát 1 dinárnak tud be

Azon biztosításokat, melyek idegen valutába kötöttek az eredeti valutába likvidálja.

Érdelklőknek díjtalanul felvilágosítást ad a „PHÖNIX” Életbiztosító Társaság vojvodinai főigynöksége és vidékre meghívás folytán díjmentesen kiutazunk, valamint levélen megkeresésre pontosan válaszolunk.

CIM:

„PHÖNIX” Életbiztosító Intézet suboticei főigynöksége
Schwimmer Lipót Harambašičeva ulica 10, Subotica

Meghívó

A Čantaviri Keresztény Fogyasztási Szövetkezet

1927. évi február hó 2-án délután 1 órakor néh. Kiss Béla iskolájában tartja

XXVIII.

évi rendes közgyűlését

melyre a tagok tisztelettel meghívattak.

Tárgyak:

1. Elnöki jelentés az 1926. évi működésről és üzleti eredményekről.
2. Felügyelő-bizottság véleményes jelentése az 1926. évi forgalmi, vagyon- és mérleg-számlákról.
3. A számadó tisztikar felmentése.
4. Nyereség feletti határozat.
5. Felügyelő-hizottsági tagok választása.
6. Egyéb indítványok tárgyalása, ha az a közgyűlés határnapja előtt, legkésőbb 8 nappal szóval vagy írásban bejelentetett.
7. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kiküldése.

Kelt Čantaviren, 1927. évi január hó 13-án tartott Keresztény Fogyasztási Szövetkezet igazgatóságának és felügyelő-bizottságának együttes üléséből.

Tóth Péter
szöv. jegyző.

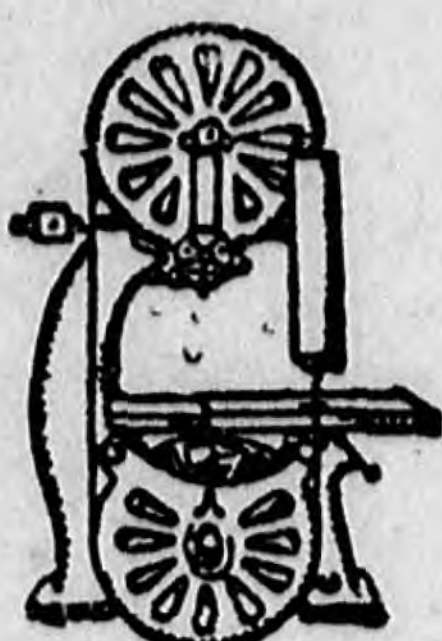
Sinkovics Kálmán
előnök

Ezen veszteség-nyereség-mérleg kimutatás a közgyűlést megelőző 8 napon át az üzletben kifüggesztettük.

Olcsó kölesönt

ingatlanokra, értékpapírokra, kézi zálogra
(arany és ezüst tárgyakra)

folyósít a
VÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR
SUBOTICÁN

**Asztalosok
Butorgyárosok
Bognárok
Faárgyárosok
figyelmébe!**

Suboticei raktáramból
igen olcsón kiárusítom:

- 5 drb Szalagfűrészgép 700—800—900 mm.
- 1 " kombinálva maro-kőfűrész-furóval
- 3 " Kombinált, abrichter-fugoló keletőgép 400 mm.
- 1 " " " kelető- és vastagsági gép 600 mm.
- 1 " " " kelető-, vastagsági és furógép 500 mm.
- 5 " Vastagági gyalugép 260—500—600—700 mm.
- 1 " Kézi véső és furógép
- 3 " Marógép csapoló és anélkül
- 1 " Dekopirgép furóval
- 1 " Dupla küldő kopirgép
- 1 " Egyetemes kerékyartógép, komplett
- 4 " G alukés közözüőgép
- 4 " Fűrészfog hajtógógép
- 4 " Hosszuluk furógép
- 1 " Két-aru tűzifaaprító balta
- 1 " 8 HP. Nyelő a motor (Deutsche Werkó) Elő étek, szerszámok stb. stb.

Jellinek József, Subotica
Paje Kujundžićeva ul. 4.

621

Rejtvénybajnok-verseny

A Bácsmegeyi Napló vasárnapi számában közölt rejtvények iránt megnyilvánuló érdeklődést honorálni szeretnénk és ezért

rejtvénybajnok-versenyt

rendezünk. A bajnokverseny február hatodikáig tart. Minden ünnepi számban több rejtvényt közlünk, közöljük azt is, hogy egy-egy rejtvény megfejtése hány bajnoki pontot jelent. Időnként kimutatást közlünk a bajnokság állásáról.

Mint hogy nekünk magunknak nem lehet sorsolást tartanunk, úgy véljük a kérdést megoldhatónak, ha a bajnokság nyertesének sorsjegyet adunk. És pedig: az első díj száz darab rokkantsorsjegy a szombori Hadirokkant Egyesület 1927 február 27-iki sorsolására kétezre dinár értékben, a második díj ötven darab ugyanilyen sorsjegy ezer dinár értékben, a harmadik díj huszonöt darab sorsjegy ötszáz dinár értékben. Aki tehát a rejtvénybajnok-versenyt megnyeri, annak kilátása van arra, hogy háztulajdonos lesz, mert február 25-ikén három ház kerül kisorsolásra. A bajnokverseny állását a jövő vasárnapi számban közöljük.

REJTVÉNY

IDA enke eonora uja udmilla

(5 egység)

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény megfejtése:

„Esperes az operában“

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes: 1. Skalp, 5. Tiller, 13. Kari, 14. Ideá, 16. Leár, 18. Sima, 20. Mile, 21. Csillagászat, 25. Káza, 27. Aa, 28. Ionia, 30. Ripost, 31. Kítár, 33. Me, 35. Lam, 37. Lét, 38. Baló, 39. Mir, 40. Kun, 41. Áser, 43. Mira, 44. Suba, 46. Ákos, 48. Masni, 50. Elsők, 53. Obz., 54. Hi, 56. Él, 57. Zri, 58. Zee, 59. Ám, 60. Le, 61. Áge, 62. Illie, 64. Tilos, 66. Ácsi, 68. Lill, 69. Buta, 71. Pára, 74. Iró, 75. Ti, 76. Vő, 78. Sár, 79. Ri, 80. Kiad, 82. Bála, 86. Vera, 88. Di, 89. Teve, 91. Sea, 93. Kalifa, 95. Sir, 96. Reie, 98. Lában, 100. Csillagász, 103. Ötvös, 105. Reg, 106. Erino, 107. Árkon, 109. Áal, 110. Livre, 111. Aniong, 112. Kocsi.

Függőleges: 1. Sali, 2. Kreol, 3. Ai, 4. Pisa, 5. Telr, 6. Ialib, 7. Elásó, 8. Rest, 9. Arok, 10. Ás, 11. Bikár, 12. Omár, 13. Ki, 15. Di, 17. Az, 19. Az, 20. Maas, 21. Cit, 22. Apa, 23. Gól, 24. Tim, 26. Amur, 27. Alá, 29. Neva, 32. Tirá, 34. Ena, 36. Messzelátó, 40. Kisszállás, 42. Run, 43. Mol, 45. Bihács, 47. Keleti, 48. Mozi, 49. Abel, 51. Örgo, 52. Kies, 55. Im, 56. Él, 63. Ica, 65. Ilp, 67. Illias, 68. Leverő, 69. Birt, 70. Uriel, 72. Rodis, 73. Arie, 75. Ti, 77. Ör, 80. Kebe, 81. Dc, 82. Balon, 83. Áll, 84. Lia, 85. Afgán, 86. Vi, 87. Árvai, 90. Vár, 92. Aere, 93. Kino, 94. Aárg, 95. Szók, 97. Eöl, 99. Agi, 101. Si, 102. Sk, 104. Tás, 106. Er, 108. No.

Háziasszonyok!

Csak

ROTH-PAPRIKÁT

vásároljanak, miután az vegyileg megvizsgált csemegeedés

Minden mennyiségben kapható

VOJNOVIČEVA ULICA 6

Beograd-száló mögötti kis utcában

Leipzig mintavásár!

Éropa legalkalmasabb be- vásárlási helye!

Tavaszi vásár

1927 március hó 6-tól 12-ig!

11.000 kiállító 21 országból;
150.000 vevő 44 országból;
1.600 árucsoport különféle szakmából:
gombosülő a teherautólg.

Közelebbi felvilágosítást nyújt:

Moser és Wertheim, Novisad

Balkangeschäftstelle des Leipziger Messeamtes — Beograd, Čubrina ul. 8

„JUGOPROTEZIA“ ZEMUN

KÉSZIT:
Műlábakat és műkarokat
Ortopéd apparatusokat beteg vagy korcs és görbe végtagokra
Ortopéd fűzőt ferde és görbennövéstű testrészekhez
Különböző kötőket és bandázsokat az alsó test különböző elváltozásaihoz. Süvedés, sérv és köldöknek
Hygienikus fűző a test formálására és fűzésére. Az összes cikketek az egészség, a jó állapot és a betegségek gyógyításához. Speciális kórházakban is minden orvosi irodában megkapható. — Orvosi rendelők és kórházi rendezések. Kivétel tekintetében úgy a külföldön, mint a helyszínen konkurrenciánélkül.

Mindenki figyelmébe!!!

HENGEREK FURÁSÁT
Fordson-traktorok és Ford-autók részére elvállalja

Földvári Béla, St. Bečej
Telefon 83.

Ugyanott mindenki kap a gyári árak után a Ford-alkatrészeknél 20%, a Fordson-alkatrészek után pedig 10% engedményt. Vizonteladók és autogarázsk külön engedményben részesülnek. 713

Hogy a

JUNIPER

zöld sósborszesz bármely más gyártmánynál jobb és hatásosabb, erről könnyen meggyőződhet, ha füszerkereskedőjétől kér egy ingyen próba üvegcskét utasítással.

Ahol nem kapható, kérje levélileg

JUNIPER

laboratorium, Subotica, Strossmajerova 11

Füszerkereskedőknél jól bevezetett jutalékos ügynökök ajánlkoznak!

Petróleumgáz-takaréklámpák

ülső- és belső világításra, 150-3000 gyertyafénnyel. — Kezelés rendkívül egyszerű. Kis petróleumfogyasztás. Úgyes képviselőket keressünk. 35 lámpatípus. **„PETROPLIN“** Zagreb, Draškovičeva ulica 58. Legnagyobb rakár az SHS-ban.

103

Legfinomabb likőr essenciák **Káics illatszertárban** kapható Rudićev ulica

Figyelem!

1927. január 1-től kezdődőleg leszállított árak

2/2 KOMLÓZSINEG

Dinár 27.—

Kérjen árajánlatot

**A FONÓ
ÉS KÖTÉLVERŐGYÁR
R. T.-től
ODŽACI BAČKA.**

Magyarországi

akácfa komlóoszlop
egyenes, homoki sárgaakác beszerezhető
Lőwy Ignácnál Suboticán
Bozovićeva ulica 19. — Telefonszám 246.

TATAI

SZÉN

FELSŐGALLAI

MÉSZ

azonnali szállításra és kötésre
megrendelhető

Altalános Hitelbank R. T.
szénosztályánál

SZUBOTICA

**Kévekötő-ponyva
és alkatrész**

bármely gyártmányu arató-
géphez és kévekötőhöz

(Mc Cormick, Massey-Horris, Deering Champion,
Piano, Milwaukee, Osborne, Walter A. Wood stb.)

1927. február 15-ig megrendelhető

BRAUN MARCEL

gépkereskedőnél

Velikihečkerek Telefon 108.

GRAND HOTEL, POŽAREVAC (S. ERB. A)

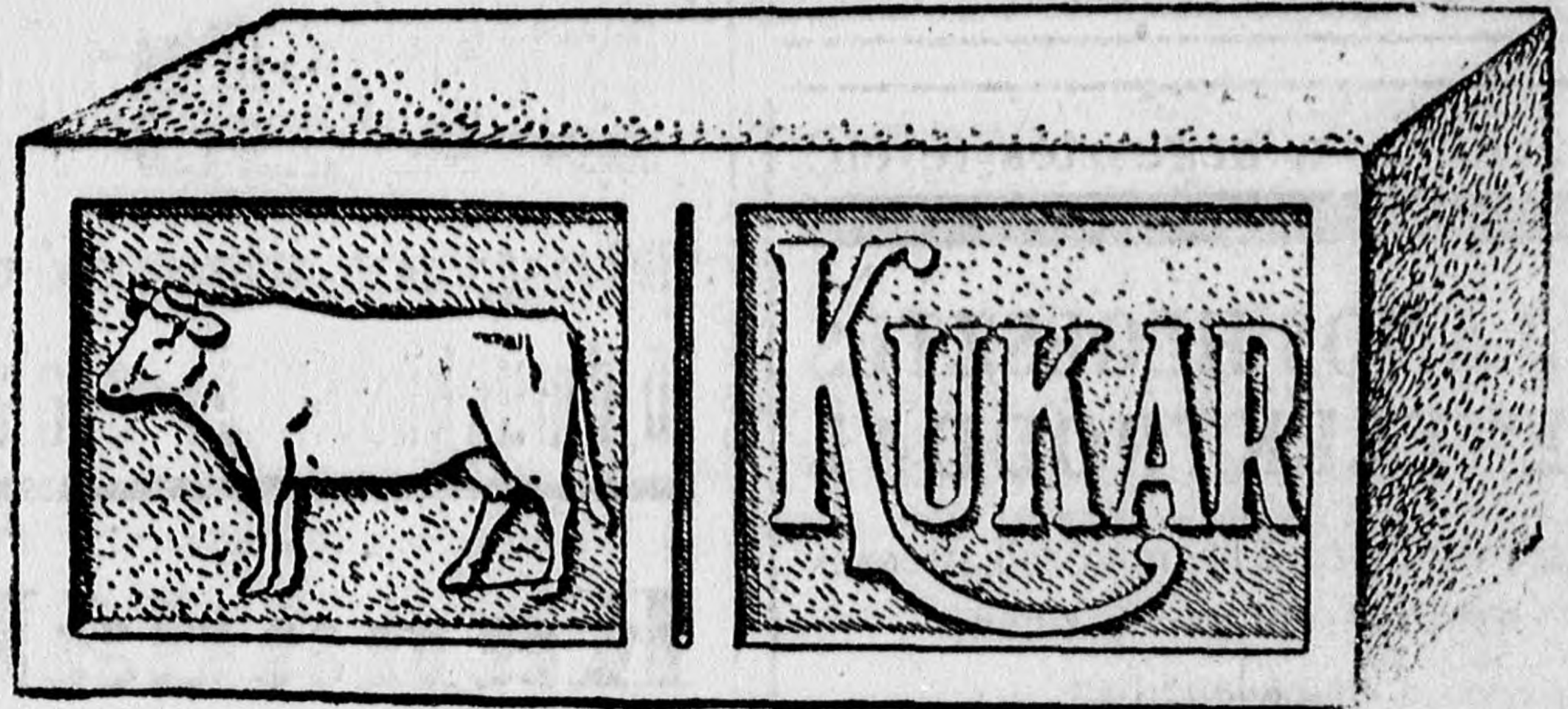
elegáns, ujonnan berendezett jóhírnevű
szálloda, étterem és kávéház

hosszabb szerződéssel, kedvező feltételek mellett
átadó. — Bővebbet

Rác Lajos szőlő, Požarevac

Meg akarja őrizni

arcának, kezének finomságát,
valamint fehérszínét?!

akkor csakis az elismert

KUKÁR pipere- és mosó-
szappant használja

Igen tisztelt vevőinknek!

Tisztelettel van szerencsénk igen tisztelt vevőink figyelmét felhívni arra, hogy a

„Marke Alberdingk“

lenőlj firniszt egész országban csak a mi gyárunk állítja elő és hogy az „Alberdingk“ név törvényileg védve van. Más gyártmányok „Alberdingk“ név alatt való eladása akár nagyban, akár kicsiben a védjegy törvény megsértését jelenti és mint ilyen a leg súlyosabb büntetésben részesül. A csomagoláson, amely „Marke Alberdingk“ lenőlj felírással van ellátva, az ismert „Indianerkopf“-on kívül az „Alberdingk“ megjelölés is látható.

TOVARNA KRANJSKEGA LANENEGA OLJA IN FIRNIŽA
HROVAT & KOMP, LJUBLJANA

Osijeki Vasöntőde és Gépgyár Rt.

Osijek

MIELŐTT KOMLÓSZÁRÍTÓT VESZ
KÉRJEN TÓLUNK ÁRAJÁNLATOT UJRENDszerű

komlószárítónkról

NAGY TELJESITŐKÉPESSÉG, OLCSÓ ÁR, SZOLID KIVITEL

VEZÉRKÉPVISELŐ:

Reith Michael, Novi Futog

Szerb és ju-oszláv

NEMZETI-ZÁSZZLÓK

tiszta gyapju, szine viz és nap ellen garantálva
Szállít nagyban és kicsinyben
minden nagyságban

KLEIN i VINKLER SUBOTICA
Trumbićeva 22 Kérjen árajánlatot

**SREBRNJAK SZANATORIUM
ZAGREB**

Uj belgyógyászati szanatórium nyílt meg Srebrnjakon 62. szám alatt, a Medjašna ulicai villamos állomástól 10 percrenyire, alacsony dombon, ideális helyen fekszik. Körülötte szőlők és erdők. Gyönyörű kilátás a Száva völgyére és a zagrebi hegyekre. Az összes belsőbaik r szére, kivéve a fertőző és elmebajokat. Dietetikus, fizikalis és medikamentalis gyógyítás a legmodernebb terápiai módszerek szerint.

Főorvos: Dr. Franjo Kavčić.
Méréselt árak! 11243 Tele.onszám 2378

JEANNINE

Langsteinerne Hajós Jancsi

FRANCIA ÉS ANGOL
DIVATSZALON
NOVISAD
JEVREJ KA UL. 4., I. EMELET
MINDENMŰ

himzést és plissét

VÁLLALOK

Varrónőknek engedmény!

Uj vívmány a hegesztés terén!

VILLAMOS HEGESZTÉS „WE“ ELEKTRÓDDAL

gőzkazánok, törött motoralkatrészek
hegesztését a hegyzinen,
hideg állapotban
végzi

Czeisel József, Sombor

Javít: Mindennemű motorokat, autókat. Berendezés; Fűtések, vill. vezetékek, fűdőzők és mindennemű v. szerkezeteket

Mindennemű autógumik vulkanizálása!

Villai: Artériu furásokat, kis házikutak furását és elszaposodott kutak kimosatását

Előkelő nagy vállalat keres nagy gyakorlattal bíró, kipróbált tapasztalatokkal rendelkező **üzletvezetőt** a butor- vagy rokonszakmából. Csakis igazán elsőrangú szakérők ajánlatai, az eddigi működés, fizetési igények, valamint a nyelvtudás megjelölésével **Direktor Eugen Grünwald Beograd, Palace Hotel** címre február hó 3-ig kéretnek

779

**Magyar vagy német
földmunkások és családjaik**

február végétől kezdve szállhatnak

Kanadába

Indulás minden héten.

Mindennemű felvilágosítással szolgál **ingyen**
CANADIAN PACIFIC

Beograd Wilsonov trg 107. Sombor R. Kovacic Pariska 2.

Öröködjék csaló ügynököktől.

417

Kereskedők figyelmébe!

Kézzelvarrot **pap anok** minden minőségben a legolcsóbb áron kaphatók
S. Kramer Subotica, Trumbićeva ulica 11.
Zab. és napl. st. g. v. a. o. 11012

MOSTER LAKU NEMA PREMCA!

**MOSTER
TVORNICA
LAKA I BOJA D.D.
ZAGREB
KR. DVORSKI DOBAVLJAC**

MODERN TEMETKEZESI VALLALAT

Felhívjuk a nagyérdemű közönség becses figyelmét temetkezési vállalatunkra, ahol a leggyorsabbtól a legdíszesebb kivitelű temetéseket jutanyos áron rendezhet. — Nagy raktár Luda esti érc- koporsókban. — Díszes temetkezési kocsik.
Fekete Dénes temetkezési vállalatánál,
Subotica, Pašičeva ul. 12

Ki akar érettségizni?

Összevont magánvizsgát tenni?
Teljes anyagi felelősséggel előkészít a
BOROSS-GÁRDOS TANINTÉZET
BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 57/a. INTERNÁTUS.

Most érkezett több vagyon

CITROËN AUTOMOBIL

„B 14“ a legújabb típus

Luxus kivitel, masszív szerkezet,
legmodernebb felszerelés

26 lóerős

zajtalan motor

100 kilométernél
9 liter benzinfogyasztás
500 kilométernél
fél kg olajfogyasztás

A hátsó ülés előtt is szélvédő üveg! Óra,
kilóméterjelző, olajmérő, benzinnemő óra,
armatura lámpa, valamennyi pompás
ovális márványlapba szerelve.

A „B 14“ típusu kocsikat azonnal
felvásárolta Páris és a francia
piac, külföldi szállitmány csak a
jugoszlaviai k. p. i. e. t. nek jutott!

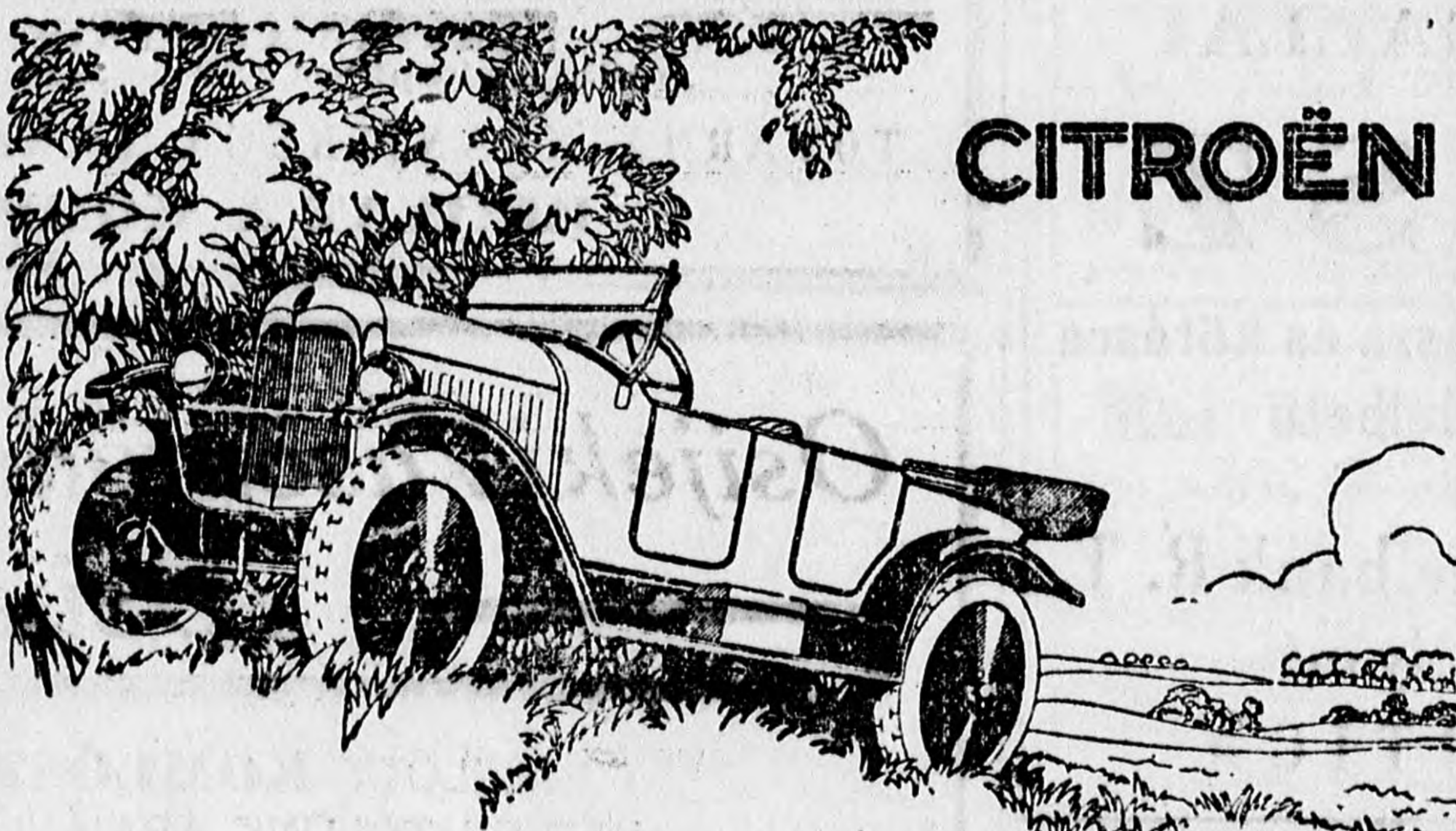
Képvisező:

MITA BERBERSKI

Veliki B čerak

A hajóállomással szemben.

АУТОМОБИЛИ

CITROËN

CITROËN

НАЈЕКОНОМИЧНИЈА
КОЛА НА СВЕТУ

ПОТРОШЊА

7/8 литара бензина на 100 км.

**Mita Berberski
Vel. Bečkerek**

Eladó

kiseb

Lakóház

Özél a fő erhez, szép
magas helyen. 4 egy-
máshányi ó szoba, kony-
ha, spajz, kamra, pincé,
nyitott folyó-d, villany
bevezetve mindenhova.
Bárba, sötébe soha nem
jár. Cim:

**PALLAS REKLAM
SUOTIC**

Tüzifa

100 kg.-ként

Elsőrendű
bükkasat fa 33—
Elsőrendű bükka-
has. b felv. va
és aprítva 38—
Bükka f lvágva
s aprítva 35—
Köteget bükka
léc felvágva 26—
G. o. s. és pontos kisz. t. l. s.
Leg. l. e. b. mennyi. t. g. t. s.
h. z. o. s. a. l. o.

I. ETVEŠ

Pija ujundžićeva 45
(V. o. e. n. u. t.)

80 MP nilew. r. a. c. s ivógáz no. or

a. i. g. h. s. z. n. á. l. t., t. e. l. j. e. s. e. n. f. ö. l. s. z. e. r. e. l. t.,
e. l. e. s. ó. n. e. l. a. d. ó.

Braun Marcel

V. B. čerak 5

Komlóte melők-nek

1 nek komlój. ö. é. r. e. v. i.
s. z. u. k. s. é. g. ü. k., a. j. a. n. u. l. o. k. f. i. a. t. a.
1, 2, és 3 éves gyökere-
k. e. l. 1 d. i. n. á. r. é. r. t. 3 d. a. r. b. o. t.
Szerződést írtók és
foglalót k. r. e. k.

Gavra Račić, Begče.
(B. e. l. a.) 81